

BÁO CÁO NHÂN QUYỀN TẠI VIỆT NAM - 2014

MẠNG LƯỚI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM

NỘI DUNG

Dẫn nhập.....	2
Tổng Quan về Việt Nam	3
I Quyền sống, quyền tự do, và an ninh thân thể	4
II Quyền được xét xử công bằng bởi toà án độc lập và vô tư.....	14
III Quyền được tham gia đời sống chính trị quốc gia	23
IV Quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận	32
V Quyền tự do tôn giáo và thờ phượng	39
VI Quyền được đối xử bình đẳng, không kỳ thị	47
VII Quyền được làm việc và hưởng thụ thành quả lao động	53
VIII Quyền được hưởng an sinh xã hội	61
Khuyến Nghị	67
Phụ Lục I: Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Còn Bị Giam Giữ	69
Phụ Lục II: Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Bị Quản Chế	82
Phụ Lục III: Giải Nhân Quyền Việt Nam 2014	86

Hình bìa: Những người hoạt động nhân quyền tại Việt Nam với biểu ngữ cổ động chiến dịch “Chúng tôi muốn biết”

Dẫn nhập

Việt Nam đã trở thành thành viên của Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc vào tháng 11 năm 2013. Ngày 5 tháng 2 năm 2014, Việt Nam tham dự Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát chu kỳ II để báo cáo về tình hình nhân quyền tại Việt Nam và những thành tựu mà chính quyền đã thực hiện trong lãnh vực này. Đại diện của Việt Nam đã tận dụng cơ hội này để phô trương rằng Việt Nam luôn tôn trọng nhân quyền như họ đã cam kết với tư cách là một thành viên của Liên Hiệp Quốc, và một quốc gia đã tham gia nhiều công ước quốc tế về nhân quyền. Việt Nam cũng đã chấp thuận 182 khuyến nghị trong số 227 khuyến nghị các quốc gia tham dự Kiểm điểm định kỳ phổ quát đưa ra.

Trong năm 2014, chính quyền Việt Nam đã trả tự do cho 12 tù nhân chính trị trong lúc vẫn khăng khăng quả quyết không có tù nhân chính trị tại Việt Nam. Và cũng bằng một động thái mâu thuẫn như thế, họ đã cho phép những cuộc tuần hành và lễ hội của những nhóm vận động cho quyền của người đồng tính – lưỡng tính – và chuyển tính (LGBT) trong lúc thẳng tay đàn áp những tổ chức xã hội dân sự độc lập cổ xúy cho những quyền tự do dân sự và chính trị khác.

Những lời hứa hẹn miễn cưỡng cũng như những việc làm mâu thuẫn đó không thể là bức tranh chân thực của tình hình nhân quyền tại Việt Nam trong năm 2014. Vì thế bản báo cáo này, được hình thành qua sự hợp tác của Mạng lưới Nhân Quyền Việt Nam với một số nhà hoạt động nhân quyền ở trong nước, có mục đích trình bày hiện thực việc thi hành nghĩa vụ nhân quyền của chính quyền Việt Nam qua các khía cạnh :

- Quyền sống, quyền tự do, và an ninh thân thể
- Quyền được xét xử công bằng bởi toà án độc lập và vô tư
- Quyền được tham gia đời sống chính trị quốc gia
- Quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận
- Quyền tự do tôn giáo và thờ phượng
- Quyền được đối xử bình đẳng, không kỳ thị
- Quyền được làm việc và hưởng thụ thành quả lao động
- Quyền được hưởng an sinh xã hội

Với bản báo cáo này, Mạng lưới Nhân Quyền Việt Nam không những nhằm báo động dư luận thế giới về tình hình nhân quyền tồi tệ tại Việt Nam hiện nay, mà còn yêu cầu nhà cầm quyền CSVN chấm dứt những vi phạm đã tồn tại trong nhiều năm qua đồng thời phải bồi thường xứng đáng những thiệt hại gây ra cho nhân dân và các tập thể quần chúng. MLNQVN cũng ước mong các chính phủ yêu chuộng tự do – dân chủ và các tổ chức nhân quyền quốc tế có thái độ thích đáng đối với Việt Nam vì những thành tích tệ hại về nhân quyền của họ; đặc biệt cần ngăn cản việc chính quyền Việt Nam làm hoen ố uy tín của Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc khi họ lạm dụng tư cách thành viên của Hội đồng.

Tổng quan về Việt Nam

- A. Địa lý:** Nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là một quốc gia thuộc khu vực Đông Nam Á, phía bắc giáp Trung Quốc, phía tây giáp Lào và Campuchia, phía tây nam giáp vịnh Thái Lan, phía đông và phía nam giáp Biển Đông và có hơn 4.000 hòn đảo, với diện tích đất liền là 331.689 km², và dân số 90.5 triệu người (tính đến tháng 12/2014).
- B. Lịch sử:** Theo Hiệp định Genève 1954 chấm dứt chế độ thực dân Pháp, Việt Nam bị chia làm hai: Phía nam vĩ tuyến 17 thuộc Quốc Gia Việt Nam, phía bắc vĩ tuyến 17 thuộc Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa. Ngay sau Hiệp định Genève 1954, Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa dưới sự thống trị của Đảng Cộng Sản VN đã phát động chiến tranh xâm chiếm Miền Nam. Tháng 4 năm 1975, Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa đã chiến thắng cuộc chiến xâm lược Miền Nam và thiết lập Nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam.
- C. Chính trị:** Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là một chế độ độc đảng. Theo Hiến pháp được tu chính năm 2013, “Đảng Cộng sản Việt Nam [...] là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội” (Điều 4.1). Chính quyền được chia thành ba ngành: Quốc hội, Chính Phủ, và Tòa án Nhân dân; tuy nhiên, trên thực tế cả ba ngành đều chịu sự thống trị của Đảng Cộng Sản Việt Nam. Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp đều được bầu qua phổ thông đầu phiếu; tuy nhiên các ứng viên đều được sàng lọc bởi Đảng Cộng sản. Các tổ chức chính trị ngoài Đảng Cộng sản đều bị cấm.
- D. Kinh tế:** Sau Chính sách Đổi Mới vào thập niên 80, với số vốn viện trợ và đầu tư từ nước ngoài, hoạt động kinh tế Việt Nam đã có nhiều thay đổi. Nhiều cơ sở sản xuất và thương mại nhà nước cũng như tư được thiết lập. Theo báo cáo của Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế, tổng sản lượng quốc gia gia tăng đáng kể; tổng sản phẩm trong nước bình quân đầu người lên đến 2,072 Mỹ kim vào năm 2014. Việt Nam hiện có 116 người siêu giàu, tăng thêm 6 so với 2013. Trong thập niên tới, Việt Nam được dự đoán có số tăng suất người siêu giàu cao nhất thế giới. Tuy nhiên, hố cách biệt giàu – nghèo gia tăng đáng kể. Trong năm 2014 sự cách biệt giữa người giàu nhất và người nghèo nhất đã tăng 40% so với hai năm trước đây.
- E. Xã hội:** Việt Nam có 54 sắc dân, trong đó người Kinh chiếm 87%. Ngôn ngữ chính là tiếng Việt. Tuyệt đại đa số người dân có niềm tin tôn giáo, nhiều nhất là thờ cúng tổ tiên, đạo Phật, đạo Thiên Chúa, Đạo Hồi, Đạo Bà Hai, và một số tôn giáo mang màu sắc địa phương như Phật Giáo Hòa Hảo và Cao Đài Giáo... Một số nhỏ mà hầu hết là đảng viên Đảng Cộng sản tự cho mình là vô thần. Mặc dù tỷ lệ dân số đô thị tăng trưởng trong thập niên vừa qua, xã hội Việt Nam vẫn mang tính chất nông nghiệp với gần 70% dân cư ở nông thôn. Dân chúng sống ở thôn quê, đặc biệt là những vùng hẻo lánh chịu thiệt thòi nhiều mặt như thu nhập, giáo dục, và y tế...

I. QUYỀN SỐNG, QUYỀN TỰ DO, VÀ AN NINH THÂN THỂ

1. Án Tử Hình

Theo Bộ luật Hình sự Việt Nam được sửa đổi lần sau cùng vào năm 2010 có 22 tội danh có thể dẫn đến án tử hình. Các tội danh này không những bao gồm các tội đại hình như sát nhân hoặc phản quốc, mà còn bao gồm những tội thuộc lãnh vực kinh tế như lừa đảo chiếm đoạt tài sản, buôn lậu, tội làm, tàng trữ, vận chuyển, lưu hành tiền giả, ngân phiếu giả, công trái giả, tham ô tài sản; và đặc biệt là những tội danh chính trị mơ hồ như “Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” (Điều 79). Tính cách mơ hồ của điều luật 79 này cho phép chính quyền giải thích những phát biểu hoặc những hành vi chính trị bất bạo động là những “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” và có thể xử án tử hình.

Trong năm 2014 không có một ai bị kết án tử hình về tội danh của điều 79; tuy nhiên điều luật này được nhà nước thường xuyên xuyên khai thác như là một biện pháp răn đe những ai dám thách thức quyền lãnh đạo độc tôn của Đảng Công Sản VN. Một phần lớn các án tử hình trong năm 2014 nhằm vào các tội buôn bán ma túy và sát nhân. Ngày 20 tháng 1 năm 2014, Tòa án Nhân dân tỉnh Quảng Ninh đã tuyên án tử hình 30 người vì tội buôn ma túy. Đây là số án tử hình nhiều nhất trong một phiên toa trong lịch sử tư pháp Việt Nam.

Cũng như những năm trước, chính quyền không chính thức công bố về số lượng người bị tuyên án tử cũng như số người bị xử tử. Tuy nhiên qua những trao đổi nội bộ của các cơ quan nhà nước thì trong 9 tháng đầu năm 2014, có 162 người

bị xử tử; trong lúc đó số người bị kết án tử hình và đang chờ ngày thi hành án là 742 người, tăng hơn 58 người so với cùng khoảng thời gian đó trong năm trước.¹

Kể từ tháng 9 năm 2011, chính phủ đã quy định ngưng thi hành án tử hình bằng cách xử bắn trong lúc chờ đợi thiết lập những cơ sở thi hành án tử hình bằng cách chích thuốc độc. Các quốc gia Tây phương đã không đồng ý bán các loại thuốc độc cho Việt Nam, vì thế mãi cho đến tháng 8 năm 2013 VN mới thi hành án tử hình đầu tiên bằng thuốc độc do VN sản xuất. Cho đến nay trên phương diện khoa học, chưa hề có một báo cáo nào cho thấy mức độ hữu hiệu của các thuốc độc do Việt Nam chế tạo nhằm thi hành án tử hình. Việc giảm thiểu đau đớn cho người bị xử tử bằng thuốc độc, vì thế, không có gì bảo đảm. Mặc dù trong năm 2014 chính quyền đã xây cất 5 cơ sở thi hành án bằng chích thuốc độc trên toàn quốc, số lượng tử tù chờ thi hành án càng tăng cho nên đã có nhiều đề nghị từ các cơ quan an ninh trở lại việc thi hành án tử bằng xử bắn.²

Vấn đề đáng quan ngại không những chỉ ở việc

¹ Công thông tin điện tử Quốc hội Việt Nam. ĐBQH Trần Thị Dung - Điện Biên: Tiến độ thi hành án chậm làm giảm hiệu quả răn đe, phòng ngừa tội phạm, gây sức ép cho công tác quản lý giam giữ. <http://demo.quochoi.vn/hoatdongdbqh/Pages/tin-hoat-dong-dai-bieu.aspx?ItemID=28640>

² Báo Người Lao Động. Bộ trưởng Trần Đại Quang đề nghị xử bắn tử tù tới hết năm 2015. <http://nld.com.vn/phap-luat/bo-truong-tran-dai-quang-de-nghe-xu-ban-tu-tu-toi-het-nam-2015-20131107034740605.htm>

gia tăng số lượng án tử hình và các vụ hành quyết, nhưng còn do những khiếm khuyết của quá trình thủ tục tố tụng hình sự đưa đến việc kết án tử hình một cách oan sai. Các phương tiện truyền thông xã hội trong năm 2014 đã nêu lên nhiều vụ án oan sai, đặc biệt là hai bản án tử hình mà giới luật sư và ngay cả nhiều quan chức trong bộ máy cầm quyền cũng cho rằng không đủ cơ sở chứng cứ buộc tội, mà hoàn toàn dựa vào lời tự thú của bị cáo vì bị công an ép cung, và đã phản cung sau đó.³

2. Giam Giữ Tùy Tiện

Trong năm 2013 Ủy Ban Điều Tra của Liên Hiệp Quốc về Giam Giữ Tùy Tiện (UNWGAD) đã ba lần đưa quyết định quy trách chính quyền VN vi phạm các điều khoản trong Tuyên ngôn Quốc tế Nhân Quyền và Công ước Quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị khi giam giữ tùy tiện những công dân của họ. Tuy nhiên việc quy trách đó không làm suy giảm nhịp độ người dân bị bắt bớ và giam giữ không có lý do chính đáng và theo thủ tục pháp định. Cũng như năm trước, việc giam giữ tùy tiện được chính quyền sử dụng như là biện pháp trấn áp hoặc trả thù những người bất đồng chính kiến, những người tranh đấu cho công lý và nhân quyền, và những dân oan có khả năng cản trở việc làm ăn mờ ám của các cán bộ đảng và quan chức nhà nước. Trong số những người tranh đấu cho công lý và quyền con người bị bắt giữ một cách tùy tiện có nhiều bloggers như ông Nguyễn Hữu Vinh và bà Nguyễn Thị Minh Thúy bị bắt vào tháng 5, ông Hồng Lê Thọ bị bắt vào tháng 11, ông Nguyễn Quang Lập (tự Bộ Lập) và blogger Nguyễn Ngọc Già bị bắt vào tháng 12; những nhà hoạt động nhân quyền như Bùi Thị Minh Hằng, Nguyễn thị Thúy Quỳnh và Nguyễn Văn Minh cùng 18 bạn đồng hành bị bắt vào tháng 2, bà Lê Thị Phương Anh, ông Phạm Minh Vũ

³ RFA. Chửi án tử hình vì bị ép cung? http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/being-victims-of-death-penalty-because-of-torture-ha-12032014134232.html

và ông Đỗ Nam Trung bị bắt vào tháng 5, và những dân oan như bà Cần Thị Thêu, ông Trịnh Bá Khiêm và ông Lê Văn Thanh bị bắt giữ vào tháng 9 v.v.

Đây chỉ là một số trong nhiều trường hợp liên hệ đến những người hoạt động nhân quyền và chính trị bị bắt giữ một cách tùy tiện tại Việt Nam trong năm 2014 [Xem phần phụ lục về danh sách tù nhân lương tâm]. Việc giam giữ tùy tiện còn nhằm vào nhiều thành phần dân chúng khác, và được áp dụng qua nhiều hình thức khác nhau như lệnh tạm giam, các trung tâm “phục hồi nhân phẩm”, “trung tâm cai nghiện” v.v...

Theo quy định của Bộ luật Tố tụng Hình sự hiện hành thì thời gian tạm giam đối với nghi can có thể kéo dài tối đa 4 tháng; tuy nhiên cơ quan điều tra, Viện Kiểm Sát, và Tòa án đều có quyền gia hạn tạm giam đến 3 lần. Trên thực tế có rất nhiều vụ nghi can bị giam giữ vô thời hạn mà không hề có phán quyết của tòa án.⁴

Các trung tâm cai nghiện và các trại phục hồi nhân phẩm là những hình thức giam cầm không xét xử và không có sự kiểm soát của tòa án. Các nạn nhân bị buộc làm những công việc nặng nhọc, bị hành hạ, và nhiều trường hợp bị cưỡng bức phục vụ tình dục cho các quân giáo.⁵

3. Bạo Hành của Công An

Ngày 28 tháng 11 năm 2014, Quốc hội Việt Nam đã phê chuẩn Công ước của Liên hiệp quốc về chống tra tấn và các hình thức đối xử hoặc trừng phạt tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục con người. Thế nhưng việc dùng bạo lực để trấn áp những người bất đồng chính kiến, những người hoạt động nhân quyền, và những dân oan, hoặc để bức cung khi điều tra hình sự,

⁴ Người Đưa Tin. *Làm sao để không còn người bị bắt giam tùy tiện?* <http://www.nguoiduatin.vn/lam-sao-de-khong-con-nguoi-bi-bat-giam-tuy-tien-a69041.html>

⁵ VnExpress.net. *Đòn roi và nô lệ tình dục ở Trung tâm cai nghiện Bình Phước.* <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/don-roi-va-no-le-tinh-duc-o-trung-tam-cai-nghien-binh-phuoc-1961766.html>

và ngay cả để kiểm tiền hồi lộ vẫn không giám bót so với những năm trước.

3.1. Bạo Hành Đối Với Những Người Bất Đồng Chính Kiến

Các cựu tù nhân lương tâm Lê Đông Phương, Nguyễn Tuấn Nam, Phạm Bá Hải và Trương Minh Đức phản đối bạo hành. Hình HCTNLT

Tình hình vi phạm nhân quyền trong năm 2014 đặc biệt được ghi đậm nét với việc chính quyền gia tăng sử dụng công an và côn đồ hành hung và truy sát những người bất đồng chính kiến và những người hoạt động nhân quyền. Không một cuộc họp mặt nào của những người này dù ở tư gia hay nơi công cộng mà không bị công an sắc phục hoặc công an đội lốt côn đồ theo sát và dùng hung khí tấn công. Sau đây là những vụ tấn công gây thương tích nhằm vào các người hoạt động nhân quyền đáng chú ý:

- Tháng 1: Ông Lê Quốc Quyết tại phường Hiệp Bình Chánh, Thủ Đức.
- Tháng 2: Bà Bùi Minh Hằng Nguyễn thị Thúy Quỳnh và Nguyễn Văn Minh cùng 18 bạn đồng hành tại xã Long Hưng, huyện Lập Vò, tỉnh Đồng Tháp; Blogger Nguyễn Văn Thạnh tại TP Đà Nẵng; Nhà văn Huỳnh Ngọc Tuấn và con trai là blogger Huỳnh Trọng Hiếu tại Tam Kỳ; Ông Nguyễn Bắc Truyền tại Hà Nội.

- Tháng 3: Ông Trịnh Anh Tuấn (Gió Lang Thang) tại Hà Nội; Ông Trương Văn Dũng tại Hà Nội; Bà Trần Thị Nga tại đồn công an Quang Trung, quận Đống Đa, Hà Nội; Dân oan Trần Ngọc Anh tại Sài Gòn; Dân oan Phạm Thị Huệ ở Bình Dương; Dân oan Trần Thị Hoàng tại Sài Gòn.
- Tháng 4: Ông Bùi Tuấn Lâm tại Tam Kỳ, Quảng Nam; Cô Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, Trịnh Kim Tiến, Nguyễn Hồ Nhật Thành và Nguyễn Văn Hải tại TP Nha Trang; Bà Trần Thị Hải và cô Nguyễn Ngọc Lua, thành viên Hội Phụ Nữ Nhân quyền Việt Nam tại đồn Công An phường Cái Khế, thành phố Cần Thơ.
- Tháng 5: LS Nguyễn Văn Đài tại Hà Nội; Ông Nguyễn Năng Tĩnh tại TP Vinh; Cô Nguyễn Thị Ngọc Lua, và các ông Nguyễn Thế Lữ, Huỳnh Trọng Hiếu, Võ Quốc Anh, Trịnh Anh Tuấn tại Sài Gòn; chị Trần Thị Nga cùng 2 con trai nhỏ tại huyện Thanh Trì, Hà Nội.
- Tháng 8: Cô Nguyễn Ngọc Lua tại TP Cao Lãnh; Ông Nguyễn Bắc Truyền tại Sài Gòn.
- Tháng 9: Nhà báo Trương Minh Đức tại Hà Nội; Ông Dương Âu tại huyện Đức Trọng, tỉnh Lâm Đồng.
- Tháng 10: Ông Phạm Bá Hải và Lê Văn Sốc tại TP Đà Lạt, và sau đó ít ngày tại TP Vinh; Ông Chu Mạnh Sơn tại đồn công an huyện Yên Thành, TP Vinh.
- Tháng 11: Ký giả Trương Minh Đức tại TP Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương; Ông Lý Quang Sơn và ông Triệu Hồng Minh tại đồn công an phường Dịch Vọng, Cầu Giấy, Hà Nội.
- Tháng 12: Cô Nguyễn Hoàng Vi tại quận Tân Phú, Sài Gòn; bà Lê Thị Ngọc Đa tại TP Long An.

3.2. Bạo Hành Đối Với Dân Thường

Tình trạng sỉ nhục và đả thương người dân nơi công cộng hay bắt người vào đồn công an, dùng nhục hình tra tấn đôi khi đến chết mà người có trách nhiệm không bị một chế tài thực sự của luật pháp vẫn tiếp tục gia tăng. Điều đáng chú ý là hầu hết các trường hợp tử vong khi bị công an giam giữ thường chỉ liên hệ đến các lỗi phạm không đáng kể, như xích mích giữa hàng xóm, trộm cắp vặt, v.v. Hầu hết các trường hợp tử vong khi bị tạm giữ tại đồn công an đều được cho là do tự tử, trong lúc gia đình các nạn nhân đều ghi nhận nhiều dấu vết bị hành hạ và tra tấn còn lại trên thi thể nạn nhân. Trong Năm 2014, ít nhất có đến 24 trường hợp chết do bạo hành của công an và các lực lượng an ninh khác được tiết lộ qua mạng truyền thông như sau:

3/1/2014: Ông Nguyễn Văn Pha, 60 tuổi, cư dân xã Sơn Thành Tây huyện Tây Hòa tỉnh Phú Yên, bị chết bất ngờ tại trại tạm giam Công an Phú Yên. Một số báo thuật theo tin của công an tỉnh Phú Yên nói ông Pha chết là do là do nhồi máu cơ tim, xuất huyết não.⁶

4/1/2014: Ông Lầu Nguyên ông Sầu, 39 tuổi, ngụ ấp Tân Hòa, xã Bảo Bình, bị trúng đạn của công an và thiệt mạng khi công an xã Bảo Bình tiến hành vây bắt một sòng bạc tại nhà ông Sứ A Mùi tại ấp Tân Mùi xã Bảo Bình, tỉnh Đồng Nai.⁷

20/1/2014: Ông Nguyễn Văn Hải, 44 tuổi, ngụ tại Thanh Hà, Hải Dương, chết tại đồn Công an huyện Thanh Hà trong lúc bị tạm giam để điều tra về cáo buộc “tàng trữ chất ma túy”. Công an nói ông Hải chết vì do ông Hải nhảy từ tầng hai xuống đất. Người thân cho rằng ông Hải tử vong do bị đánh tại trụ sở công an vì trên người có nhiều vết bầm

⁶ Citinews. *Phú Yên: Một bị can chết trong khi bị tạm giam*. <http://citinews.net/phap-luat/phu-yen--mot-bi-can-chet-trong-khi-bi-tam-giam-L6J5MSQ/>

⁷ Dân Trí. *Súng cướp cò khi vây bắt sòng bạc, 1 người tử vong*. <http://dantri.com.vn/phap-luat/sung-cuop-co-khi-vay-bat-song-bac-1-nguoi-tu-vong-823805.htm>

tím.⁸

7/2/2014: Ông Trịnh Hoàng Dương, 23 tuổi, ngụ tại Đà Bắc, Hòa Bình, được phát hiện chết trong tư thế treo cổ bằng chèn tại nhà tạm giữ công an thành phố Hòa Bình sau gần 1 tháng bị giam giữ vì nghi ngờ tàng trữ ma túy.⁹

13/2/2014: Ông Huỳnh Nghĩa, 39 tuổi, trú tại thôn Quảng An, xã Đạo Nghĩa, đã tử vong trong thời gian bị điều tra tại trụ sở công an xã vì tình nghi liên hệ đến việc hái trộm tiêu trước đó. Ông Nghĩa chết do đa chấn thương, suy hô hấp, suy tuần hoàn. Ba công an viên đã thú nhận dùng gậy cao su đánh nhiều cái vào người nạn nhân gây tử vong. Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Nông ngày 3/12/2014 chỉ phạt 3 công an từ 4.5 đến 5 năm tù.¹⁰

11/3/2014: Ông Huỳnh Nhất Trung, 20 tuổi, ngụ tại phường Trần Quang Diệu, Tp Quy Nhơn, Bình Định, được phát hiện chết trong tư thế treo cổ tại nhà tạm giữ công an huyện Vân Canh sau hơn 2 tháng bị giam.¹¹

17/03/2014: Ông Lê Đức Thành, 19 tuổi, ngụ ấp Gia Lào, xã Suối Cao, huyện Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai, đã bị công an xịt hơi cay vào mặt trong lúc đang di chuyển bằng xe gắn máy, khiến mất thăng bằng, đâm vào cột đèn, vỡ sọ dẫn đến tử vong.¹²

⁸ Dân Trí. *Bị tạm giam 3 ngày rồi tự tử tại trụ sở công an?* <http://dantri.com.vn/su-kien/bi-tam-giam-3-ngay-roi-tu-tu-tai-tru-so-cong-an-830325.htm?mobile=true>

⁹ Zing.vn. *Phạm nhân lấy chèn treo cổ trong buồng giam*. <http://news.zing.vn/Pham-nhan-lay-chan-treo-co-trong-buong-giam-post390460.html>

¹⁰ VOV. *Đắk Nông: 3 công an xã đánh chết người lĩnh án tù*. <http://vov.vn/phap-luat/dak-nong-3-cong-an-xa-danh-chet-nguoi-linh-an-tu-368783.vov>

¹¹ Tuổi Trẻ Online. *Một thanh niên treo cổ chết trong nhà tạm giam*. <http://tuoitre.vn/tin/chinh-tri-xa-hoi/20140312/mot-thanh-nien-treo-co-chet-trong-nha-tam-giu/597797.html>

¹² Đòi sống và Pháp luật. *Công an xã bị tố dùng bình xịt hơi cay gây chết người*. <http://www.doisongphapluat.com/phap-luat/nghi-an-dieu-tra/cong-an-xa-bi-to-dung-binh-xit-hoi-cay-gay-chet-nguoi-a26431.html>

18/3/2014: Bà Bùi Thị Hương, 42 tuổi, cư ngụ tại thành phố Biên Hòa, được phát hiện chết trong tư thế treo cổ tại nhà vệ sinh đồn công an phường Tân Đông, quận Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước. Bà Hương bị bắt về đồn công an để điều tra về cáo buộc nghi bán vàng giả trước đó mấy giờ. Theo người nhà chị Hương, trên cơ thể của chị Hương có nhiều vết bầm nghi do bị đánh.¹³

20/3/2014: Ông Lý Vị Hùng, 29 tuổi, ngụ tại Phường 2, quận 11, Sài Gòn, chết do chấn thương sọ não sau khi bị tạm giam hơn 1 tháng tại nhà tạm giữ công an quận 11 vì hành vi trộm cắp. Công an nói ông Hùng tự té ngã lúc đang tắm dẫn đến tử vong. Theo mẹ của nạn nhân, Bà Lý Thu Vân, trên thi thể nạn nhân có nhiều vết thương do bị đánh.¹⁴

14/4/2014: Ông Đỗ Văn Bình, 18 tuổi, cư dân xã Đại Hiệp, huyện Đại Lộc, tỉnh Quảng Nam. Ông Bình được gia đình đưa ra trình diện công an huyện Hòa Vang ngày 8/4/2014 trong một vụ điều tra liên hệ đến tố giác bắt giữ người trái pháp luật vào tháng 10 năm 2013. Ngày 14/4/2014 công an báo cho gia đình nạn nhân hay ông đã treo cổ chết ở trại tạm giam. Gia đình nạn nhân không tin ông tự treo cổ chết vì trên thi thể nạn nhân còn để lại nhiều vết tích do bị tra khảo.¹⁵

12/05/2014: Ông Nguyễn Đăng Cự, 42 tuổi, trú tại thôn Nam Hương, xã Thanh Ninh, huyện Phú Bình, tỉnh Thái Nguyên, được phát hiện chết trong tư thế treo cổ tại buồng tạm giam số 2, nhà tạm giữ Công an huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang. Ông Cự bị tạm

giam về hành vi tàng trữ ma túy.¹⁶

14/6/2014: Ông Trần Đình Toàn, 54 tuổi, trú tại phường Lộc Hạ, thành phố Nam Định, bị chết tại đồn công an phường Hạ Long, thành phố Nam Định trong lúc bị điều tra về nghi ngờ có tàng trữ ma túy. Công an nói ông Toàn qua đời vì sốc thuốc. Gia đình nạn nhân cho rằng có nhiều biểu hiện mờ ám trong tường trình của công an, và có dấu vết tra tấn trên thi thể nạn nhân.¹⁷

17/6/2014: Cô Nguyễn Thị Gái, 30 tuổi, tạm trú tại quận Bình Thạnh, TP Sài Gòn, được công an mô tả là đã rơi từ lầu cao xuống đất chết trong lúc tìm cách trốn thoát khỏi đồn công an phường 10, quận 10, Sài Gòn, nơi cô bị tạm giữ để điều tra về cáo buộc móc túi ngày trước đó. Gia đình nạn nhân cho rằng công an đã che dấu sự thật về nguyên nhân dẫn đến cái chết của nạn nhân.¹⁸

25/6/2014: Ông Nguyễn Văn Chín, 44 tuổi, cư ngụ quận Gò Vấp, TP Sài Gòn, tử vong sau khi có cự cãi với lực lượng CSGT quận Tân Bình về việc xử lý vi phạm về nồng độ cồn. Ông Chín đã bị côn đồ do một viên CSGT gọi đến đánh vỡ ruột non dẫn đến tử vong sau đó.¹⁹

4/7/2014: Ông Nguyễn Hữu Thâu, 43 tuổi, ngụ thôn Xuân Tây, xã Phú Xuân, tỉnh Đắk Lắk, bị công an viên thôn Xuân Hòa đánh trọng thương tại hội trường thôn Xuân Hòa trong một cuộc điều tra cáo buộc trộm cắp, và tử vong trên đường đến bệnh viện. Điều tra sau đó xác nhận công an đã đánh nạn nhân gây

¹³ Thanh Niên Online. *Một phụ nữ chết trong tư thế treo cổ tại trụ sở công an phường*. <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/mot-phu-nu-chet-trong-tu-the-treo-co-tai-tru-so-cong-an-phuong-458447.html>

¹⁴ BáoMới.com. *Bị đánh chết trong nhà tạm giữ*. <http://www.baomoi.com/Bi-danh-chet-trong-nha-tam-giu/104/14023398.epi>

¹⁵ Người đưa tin. *Bị can treo cổ chết, gia đình nghi công an dùng nhục hình*. <http://www.nguoiduat.vn/bi-can-treo-co-chet-gia-dinh-nghi-cong-an-dung-nhuc-hinh-a129928.html>

¹⁶ BáoMới.com. *Thất cổ tự sát trong nhà giam*. <http://www.baomoi.com/That-co-tu-sat-trong-nha-giam/104/11017138.epi>

¹⁷ Dân Việt. *Một người dân chết bất thường sau khi ở trụ sở công an*. <http://danhviet.vn/phap-luat/mot-nguoi-dan-chet-bat-thuong-sau-khi-o-tru-so-cong-an-447460.html>

¹⁸ Tuổi Trẻ Online. *Điều tra vụ người chết khi bị tạm giữ tại công an phường*. <http://tuoitre.vn/tin/phap-luat/20140619/dieu-tra-vu-nguoi-chet-khi-bi-tam-giu-tai-cong-an-phuong/613582.html>

¹⁹ Thanh Niên Online. *Bắt tạm giam nguyên thượng úy CSGT*. <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/bat-tam-giam-nguyen-thuong-uy-csgt-509781.html>

chấn thương sọ não.²⁰

4/08/2014: Ông Phạm Duy Quý, 20 tuổi, trú tại thôn Ngoại Đàm, xã Phương Hoàng, huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương, được phát hiện chết trong tư thế treo cổ bằng màn tuyn tại nhà tạm giữ của Công an tỉnh Hải Dương. Ông Quý đang bị tạm giam để điều tra về án mạng trong gia đình mà theo công an ông đã nhận tội.²¹

6/8/2014: Ông Nguyễn Văn Tuấn, 39 tuổi, trú tại thôn Khe Thuyền 3, xã Văn Phú, huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang, bị cảnh sát giao thông huyện Sơn Dương dùng gậy đánh, không điều khiển được xe gắn máy, đâm vào bảng tin bị trọng thương, và tử vong trên đường đến bệnh viện cấp cứu.²²

14/8/2014: Ông Trần Giang Nam, 43 tuổi, trú tại thôn Quyết Tiến, xã Hồng An, Hưng Hà, Thái Bình, được phát hiện đã treo cổ tự tử trên thanh sắt cửa sổ bằng mảnh vải xé từ chăn tại phòng tạm giữ Công an huyện Hưng Hà ngày 5/8/2014. Ông Nam bị bắt giữ để điều tra về tội trộm gà đêm hôm trước. Người thân của nạn nhân phản bác tường trình của công an, không tin nạn nhân đã tự kết liễu đời mình.²³

18/8/2014: Ông Lê Hoài Thương, 21 tuổi, trú tổ 15, P.Phù Đồng, TP.Pleiku, Gia Lai, đang di chuyển trên xe gắn máy với 2 người bạn, đã bị công an đi xe mô tô đặc chủng rượt đuổi vì cho đã vi phạm luật giao thông. Công an đã dùng gậy đánh nạn nhân té xuống đường, và sau đó qua đời tại bệnh viện do vỡ sọ

não. Công an sau khi đánh người lại bỏ đi không chịu cấp cứu nạn nhân.²⁴

27/9/2014: Ông Nguyễn Đình Tấn Sỹ, 46 tuổi, ngụ thôn Long Thành, xã Phước Mỹ, TP Quy Nhơn, Bình Định, bị một nhóm 8 người trong đó có một công an xã Mỹ Hiệp, huyện Phù Mỹ đánh trọng thương vì nghi trộm chó. Nạn nhân đã qua đời tại bệnh viện vì vết thương quá nặng.²⁵

17/10/2014: Ông Nguyễn Văn Sửu, 41 tuổi, thường trú tại khu 1, phường Bình Ngọc, TP.Móng Cái, được phát hiện đã chết trong tư thế treo cổ tại nhà tạm giữ Công an TP Móng Cái. Ông Sửu bị bắt ngày 11/10/2014 vì bị nghi đã sử dụng súng tự chế bắn, gây thương tích cho người khác. Gia đình nạn nhân không tin nguyên nhân tử vong là do tự tử và đã đưa quan tài anh đi khắp phố, đến trụ sở phường và các cơ quan ở TP Móng Cái để yêu cầu làm rõ vụ việc.²⁶

28/10/2014: Ông Nguyễn Văn Hạ, 47 tuổi, ngụ tại phường Tân An, thị xã La Gi, tỉnh Bình Thuận, được báo cáo chết trong tư thế treo cổ trong trụ sở công an phường Tân An, thị xã La Gi. Ông Hạ bị công an bắt đưa về trụ sở đêm trước đó vì được báo cáo có mâu thuẫn với hàng xóm. Gia đình nạn nhân cho hay nhiều vết bầm tím được khám phá trên thi thể nạn nhân khi khám nghiệm tử thi.²⁷

1/11/2014: Ông Nguyễn Tùng Lâm, 30 tuổi, ngụ tại phường An Dương, quận Lê Chân, thành phố Hải Phòng, được phát hiện đã chết

²⁰ Đất Việt. *Chết sau khi làm việc với công an. nghi...lạm quyền?* <http://baodatviet.vn/chinh-tri-xa-hoi/tin-tuc-thoi-su/chet-sau-khi-lam-viec-voi-cong-an-nghilam-quyen-3046118/>

²¹ Zing.Vn. *Kẻ giết 4 người thân tự vẫn bằng màn tuyn.* <http://news.zing.vn/Ke-giet-4-nguoi-than-tu-van-bang-man-tuyn-post443786.html>

²² Người đưa tin. *CSGT bị tố đánh chết người: Lộ lời trắng trối của nạn nhân.* <http://www.nguoiduat.in.vn/csgt-bi-to-danh-chet-nguoi-lo-loi-trang-troi-cua-nan-nhan-a143801.html>

²³ Người đưa tin. *Trộm 21 con gà. tự tử trong buồng tạm giam.* <http://www.nguoiduat.in.vn/trom-21-con-ga-tu-tu-trong-buong-tam-giam-a149651.html>

²⁴ Tuổi trẻ Online. *Một thanh niên chết sau va chạm với cảnh sát cơ động.* <http://tuoitre.vn/tin/chinh-tri-xa-hoi/20140820/mot-thanh-nien-chet-sau-va-cham-voi-canhsat-co-dong%C2%A0/636061.html>

²⁵ Pháp luật. *Bắt giữ một công an xã đánh chết người nghi trộm chó.* <http://plo.vn/an-ninh-trat-tu/bat-giu-mot-cong-an-xa-danh-chet-nguoi-nghi-trom-cho-499438.html>

²⁶ Thanh Niên Online. *Nghi can chết trong phòng giam. người nhà mang quan tài điếu phở.* <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/nghi-can-chet-trong-phong-giam-nguoi-nha-mang-quan-tai-dieu-pho-503679.html>

²⁷ Đất Việt. *Lại một trường hợp tự tử trong đồn công an.* <http://www.datviet.com/lai-mot-truong-hop-tu-tu-trong-don-cong-an/>

tại trụ sở UBND xã trong trạng thái treo cổ, chân vẫn chạm đất. Nạn nhân bị tạm giam vì cáo buộc trộm xe đạp. Chính quyền địa phương đã thuyết phục thân nhân nạn nhân cam kết “không khiếu nại với Công an và đã nhận một khoản tiền hỗ trợ.”²⁸

29/12/2014: Ông Trần Văn Tùng, 32 tuổi, trú thôn Phú Sơn Nam, xã Hòa Khương, huyện Hòa Vang, Đà Nẵng, được báo cáo là đã treo cổ tự tử tại nhà tạm giam của Công an huyện Đại Lộc trong thời gian tạm giam điều tra vi nghi có hành vi trộm cắp. Ông Tùng chết trong tư thế dựa lưng vào tường, dây thun quần quần vào cổ và treo lên khung cửa. Gia đình nạn nhân cho rằng Tùng chết không phải do tự tử.²⁹

Ngày 29/12/2014, Ông Trần Văn Tùng, chết tại đồn công an huyện Đại Lộc, tỉnh Quảng Nam trong tư thế ngồi và được báo cáo là treo cổ tự tử vào song cửa sổ. Hình Báo Phụ Nữ TP HCM

4. Nạn Buôn Người

Báo cáo về thực trạng “nô lệ thời đại mới” toàn cầu của tổ chức Walk Free Foundation được công bố hồi tháng 10 năm 2014 xếp Việt Nam vào vị trí thứ 17 trên tổng số 167 quốc gia trong bảng xếp hạng về số lượng người phải sống trong cảnh nô lệ, với khoảng 322 ngàn người, tăng từ 249 ngàn so với năm trước.³⁰ Thật sự nếu hiểu “nô lệ thời đại mới” là nô lệ và những hình thái sinh hoạt như nô lệ thì số lượng người chịu lao động cưỡng bách trong các trại cai nghiện, các trung tâm cải huấn, và nhà tù khổ sai cũng đã vượt quá con số nêu trên.

²⁸ Xaluan.com. *Nguyên nhân nam thanh niên trộm xe đạp tự tử tại UBND xã*. <http://www.xaluan.com/modules.php?name=News&file=article&sid=1017419>

²⁹ VnExpress.Net. *Nghi can trộm cắp chết trong tư thế ngồi tại nhà tạm giam*. <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/nghi-can-trom-cap-chet-trong-tu-the-ngoi-tai-nha-tam-giam-3127460.html>

³⁰ Walk Free Foundation. *The Global Slavery Index 2014*. Hope for Children Organization Australia Ltd.

Theo Báo cáo Tình hình Buôn người năm 2014 của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ, Việt Nam vẫn được xếp vào Danh sách loại 2 (TIER 2), vì “Việt Nam là quốc gia xuất phát của nhiều nam giới, phụ nữ và trẻ em bị mua bán vì mục đích tình dục hoặc bị cưỡng ép lao động trong nước và nước ngoài.”

Trong hoàn cảnh cụ thể của Việt Nam ngày nay, nạn buôn người hiện nay xuất hiện dưới ba loại đối tượng nạn nhân chính: phụ nữ và trẻ em bị đưa đi làm “nô lệ tình dục” ở trong nước cũng như ở các nước láng giềng, các cô gái “đi làm cô dâu ở nước ngoài”, và công nhân được xuất khẩu làm việc ở nước ngoài.

4.1. Phụ Nữ Và Trẻ Em Bị Lừa Gạt Làm Nô Lệ Tình Dục

Buôn bán phụ nữ để sử dụng vào các hoạt động mại dâm là hình thức buôn người phổ biến ở nội địa cũng như xuyên quốc gia. Theo thống kê của chính quyền VN, trong 6 tháng đầu năm 2014, trên cả nước xảy ra 301 vụ, lừa bán 651 nạn nhân (tăng 16% số vụ, 31% số nạn nhân so với cùng kỳ năm 2013).³¹

Theo Thứ trưởng Bộ LĐ-TB&XH Nguyễn Trọng Đạm, cả nước có gần 100 nghìn người

³¹ Nguyễn Tấn Dũng. *Bộ Công an trả lời về các giải pháp ngăn chặn tội phạm mua bán người*. <http://nguyentandung.org/bo-cong-an-tra-loi-ve-cac-giai-phap-ngan-chan-toi-pham-mua-ban-nguoi.html>

là nạn nhân của nạn mua bán phụ nữ, trẻ em.³² Cũng cần lưu ý rằng những số liệu thống kê trên đây chỉ phản ánh một phần nhỏ những vụ buôn bán người trong thực tế, bởi vì phần lớn nạn nhân buôn người đều xuất phát từ những địa phương miền núi giáp biên giới Trung cộng, nơi mà việc kiểm tra và phát hiện rất khó khăn. Nhiều trường hợp không được khai báo hoặc cơ quan công lực không khám phá được, và nhất là không được coi là buôn người, mặc dù thực chất là buôn người.

Cũng như những năm trước, trong năm 2014 hướng phát triển của nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em vẫn có chiều hướng tăng mạnh về biên giới phía Bắc với khoảng 70% trên tổng số bị đưa qua Trung Quốc. Những trường hợp buôn bán người từ VN vào Âu Châu cũng được dư luận đặc biệt quan tâm trong năm 2014.³³

Nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn trẻ em và những cô gái trẻ bị lừa gạt làm gái mãi dâm trong nước cũng như ngoài nước là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của tư bản đồ. Tệ nạn buôn bán người phát triển mạnh từ ngày VN mở cửa thị trường kinh doanh theo lối chụp giựt, tạo điều kiện dễ dàng cho nạn tham nhũng trong hàng ngũ cán bộ nhà nước và bọn bất lương chạy theo những lối làm ăn bất chính. Việc đô thị hóa không có kế hoạch, việc cướp đất của nông dân, và sự bất lực không tạo được công ăn việc làm của nhà nước đã tạo nên những khó khăn về mặt kinh tế và xã hội cho rất nhiều gia đình bị lôi cuốn vào việc tìm kiếm miếng ăn ở thành thị hay nước ngoài.

4.2. Nạn Môi Giới “Cô Dâu” Cho Đàn Ông Ở Nước Ngoài

Theo Bộ Công An Việt Nam, từ đầu năm 2008

³² Tiên Phong. *Nạn buôn người khuấy đảo vùng cao*. <http://www.tienphong.vn/xa-hoi/nan-buon-nguoi-khuay-dao-vung-cao-664501.tpo>

³³ The Straits Times. *Europe police arrest Vietnamese people smuggling gang*. <http://www.straitstimes.com/news/world/europe/story/europe-police-arrest-vietnamese-people-smuggling-gang-20141120>

đến hết 6 tháng đầu năm 2014, cả nước có 115.675 công dân Việt Nam kết hôn với công dân của trên 50 quốc gia trên thế giới (trong đó nữ chiếm 92,01%) chủ yếu tập trung ở các nước Đài Loan; Trung Quốc; Hàn Quốc; Mỹ và các quốc gia Châu Âu. Trung bình mỗi năm có khoảng 20 ngàn “cô dâu” được xuất khẩu.

Ở đây cũng cần lưu ý đến tính chính xác của các con số thống kê bởi chính quyền VN. Theo Thanh Tra Chính Phủ, thống kê những tháng đầu năm 2013 của 13 trong số 15 đơn vị hành chính thuộc tỉnh Kiên Giang cho thấy có hơn 1.000 phụ nữ kết hôn với người nước ngoài, nhưng tỷ lệ đăng ký kết hôn đúng theo quy định của pháp luật chỉ khoảng 17%.³⁴

Cũng như đối với tình cảnh các cô gái trẻ bị lừa gạt và bán làm gái mãi dâm, nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn “cô dâu” gả cho đàn ông nước ngoài là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của nhà nước VN. Các cô gái trẻ phần đông xuất thân từ thôn quê nghèo được những văn phòng môi giới dụ dỗ “làm hôn thú” với người đàn ông nào đó từ Đài Loan, Đại Hàn hay Trung Quốc và đi theo chồng ra nước ngoài, không cần phải quen biết và yêu thương. Chẳng hạn, theo Ông Giám đốc Sở Tư Pháp tỉnh Bạc Liêu, từ ngày 1/3 đến ngày 23/5/2014, trong số 179 hồ sơ xin xác nhận tình trạng hôn nhân để kết hôn với người nước ngoài, chỉ có 35 hồ sơ có đủ điều kiện. Theo Ông, có nhiều trường hợp “cho thấy cô dâu hoàn toàn không biết gì về tình trạng hôn nhân, nhân thân... của người mình sắp lấy làm chồng. Thậm chí còn mù tịt, không biết chồng sắp cưới tên gì.”³⁵

Đa số các cuộc “hôn nhân” vội vàng này đều

³⁴ Thanhtra.com.vn. *Chưa kiểm soát chặt hôn nhân có yếu tố nước ngoài*. http://thanhtra.com.vn/chua-kiem-soat-chat-hon-nhan-co-yeu-to-nuoc-ngoai_t221c1159n65676.html

³⁵ Bạc Liêu Online. *Xử lý nghiêm các trường hợp môi giới hôn nhân với người nước ngoài trái phép*. http://baobaclieu.vn/newsdetails/1D3FE182A2E/Xu_ly_nghiem_cac_truong_hop_moi_gioi_hon_nhan_voi_nguoi_nuoc_ngoai_trai_phep.aspx

thông qua các tổ chức môi giới trực lợi. Theo báo cáo của các trang mạng xã hội, giá mua bán các cô dâu Việt Nam qua Trung Quốc trong năm 2014 đã tăng nhiều so với năm 2013 – từ US\$5,700 lên US\$11,800.³⁶

Năm 2013 chính phủ VN đã ban hành Nghị định số 110/2013/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hôn nhân và gia đình, theo đó hình phạt hành chính cao nhất đối với hành vi môi giới kết hôn trái pháp luật như thực hiện kết hôn giả nhằm mục đích xuất cảnh, lợi dụng việc đăng ký kết hôn nhằm mục đích trực lợi, xâm phạm tình dục, bóc lột sức lao động là phạt tiền từ 20 triệu đến 30 triệu đồng (tương đương 940 – 1410 US\$). Dù vậy, trong thực tế việc phát hiện và xử phạt hành chính rất hiếm hoi, và hầu như không có việc quy trách hình sự trước tòa án đối với tội phạm này, nghĩa là nhà nước vẫn không công nhận đây là những hành vi buôn người.

4. 3. Nạn Bóc Lột Người Công Nhân Xuất Khẩu

Đi lao động tay chân ở xứ lạ không bao giờ là một ước mơ của người Việt, đặc biệt là những người nông dân vốn gắn bó với gia đình và làng mạc. Tuy nhiên, khi nhà nước không đủ khả năng cung ứng việc làm và ruộng đồng bị tịch thu thì rời bỏ quê hương và gia đình đi khát thực phương xa là một lựa chọn chẳng đáng dừng. Nhà nước, trái lại rất háo hức với số kiều hối do xuất khẩu lao động mang lại, không những khuyến khích mà còn làm nơ trước những hành vi phi pháp của các công ty môi giới.

Theo Cục Quản lý lao động ngoài nước, hiện có khoảng 500.000 người lao động đang làm việc ở hơn 40 quốc gia và vùng lãnh thổ, nhiều nhất là Đài Loan, Nam Hàn, Mã Lai, Nhật Bản, và các nước Trung Đông... Cũng theo cơ quan này, trong năm 2014 đã có 106.840 công nhân

³⁶ Havocscope. *Global black market Information. Price to Buy Vietnamese Wife Increasing in China.* <http://www.havocscope.com/price-to-buy-vietnamese-wife-increasing-in-china/>

Ngày 22 /1/2014, Bảy “cô dâu” Việt được giải thoát và trả về VN qua cửa khẩu Đông Hưng, tỉnh Quảng Tây. Hình BBC

đi làm việc ở nước ngoài, tăng 18,7% so với kế hoạch đề ra (90.000 người). Đây là số lượng công nhân đi làm việc ở nước ngoài cao nhất trong những năm gần đây.³⁷

Tuy nhiên, những tài liệu thống kê chính thức trên đây cũng cần phải được xét lại. Sau vụ 14 công nhân VN bị chết cháy tại Nga vào tháng 9/2012, chính Chủ tịch xã có nạn nhân liên hệ đã cho biết trong xã có 600 thanh niên đi xuất khẩu lao động nhưng chỉ có 10% là đi theo con đường có đăng ký.³⁸ Trong số 10 ngàn người Việt đang làm việc tại Nga chỉ có khoảng 3 ngàn là đi theo đường xuất khẩu lao động chính thức, số 7 ngàn còn lại là đi theo chiều khách du lịch và ở lại làm chui.³⁹ Theo điều tra độc lập thì khuynh hướng xuất khẩu lao động “chui” càng ngày càng phát triển mạnh.⁴⁰ Một cuộc khảo sát các tỉnh cực bắc trong năm 2014 cho thấy có đến gần 200 ngàn người đi lao động thời vụ “chui” tại Trung Quốc.⁴¹

³⁷ Cổng Thông tin điện tử Bộ LĐ-TBXH. *Xuất khẩu lao động Việt Nam đạt kỷ lục trong năm 2014.* <http://www.molisa.gov.vn/vi/Pages/chitiettin.aspx?IDNews=22296>

³⁸ Báo điện tử Công an Nghệ An. *Nỗi đau thân nhân xuất khẩu chui bỏ mạng xứ người.* <http://congannghean.vn/gia-dinh-xa-hoi/201209/22933-noi-dau-than-nhan-xuat-khau-chui-bo-mang-xu-nguoi-395243/>

³⁹ BBC. *Nạn buôn người Việt vào nhà chứa ở Nga.* http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2013/04/130423_viet_russia_human_trafficking.shtml

⁴⁰ Vietinfo. *Xuất khẩu lao động chui ở Nghệ An (1): Khát vọng đổi đời.* <http://vietinfo.eu/tin-viet-nam/xu%E1%BA%A5t-khau-lao-dong-chui-o-nghe-an-1-khat-vong-doi-doi.html>

⁴¹ Báo Nhân Dân hàng tháng. *Xuất khẩu lao động “chui” - Hệ lụy khôn lường.* <http://www.nhandan.com.vn/hangthang/doisongxahoi/item/25050602-lao-dong-%E2%80%9Cchui%E2%80%9D-bai-toan-nan-giai.html>

Đa số những công nhân đi ra nước ngoài làm việc là nạn nhân của các công ty môi giới bất hợp pháp câu kết với cán bộ nhà nước tham nhũng. Họ phải cầm cố nhà cửa ruộng vườn để đủ tiền đóng lệ phí cho các công ty môi giới tuyển dụng. Tuy nhiên phần đông những người muốn đi lao động tại nước ngoài đều bị các cơ quan môi giới bóc lột, bỏ rơi, và bị chủ nhân đối xử rất tàn tệ với công việc nặng nhọc vất vả, được trả lương rất thấp, và nhiều khi lại còn bị tịch thu hộ chiếu, nên phải sống như người tù, bị giam hãm trong phạm vi chật hẹp do giới chủ nhân xí nghiệp kiểm soát rất ngặt nghèo. Ngoài sự trán lột của công ty môi giới và chủ xí nghiệp, người lao động chui còn phải trốn tránh chính quyền sở tại, bị lực lượng an ninh bắt, đánh, và đôi khi còn bị hãm hiếp.⁴²

Nạn bắt cóc hoặc lừa đảo thanh thiếu niên ra nước ngoài để làm lao nô trong các đồn điền và các cơ sở sản xuất ở Trung Quốc, hay bị ép vào con đường tội ác như trồng và buôn bán cần sa (ở Đông Âu, Canada, Anh...) là một khía cạnh khác của nạn buôn bán người đáng quan tâm trong những năm gần đây. Riêng tại Anh Quốc, theo *Báo cáo thứ hai của liên bộ về vấn đề buôn người năm 2013*, thì kể từ 2009 đến nay số lượng nạn nhân VN của nạn buôn người tại Anh chiếm hàng thứ nhì, chỉ sau người Nigeria; tuy nhiên, kể về nạn nhân vị thành niên thì người Việt đứng đầu bảng. Đa số đàn ông Việt được đưa lậu vào Anh là lao nô, đặc biệt trong các công việc phi pháp như trồng cần sa; phụ nữ thì bị ép làm nghề bán dâm.⁴³

Điều 17 của Hiến pháp nước CHXHCN VN được tu Chính năm 2013 quy định: “Công dân

Việt Nam ở nước ngoài được Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam bảo hộ”; tuy nhiên, trong thực tế vì sợ mất khách hàng, vì đã ăn chia với các công ty môi giới, các nhân viên sứ quán VN vẫn không có phản ứng tích cực nào giúp các nạn nhân, mà trái lại đôi khi toa rập với bọn buôn người.⁴⁴ Một số tổ chức người Việt ở hải ngoại như Ủy ban Bảo vệ Người lao động VN, Văn Phòng Trợ Giúp Pháp Lý Công Nhân & Cô Dâu Việt Nam tại Đài Loan, Liên minh Bài trừ Nô lệ mới ở Á Châu (CAMSA), và One Body Village Organization đã có nhiều cố gắng để cứu vớt các nạn nhân, nhưng vẫn chưa thể có giải pháp loại trừ tận gốc rễ tệ nạn này, vì nguyên nhân chính đưa đến tình cảnh bi đát của người công nhân đi làm việc ở nước ngoài là sự câu kết và bao che của nhà nước đối với con buôn bắt chính cũng như thiếu hẳn những cơ chế kiểm soát dịch vụ này.

Điều đáng quan tâm là cho dù việc xuất cảng lao động bất hợp pháp đã gây nên nhiều hậu quả trầm trọng, nhà nước vẫn không chịu coi đó là một hành vi buôn người. Ngay cả Luật Phòng, Chống Mua Bán Người được ban hành vào tháng 3 năm 2011 và có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2012 cũng chỉ dừng lại ở khái niệm tổng quát “Cưỡng bức lao động”, mà không thừa nhận việc những người bị lừa gạt ra nước ngoài và bị bóc lột là một hình thái của tệ nạn buôn người. Trong lúc đó kết quả một cuộc khảo sát 350 lao động xuất khẩu hợp pháp được công bố vào tháng 10/2012 cho thấy có đến 55 người tự nhận họ là nạn nhân của hành vi buôn bán người.⁴⁵

⁴² Người Đưa Tin. *Ký ức kinh hoàng của những phụ nữ đi xuất khẩu lao động ở Arập Xê út*. <http://www.nguoiduatin.vn/ky-uc-kinh-hoang-cua-nhung-phu-nu-di-xuat-khau-lao-dong-o-arap-xe-ut-a166940.html>

⁴³ The Secretary of State for the Home Department. *Second annual report of the Inter-Departmental Ministerial Group on Human Trafficking*. Oct. 2013 (tr.21). https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/251487/9794-TSO-HMG_Human_Trafficking.pdf

⁴⁴ RFI. *Thêm một xưởng may VN ở Nga bóc lột công nhân như nô lệ*. http://www.rfi.org/vietnamese/in_depth/victori-copy-of-vina-08082012071733.html

⁴⁵ Báo Dân Việt. *Mặt trái hoạt động xuất khẩu lao động: Khó “chỉ mặt đặt tên” nạn buôn người*. <http://danviet.vn/109686p1c24/kho-chi-mat-dat-ten-nan-buon-nguoi.htm>

II. QUYỀN ĐƯỢC XÉT XỬ CÔNG BẰNG BỞI TOÀ ÁN ĐỘC LẬP VÀ VÔ TƯ

Cũng như đối với các nhân quyền căn bản khác, quyền được đối xử bình đẳng trước pháp luật (Điều 16 Hiến Pháp Việt Nam (HPVN) sửa đổi năm 2013) và được xét xử đúng luật (Điều 31 HPVN sửa đổi năm 2013) của công dân đã được quy định trong hiến pháp của VN. Tuy nhiên trong thực tế bất cứ người dân nào cũng có thể bị bắt giam, truy tố và xét xử một cách tùy tiện. Tiêu chuẩn tối hậu của nền tư pháp VN là lợi ích của đảng cầm quyền. Sự lệ thuộc của tòa án vào ĐCSVN là một hệ luận tất yếu của nhà nước “dân chủ nhân dân”, trong đó tòa án là một công cụ trọng yếu để bảo vệ chế độ. Điều đó đã được minh nhiên khẳng định trong Luật Tổ chức Tòa án Nhân dân năm 2002 “... Tòa án có nhiệm vụ bảo vệ pháp chế xã hội chủ nghĩa; bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa và quyền làm chủ của nhân dân; ...” (Điều 1)

Cho dù trong những năm gần đây nhiều tổ chức quốc tế và các quốc gia chi viện đã khuyến cáo VN phải cải tổ luật pháp và tổ chức tòa án, việc vi phạm nhân quyền trong lãnh vực tư pháp càng ngày càng trầm trọng thêm. Trong năm 2014 việc vi phạm đó được biểu lộ qua một số nét đặc trưng sau: Hình sự hóa các sinh hoạt chính trị, vi phạm trầm trọng các thủ tục tố tụng hình sự, quyền bào chữa của luật sư bị triệt tiêu, và một hệ thống lao tù bất nhân.

1. Hình Sự Hóa Mọi Hành Vi Đi Ngược Lại Quyền Lợi Của ĐCSVN

Không lạ gì khi nhà nước VN luôn rêu rao không có tù chính trị tại VN; bởi vì tất cả mọi biểu lộ quyền chính trị chính đáng của người dân, dù ôn hòa, cũng bị quy kết với những tội danh của Bộ Luật Hình Sự (BLHS) ban hành năm 1999, đặc biệt là điều 79 (Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân), điều 87 (Tội phá hoại chính sách đoàn kết), và điều 88 (Tội tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCNVN), điều 245 (Tội

Ngày 26/8/2014, bà Bùi Thị Minh Hằng, ông Nguyễn Văn Minh và bà Nguyễn Thị Thúy Quỳnh trong phiên tòa sơ thẩm Tòa án Tỉnh Đồng Tháp.
Photo Dân Làm Báo

gây rối trật tự công cộng), điều 257 (Tội chống người thi hành công vụ), và điều 258 (Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân). Những điều luật này quy định việc bày tỏ chính kiến qua các hình thức ôn hòa như tranh luận, lưu trữ, hoặc phổ biến tài liệu khác với chính sách của ĐCSVN là “tội”, và “phạm nhân” có thể bị xử đến 20 năm tù (Điều 88), hoặc đến tử hình nếu có “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” (Điều 79).

Trong năm 2014 đã có ít nhất 55 người bất đồng chính kiến bị truy tố, trong đó có 44 người bị xử với những bản án nặng nề, 11 người đang chờ ngày ra tòa. Sau đây là một ít chi tiết về các vụ án đã xử:

- Ngày 21/1/2014, phiên tòa sơ thẩm của Tòa án huyện Cờ Đỏ, TP Cần Thơ xử hai dân oan Nguyễn Thị Ánh Nguyệt 3 năm tù giam và Nguyễn Thị Tuyền 2 năm 6 tháng tù giam với cáo buộc “gây rối trật tự công cộng” (điều 245 BLHS). Ngày 22/4/2014 phiên tòa phúc thẩm xử y án đối với bà Nguyễn Thị Ánh Nguyệt và giảm bản án sơ thẩm hai năm rưỡi của bà Nguyễn Thị Tuyền xuống còn hai năm.¹

- Ngày 4/3/2014, Tòa án Nhân dân TP Đà Nẵng xử sơ thẩm blogger Trương Duy Nhất 2 năm tù giam với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước” (điều 258 BLHS). Ngày 26/6/2014 phiên tòa phúc thẩm y án của tòa sơ thẩm.²

- Ngày 19/3/2014, Tòa án Nhân dân TP Hà Nội xử sơ thẩm nhà văn Phạm Viết Đào 15 tháng tù giam với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước” (điều 258 BLHS). Ngày 9/6/2014 tòa phúc thẩm xử

¹ VRNs. *Hai Dân oan Cần Thơ tiếp tục nhận những bản án oan sai*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/04/hai-dan-oan-can-tho-tiep-tuc-nhan-nhung-ban-an-oan-sai/>

² RFA. *Phiên xử phúc thẩm Blogger Trương Duy Nhất*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/blog-tr-duy-nhat-ap-trial-06262014061401.html

kín vụ án và y án tòa sơ thẩm.³

- Ngày 20/3/2014, phiên tòa sơ thẩm huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang xét xử ông Lý Văn Dinh 15 tháng tù và ông Dương Văn Tu 21 tháng tù với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước” (điều 258 BLHS). Cả hai đều là người dân tộc H'mông. Phiên tòa phúc thẩm ngày 27/5/2014 y án đối với ông Lý Văn Dinh, và giảm 2 tháng tù đối với ông Dương Văn Tu.⁴

- Ngày 27/3/2014, Tòa án huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang xử sơ thẩm ông Thảo Quán Mua, một người dân tộc H'mông, 18 tháng tù giam với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước...” (điều 258 BLHS). Ngày 27/5/2014 phiên tòa phúc thẩm y án sơ thẩm.⁵

- Ngày 7/4/2014, Tòa án Nhân dân huyện Đông Hòa, tỉnh Phú Yên xử sơ thẩm và phạt án treo 4 thành viên của Ân Đàn Đại Đạo tức Hội đồng Công luật Công án Bia Sơn gồm các ông Nguyễn Văn Hữu (3 năm), Huỳnh Đức Minh (2 năm), Võ Văn Phụng (2 năm 6 tháng), và Phạm Văn Phong (1 năm 6 tháng) với cáo buộc “chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vũ khí quân dụng, phương tiện kỹ thuật quân sự” (điều 230 BLHS). Phiên tòa phúc thẩm vào tháng 8/2014 đã chuyển án treo thành án tù giam và gia tăng hình phạt 4 năm cho Nguyễn Văn Hữu, 3 năm cho Huỳnh Đức Minh, 3 năm cho Võ Văn Phụng, và 2 năm

³ BBC. *Blogger Phạm Viết Đào 'bị xử kín'*. http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/06/140614_phamvietdao_appeal_trial

⁴ VRNs. *Công an tỉnh Tuyên Quang bắt cóc hai thành viên của Hội PNNQVN*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/05/cong-an-tinh-tuyen-quang-bat-coc-hai-thanh-vien-cua-hoi-pnnqvn/>

⁵ Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh Tuyên Quang. *TAND tỉnh xét xử phúc thẩm công khai 2 vụ án hình sự lợi dụng các quyền tự do dân chủ*. <http://tuyenquangtv.vn/tin-tuc/89/SZWO762529/TTV-TAND-tinh-xet-xu-phuc-tham-cong-khai-2-vu-an-hinh-su-loi-dung-cac-quyen-tu-do-dan-chu.html>

cho Phạm Văn Phong.⁶

- Ngày 06/05/2014, Tòa án Nhân dân tỉnh Cao Bằng xử phạt ông Vũ A Sử, người dân tộc H'Mông, 24 tháng tù giam với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước...” (điều 258 BLHS).⁷

- Ngày 30/7/2014, Tòa án huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Cạn xét xử ông Dương Văn Thành 24 tháng tù giam, ông Hoàng Văn Sử 18 tháng tù giam, và ông Hoàng Văn Sinh 15 tháng tù giam với cáo buộc “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước...” (điều 258 BLHS). Cả ba đều là người dân tộc H'mông theo đạo Dương Văn Minh. Phiên tòa phúc thẩm ngày 15/10/2014 y án sơ thẩm đối với ông Thành và ông Sinh, và giảm án cho ông Sử 3 tháng.⁸

- Ngày 1/8/2014, Tòa án huyện Thuận Nam xử sơ thẩm và tuyên phạt ông Dương Văn Phước 22 tháng tù giam, Đỗ Văn Đức 20 tháng tù treo, Nguyễn Văn Song 20 tháng tù treo, Dương Chí Dũng 30 tháng tù treo, Dương Thủ Đức và Dương Thủ Hiền mỗi người 5 tháng tù treo về tội “chống người thi hành công vụ” (điều 257 BLHS). Những người này bị bắt vì đã kêu gọi dân chúng chống lại việc khai thác khoáng sản titan và tàn phá môi trường. Ông Phước kháng án nhưng Tòa án tỉnh Ninh Thuận trong phiên tòa phúc thẩm ngày 9/10/2014 đã y án.⁹

- Ngày 26/8/2014, Tòa án tỉnh Đồng Tháp xử

sơ thẩm ba người là bà Bùi Thị Minh Hằng (3 năm tù giam), ông Nguyễn Văn Minh (2 năm 6 tháng tù giam), và cô Nguyễn Thị Thúy Quỳnh (2 năm tù giam) về cáo buộc “gây rối trật tự công cộng” (điều 245 BLHS). Ba nhà hoạt động dân chủ này bị bắt khi đi thăm một cựu tù nhân lương tâm sống tại địa phương Đồng Tháp. Ngày 12/12/2014, phiên xử phúc thẩm đã y án sơ thẩm đối với cả ba người.¹⁰

- Ngày 4/9/2014, Tòa án Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh đã xử 12 người dân Trịnh – Nguyễn những bản án nặng nề với cáo buộc “gây rối trật tự công cộng” (điều 245 BLHS) vì họ đã tranh đấu chống lại dự án xây cất nhà máy có hại cho sức khỏe người dân. Những người bị án gồm: Đỗ Thị Thiêm, Đỗ Văn Quý, Đỗ Văn Hào (28 tháng tù giam); Ngô Thị Toan, Đặng Thị Mỹ và Ngô Thị Như (26 tháng tù giam); Ngô Thị Đức, và Đặng Văn Nhu (28 tháng tù treo); Đỗ Thị Thiêm tự là Trinh, Nguyễn Thị Chiến, Vũ Thị Thảo, Ngô Thị Thoa (36 tháng tù treo).¹¹

- Ngày 15/9/2014, Tòa án Nhân dân quận Hà Đông, Hà Nội đã tuyên án bà Nguyễn Thị Ngân và Nguyễn Thị Toàn 6 tháng tù giam cho mỗi người với cáo buộc “chống người thi hành công vụ” (điều 257 BLHS). Hai bà là những thành viên đấu tranh tích cực đi khiếu kiện đòi đất cho bà con Dương Nội.¹²

- Ngày 19/9/2014, Tòa án Nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội kêu án bà Cấn Thị Thêu 15 tháng tù, chồng bà ông Trịnh Bá Khiêm 18 tháng tù và ông Lê Văn Thanh 12 tháng tù với cáo buộc “chống người thi hành công vụ” (điều

⁶ Báo Phú Yên điện tử. *Cho hưởng án treo không đúng, bị kháng nghị*. <http://www.baophuyen.com.vn/164/119594/cho-huong-an-treo-khong-dung-bi-khang-nghi.html>

⁷ VRNs. *Một người dân tộc H'Mông bị kết án 24 tháng tù giam theo Điều 258 BLHS*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/05/mot-nguoi-dan-toc-hmong-bi-ket-an-24-thang-tu-giam-theo-dieu-258-blhs/>

⁸ RFA. *Phiên tòa phúc thẩm ba người dân tộc H'mong*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/appeal-court-for-3hmong-10152014070039.html

⁹ Thanh Niên Online. *Hôn loạn sau phiên tòa xử vụ 'chống người thi hành công vụ'*. <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/hon-loan-sau-phiên-toa-xu-vu-chong-nguoi-thi-hanh-cong-vu-501839.html>

¹⁰ VRNs. *Tường thuật phiên tòa Phúc thẩm xử bà Bùi Thị Minh Hằng, cô Thúy Quỳnh và ông Văn Minh*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/12/cap-nhat-phiên-toa-xu-ba-bui-thi-minh-hang-12-12-2014/>

¹¹ Cựu Tù Nhân Lương tâm Việt Nam. *Hội PNNQ và Hội CTNLT phân đối phiên tòa oan ức dành cho 12 dân oan Trịnh Nguyễn*. <http://fvpc.org/2014/09/05/hoi-pnnq-va-hoi-ctnlt-phan-doi-phiên-toa-oan-uc-danh-cho-12-dan-oan-trinh-nguyen/>

¹² VRNs. *Phiên tòa "xử kín" dân oan Dương Nội*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/09/phiên-toa-xu-kin-dan-oan-duong-noi/>

257 BLHS). Tòa phúc thẩm ngày 25/11/2014 giảm án cho Lê Văn Thanh còn 7 tháng, Trịnh Bá Khiêm còn 15 tháng. Cán Thị Thêu bị giữ y án. Những người này bị bắt và kết án vì đã chống lại việc cưỡng chế đất của dân phường Dương Nội, quận Hà Đông.¹³

- Ngày 25/9/2014, Tòa án Nhân dân quận Hà Đông, thành phố Hà Nội xử ông Trần Văn Miên 22 tháng tù và ông Trần Văn Sang 20 tháng tù với cáo buộc “chống người thi hành công vụ” (điều 257 BLHS). Hai người này cũng tham gia chống cưỡng chế đất vào ngày 19/6/2013 tại phường Dương Nội. Tòa phúc thẩm ngày 25/11/2014 giữ y án đối với ông Trần Văn Sang.¹⁴

- Ngày 15/12/2014, Tòa án nhân dân quận Cẩm Lệ Tp. Đà Nẵng xử sơ thẩm và tuyên án ông Đỗ Đình Dũ, một dân oan khiếu kiện, với cáo buộc “lợi dụng tự do dân chủ xâm phạm đến lợi ích của Nhà nước...” (điều 258 BLHS).¹⁵

Những người bị truy tố và bắt giam nhưng chưa xét xử gồm:

- Cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS: ông Nguyễn Hữu Vinh (blogger Ba Sàm), bà Nguyễn Thị Minh Thúy, blogger Hồng Lê Thọ, và blogger Nguyễn Đình Ngọc.

- Cáo buộc vi phạm điều 245 BLHS: Bà Lê Thị Phương Anh, ông Phạm Minh Vũ, ông Đỗ Nam Trung.

- Cáo buộc vi phạm điều 88 BLHS: Bà Nguyễn Thị Bé Hai, bà Ngô Thị Minh Ước, bà Nguyễn Thị Trí, và ông Nguyễn Quang Lập.

Tất cả những người bị kết án ở trên chỉ hành

¹³ BBC. *Tòa Hà Nội ra án tù 4 nông dân Dương Nội*. http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/11/141125_duongnoi_apel_court

¹⁴ BBC. *Ibid*.

¹⁵ Thanh Niên Công Giáo. “*Người Nhà Của Tôi Đâu?*”: *Người Thứ Hai Ở Đà Nẵng Bị Kết Án “258”*. <http://thanhniengonggiao.blogspot.com/2015/01/nguoi-nha-cua-toi-au-nguoi-thu-hai-o.html>

xử những quyền căn bản được quy định trong Bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền cũng như Hiến pháp của Nhà nước Việt Nam. Rõ ràng chính quyền đã tùy tiện áp dụng những điều luật mơ hồ về các tội phạm đến an ninh quốc gia cũng như bịa đặt chứng cứ để quy kết những người bất đồng chính kiến, những người hoạt động nhân quyền, và những dân oan. Tòa án chỉ là một phương tiện thể hiện ý chí độc quyền lãnh đạo đất nước của ĐCSVN.

2. Vi Phạm Những Nguyên Tắc Cơ Bản Của Luật Tố Tụng Hình Sự

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm định kỳ phổ cập (UPR) đầu năm 2014, Việt Nam tuyên bố “Tại Việt Nam, hoạt động tố tụng được tiến hành trên nguyên tắc bảo đảm cho người tham gia tố tụng được thực hiện các quyền và nghĩa vụ của mình một cách đầy đủ, công bằng, dân chủ bảo đảm việc xét xử được công khai, minh bạch, đúng người, đúng tội, đúng pháp luật trong khuôn khổ nhà nước pháp quyền.”

Trong thực tế, việc vi phạm những nguyên tắc tố tụng là một thông lệ của nền tư pháp Việt Nam, và được thể hiện suốt quá trình tố tụng hình sự từ việc bắt người tùy tiện, ngụy tạo bằng chứng, tra tấn ép cung, ngăn cản luật sư, xử án qua loa vì bản án đã có sẵn, v.v. Các nghi can thường bị tra tấn trong khi lấy cung, bị cách ly khỏi gia đình và luật sư. Hầu hết các vụ xử án được diễn ra không quá một ngày, có khi chỉ vài giờ. Sự hiện diện của luật sư nếu có chỉ là để trang trí cho phiên tòa. Thông thường thì thời gian nghị án nhanh hơn thời gian tuyên án.

Đặc biệt đối với các vụ án chính trị, việc vi phạm các thủ tục tố tụng hình sự càng trầm trọng hơn. Trong tất cả các vụ án chính trị bị hình sự

hóa nêu ở mục I ở trên, các nguyên tắc tố tụng hình sự cơ bản đã bị vi phạm trong mọi giai đoạn: bắt giữ không có lệnh tòa án, không có sự chứng kiến của chính quyền địa phương và người thân; tạm giam quá thời hạn luật định mà không có cáo trạng; không trưng dẫn được vật chứng và nhân chứng; ngăn cản việc tiếp xúc với luật sư và gia đình; nhiều phiên tòa không có luật sư hoặc giới hạn việc biện hộ của luật sư; không cho thân nhân tham dự phiên tòa...

Nhiều sự kiện xảy ra trong năm 2014 đã vạch trần những tệ trạng trong nền tư pháp Việt Nam nói chung và thủ tục hình sự nói riêng, trong đó có những vụ án được dư luận quan tâm như vụ án tử hình Hồ Duy Hải,¹⁶ vụ án tử hình Nguyễn Văn Chưởng,¹⁷ và vụ án tử hình Hàn Đức Long.¹⁸ Trong cả ba vụ, án kết luận của tòa án đã được quyết định trước khi xét xử. Tòa án kết tội chỉ bằng lời tự thú của bị can trong tình trạng bị tra tấn bằng nhục hình, bất chấp những vật chứng, lý chứng, nhân chứng có tính thuyết phục ngược lại, cũng như lời phản cung trước tòa và kêu oan của bị cáo.

Theo báo cáo của Liên đoàn luật sư Việt Nam gửi Ủy ban Tư pháp của Quốc hội thì từ 1/10/2011

¹⁶ Báo Đời sống và Pháp luật. *Tại sao hàng loạt chứng cứ ngoại phạm của Hồ Duy Hải bị bỏ quên?* <http://www.doisongphapluat.com/phap-luat/ho-so-vu-an/tai-sao-hang-loat-chung-cu-ngoai-pham-cua-ho-duy-hai-bi-bo-quen-a73598.html>

¹⁷ RFA. *Vụ Tử tù Nguyễn Văn Chưởng: Kỳ 1. Xác định tội ngay khi bắt đầu giai đoạn điều tra.* <http://www.rfa.org/vietnamese/blog/nguyen-tuong-thuy-blog-1206-12062014085434.html>

¹⁸ Báo Đời sống và Pháp luật. *Vụ Hàn Đức Long: Sẽ là vụ “Nguyễn Thanh Chấn” tiếp theo?* <http://www.doisongphapluat.com/phap-luat/nghi-an-dieu-tra/vu-han-duc-long-se-la-vu-nguyen-thanh-chan-tiep-theo-a34810.html>

Ngày 21/12/2014 là ngày thứ 5 ông bà Nguyễn Trường Chinh ngồi tọa kháng đòi Công lý cho con là tử tội Nguyễn Văn Chưởng.

Hình Việt Nam Thời Báo

đến ngày 30/9/2014 có 82 vụ án có dấu hiệu oan sai trong việc áp dụng pháp luật về hình sự, tố tụng hình sự.¹⁹ Ngay chỉ trong phạm vi tỉnh Bình Thuận, Ông Chánh án Tòa án Nhân dân tỉnh Bình Thuận cũng đã cho biết cho đến đầu tháng 12 năm 2014 số vụ án bị hủy do lỗi chủ quan của thẩm phán là 80 vụ; và thật mỉa mai khi ông cho rằng, “Dù các vụ án bị hủy còn cao, nhưng so với quy định của ngành vẫn không vượt quá quy định.”²⁰

Việc vi phạm thủ tục tố tụng phổ biến hơn hết là trong các vụ án hành chánh, những vụ án mà người dân phải đối đầu với cơ quan công quyền. Tại một cuộc hội thảo về việc luật sư tham gia Tố tụng hành chính năm 2013, luật sư Ngô Tất Hữu, Ủy viên Hội đồng khen thưởng kỷ luật Đoàn luật sư Hà Nội, nhận xét rằng hầu hết các vụ án hành chánh mà luật sư tham gia tại các tòa án địa phương đều vi phạm tố tụng. Các quan tòa không những ém đơn kiện hàng năm mà còn

¹⁹ Thời báo Tài chính Việt Nam. *82 vụ án có dấu hiệu oan sai trong 3 năm qua.* <http://thoibaotaichinhvietnam.vn/pages/thoi-su-chinh-tri/2015-01-17/82-vu-an-co-dau-hieu-oan-sai-trong-3-nam-qua-17240.aspx>

²⁰ Báo Thanh Niên. *Án oan, sai làm ‘nóng’ nghị trường.* <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/an-oan-sai-lam-nong-nghi-truong-514185.html>

đôi khi trả lại cho nguyên đơn.²¹

Một tệ nạn khác không kém phần nhức nhối là nạn “chạy án” trong cơ quan tiến hành tố tụng. Đây là một hiện tượng rất phổ biến tại Việt Nam, đặc biệt trong thập niên vừa qua khi mà chính sách đổi mới kinh tế của nhà nước tạo điều kiện cho tham nhũng. Chạy án chính là tham nhũng trong lãnh vực tư pháp vì thế số án treo dành cho các tội phạm tham nhũng chiếm một tỷ lệ cao khác thường. Có tòa án tính trong 2 năm rưỡi xử 9 bị cáo tội tham nhũng thì có đến 8 người được hưởng án treo; có tòa xử 10 bị cáo tham nhũng và tuyên án tất cả 10 người dưới khung thấp nhất của hình phạt.²²

Trong một cuộc hội thảo tại TP Đà Nẵng vào tháng 8 năm 2014, Ông Nguyễn Chí Công, đại diện Tòa án Nhân dân Tối cao cho rằng, “tham nhũng và lạm quyền của cán bộ trong ngành tư pháp cũng như công an ở Việt Nam đang có dấu hiệu gia tăng.”²³ Chính Chủ tịch nước cũng phải thừa nhận, “chạy án cũng rất ghê gớm. Tôi cho rằng bỏ sót tội phạm còn rất nhiều”²⁴

Hiến pháp Việt Nam quy định “Toà án nhân dân xét xử công khai” (Điều 103). Tuy nhiên, hầu hết các vụ án chính trị đều được xử vội vàng với số lượng an ninh trong nhiều trường hợp lên đến cả ngàn người được điều động làm rào cản không cho người dân tham dự, kể cả thân nhân và báo giới. Có những phiên tòa xử kín, không có thông báo trước, như phiên tòa phúc thẩm xử

²¹ Dân trí, *Nhiều vụ án hành chính ở địa phương đều vi phạm tố tụng*, <http://dantri.com.vn/phap-luat/nhieu-vu-an-hanh-chinh-o-dia-phuong-deu-vi-pham-to-tung-803713.htm>

²² VietNamNet, *Xử 9 người tội tham nhũng thì 8 hưởng án treo*, <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/150357/xu-9-nguoi-toi-tham-nhung-thi-8-huong-an-treo.html>

²³ VnExpress.net, *Tham nhũng và lạm quyền trong ngành tư pháp có dấu hiệu gia tăng*, <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/tham-nhung-va-lam-quyen-trong-nganh-tu-phap-co-dau-hieu-gia-tang-3036786.html>

²⁴ Báo Mới, *Chủ tịch nước: ‘Chạy án rất ghê gớm!’* <http://www.baomoi.com/Chu-tich-nuoc-Chay-an-rat-gho-gom/144/15420946.epi>

blogger Phạm Viêt Đào ngày 19/6/2014.²⁵

Một hình ảnh trái ngược với các phiên tòa chính trị nói trên là những phiên tòa lưu động ngoài trời theo tinh thần của những vụ đầu tố thời Cải cách ruộng đất vẫn được tổ chức mặc dù chưa bao giờ có một văn bản pháp lý nào quy định. Trong những phiên tòa lưu động đó bị cáo không có cơ hội được bào chữa và quan tòa thì lại bị thêm áp lực của đám đông. Thông thường sau ít giờ xét xử một bản án rất nặng nề, không tương xứng với tội phạm - có thể là tử hình - được tuyên đọc. Trước khi được xét xử, bị cáo đã là nạn nhân của hệ thống xử án.

3. Vai Trò Trang Trí Của Luật Sư

Bào chữa là một trong những quyền cơ bản của bị cáo đã được nói rõ trong Công Ước Dân Sự Chính Trị (Điều 14,d) và bộ Luật hình sự Tố tụng của VN cũng quy định việc bảo đảm quyền bào chữa của bị can, bị cáo. (Điều 12 và điều 36). Tuy nhiên, trên thực tế việc thực hiện quyền tự biện hộ hoặc nhờ luật sư biện hộ thường xuyên bị vi phạm nặng nề.

Theo thông báo của Liên đoàn Luật sư Việt Nam thì cho đến giữa năm 2014 toàn quốc có 8,701 luật sư có giấy phép hành nghề.²⁶ Hoạt động chủ yếu của luật sư là tham gia tố tụng; tuy nhiên chỉ có khoảng 20% các vụ án hình sự là có luật sư đại diện bị cáo. Trong năm 2011, Bộ Tư pháp VN đưa ra kế hoạch phát triển nghề luật sư đến năm 2020, với chỉ tiêu 50% vụ án

²⁵ BBC, *Blogger Phạm Viêt Đào ‘bị xử kín’*, http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/06/140614_phamvietdao_appeal_trial

²⁶ Liên đoàn Luật sư Việt Nam, *Thông báo Hoạt động của Liên đoàn Luật sư Việt Nam (Quý II/2014)*, <http://liendoanluatsus.org.vn/vi/news/Thong-bao/Thong-bao-Hoat-dong-cua-Lien-doan-Luat-su-Viet-Nam-quy-II-2014-727/>

hình sự tòa án xét xử có luật sư tham gia.²⁷

Nền tư pháp VN què quặt không những ở số lượng luật sư ít ỏi, trình độ nhận thức nghề nghiệp và kỹ năng chuyên môn của đa số luật sư còn thấp, mà hơn thế nữa chính ở thái độ của chính quyền đối với giới luật sư.

Chính quyền, đặc biệt là công an, luôn nhìn giới luật sư như là thành phần đối lập và nguy hại cho chế độ. Vì thế họ tìm mọi cách can thiệp và cản trở những hoạt động mà trên nguyên tắc là đặc quyền của giới luật sư. Ngày 7/7/2014, Bộ Công An đã ra thông tư số 28/2014/TT-BCA cho phép các điều tra viên của ngành công an được quyền ghi âm, ghi hình, và các cách thức khác để theo dõi việc tiếp xúc giữa luật sư và khách hàng trong công tác biện hộ. Giới luật sư đã lên tiếng chỉ trích thông tư này, cho rằng những quy định đó tỏ rõ quan niệm bất bình đẳng của công an đối với luật sư và đặt luật sư dưới sự kiểm soát của công an.²⁸ Một cuộc hội thảo về Thông tư số 28 do Đoàn luật sư TP Hà Nội tổ chức sau đó đã phải bị hủy bỏ do sự can thiệp của Bộ Công an.²⁹

Ngoài Thông tư số 28, chính quyền còn thường xuyên khống chế việc điều hành của các luật sư đoàn cũng như quyền hành nghề của các luật sư. Sự kiện được dư luận chú ý trong năm 2014 là vụ ông Nguyễn Đăng Trừng bị Thành ủy TP Hồ Chí Minh khai trừ khỏi Đảng và lột chức Chủ nhiệm Đoàn Luật sư TP. Hồ Chí Minh vì “đã xem nhẹ vai trò lãnh đạo của Đảng đoàn

đối với hoạt động của Đoàn Luật sư.”³⁰ Hiện nay người giữ chức Chủ tịch Luật sư đoàn Việt Nam, LS Lê Thúc Anh, là Bí thư Đảng đoàn. Vụ việc nổi bật khác nữa là trường hợp LS Võ An Đôn bị chính quyền tỉnh Phú Yên đòi trút quyền luật sư chỉ vì ông đã tích cực bào chữa cho gia đình nạn nhân trong vụ 5 công an đánh chết ông Ngô Thanh Kiều.³¹

Trong tác nghiệp hàng ngày, bản thân người luật sư tại Việt Nam ngày nay luôn đối đầu với những ngăn trở từ phía công an điều tra, Viện Kiểm sát, và ngay cả Hội đồng xét xử. Muốn bào chữa cho một bị cáo, luật sư phải xin phép tòa án, và hầu như không bao giờ có được giấy phép đúng thời hạn luật định. Và dù có giấy chứng nhận bào chữa, luật sư vẫn phải xin phép của cơ quan điều tra. Luật sư phải nhờ vả các cơ quan điều tra để được gặp thân chủ trong những thời khắc vội vàng. Ngoài chuyện luôn bị làm khó dễ khi xin giấy chứng nhận bào chữa, trước mỗi giai đoạn của quá trình tố tụng, các luật sư lại phải làm lại thủ tục để có giấy chứng nhận bào chữa mới cho giai đoạn đó.³² Theo ông Đỗ Ngọc Thịnh, Phó chủ tịch kiêm Tổng thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam thì “đang có một thực tế là, trong quá trình điều tra, việc luật sư được tham gia vào quá trình điều tra đã khó, còn việc luật sư được gặp bị can còn khó hơn.”³³

Trước tòa án, hội đồng xét xử ít khi để ý đến lời biện hộ của luật sư; trái lại luật sư thường không dám phản bác công tố viên. Nhiệm vụ

²⁷ Quyết định 1072/QĐ-TTg năm 2011 phê duyệt Chiến lược phát triển nghề luật sư đến năm 2020 do Thủ tướng Chính phủ ban hành. <http://thuvienphapluat.vn/archive/Quyết-dinh-1072-QĐ-TTg-phe-duyet-Chien-luoc-phat-trien-nghe-luat-su-vb126206.aspx>

²⁸ Pháp Luật Việt Nam. *Giới Luật sư phản đối Thông tư của Bộ Công an*. <http://baophapluat.vn/trong-nuoc/gioi-luat-su-phan-doi-thong-tu-cua-bo-cong-an-194491.html>

²⁹ BBC. *Công an ngăn hội thảo của đoàn luật sư?* http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/08/140819_public_security_lawyer_meeting

³⁰ Báo Người Lao Động. *Khai trừ đảng ông Nguyễn Đăng Trừng - Chủ nhiệm Đoàn Luật sư TP HCM*. <http://nld.com.vn/chinh-tri/khai-tru-dang-ong-nguyen-dang-trung-chu-nhiem-doan-luat-su-tp-hcm-2014073115495098.htm>

³¹ Vietnam News Express. *Luật sư Võ An Đôn lại bị “soi”*. <http://vnewsexpress.net/doi-song/luat-su-v-an-dn-lai-bi-soi/>

³² Báo điện tử Người đưa tin, *Luật sư mệt mỏi khi xin gặp thân chủ trong trại giam*, <http://www.nguoiduatin.vn/luat-su-met-moi-khi-xin-gap-than-chu-trong-trai-giam-a95318.html>

³³ Báo đại biểu nhân dân, *Nâng cao hơn nữa vai trò của luật sư*, <http://daibieunhandan.vn/default.aspx?tabid=81&NewsId=294828>

của luật sư trong hầu hết các vụ án chỉ là xin khoan hồng cho thân chủ.³⁴ Và tệ hơn nữa, có khi luật sư, đặc biệt là luật sư được chỉ định, lại đứng về phía công tố để kết tội người mình có bản phận bào chữa, như trường hợp luật sư Võ Thành Quyết trong vụ án đại hình đưa đến án tử hình cho bị cáo Hồ Duy Hải. Ông Võ Thành Quyết nguyên là Trưởng phòng Cảnh sát công an tỉnh.³⁵ Chủ nhiệm Đoàn luật sư Hà Nội cũng thú nhận, “trong nhiều phiên tòa, sự hiện diện của luật sư chỉ mang tính hình thức, một thứ “trang điểm thêm đẹp” trong quá trình xét xử.³⁶

4. Một Chế Độ Nhà Tù Bất Nhân

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam gửi Hội đồng Nhân quyền LHQ nhân Kỳ kiểm điểm định kỳ năm 2014, Việt Nam khai rằng, “Việt Nam luôn tôn trọng các quyền con người cơ bản của những người bị tạm giữ, tạm giam [...] Những người đang chấp hành án phạt tù bị hạn chế một số quyền công dân nhưng vẫn được pháp luật bảo vệ và bảo đảm các quyền và tự do cơ bản.”

Trong thực tế, đối với hoàn cảnh của những người bị tạm giam, báo cáo này đã đề cập đến một số trường hợp vi phạm nhân quyền tiêu biểu trong phân “Bạo hành của công an”. Đối với những người đã có án tù và những người bị nhốt trong các “trung tâm cai nghiện ma túy” và các “trại phục hồi nhân phẩm” việc vi phạm là một chính sách được tiến hành một cách hệ thống. Trước hết, mọi tù nhân đều bắt buộc phải

làm việc vất vả suốt ngày mà không được quyền hưởng thành quả do công việc họ làm. Những công việc mà các tù nhân bắt buộc làm thường rất nặng nề và nguy hiểm, như đập đá, phá rừng đốn gỗ, làm rẫy, đúc gạch... Thứ đến, mặc dù làm việc vất vả, các tù nhân phải sống trong những điều kiện rất tồi tệ về mọi mặt từ nơi ở, thực phẩm, vệ sinh, y tế... Nhưng tệ hại hơn hết là sự đối xử khắc nghiệt của cán bộ cai tù. Họ có thể dùng bất cứ nhục hình nào, tâm lý hay thể lý, mà họ có thể tưởng tượng ra. Mục đích của các nhục hình này là để trấn áp tinh thần các tù nhân để bắt buộc họ tuân phục các cai tù, thứ đến là để trả thù những tù nhân dám đòi hỏi quyền được đối xử đúng luật.

Đặc biệt đối với các tù nhân chính trị, nhiều hình thức đối xử khắc nghiệt đã được dùng để áp bức họ phải nhận tội theo bản án áp đặt của tòa. Trong năm 2014, qua lời tường thuật lại của những người vừa được phóng thích và của những thân nhân có dịp tiếp xúc với các tù nhân trong những lần thăm viếng, một số hình thức đối xử vô nhân đạo sau đây vẫn còn được áp dụng đối với các tù nhân chính trị:

- Một số trường hợp bị di chuyển đến những vùng xa xôi với mục đích hành hạ và trả thù: Nhà báo Tạ Phong Tần, nhạc sĩ Việt Khang Võ Minh Trí, bà Mai Thị Dung, ông Đặng Xuân Diệu, ông Ngô Hào, LS Lê Quốc Quân, ông Trần Huỳnh Duy Thức, bà Hồ Thị Bích Khương, ông Đoàn Huy Chương, MS Nguyễn Công Chính, ông Phan Ngọc Tuấn, bà Bùi Thị Minh Hằng, ông Nguyễn Văn Minh, cô Nguyễn Thị Thúy Quỳnh...

- Một số trường hợp cấm thân nhân thăm nuôi: ông Bùi Văn Trung, ông Nguyễn Kim Nhân, ông Đặng Xuân Diệu, và cô Lê Thị Kim Thu.

- Một số trường hợp bị biệt giam kỷ luật: bà Hồ Thị Bích Khương, bà Tạ Phong Tần, cô Nguyễn Đăng Minh Mẫn, ông Trần Huỳnh Duy Thức, ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng, ông Nguyễn Ngọc Cường, và ông Phan Ngọc Tuấn.

³⁴ An Ninh Thủ Đô, *Luật sư chỉ định, có cho đủ... thủ tục*, <http://www.anninhthudo.vn/Ky-su-phap-dinh/Luat-su-chi-dinh-co-cho-du-thu-tuc/487759.antd>

³⁵ Vietbao.vn, *Luật sư “hai mang” trong vụ án tử tù Hồ Duy Hải*, <http://vietbao.vn/An-ninh-Phap-luat/Luat-su-hai-mang-trong-vu-an-tu-tu-Ho-Duy-Hai/2147521754/301/>

³⁶ VnExpress.net, *Vai trò của luật sư trong phiên tòa rất mờ nhạt*, <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/vai-tro-cua-luat-su-trong-phiên-toa-rat-mờ-nhat-2077980.html>

Sau 14 năm tù, Ông Huỳnh Anh Trí qua đời ngày 5/7/2014 vì bị nhiễm bệnh AIDS trong nhà giam. Hình Dân Luận

giao và kinh tế. Đây là một hình thái buôn người kiểu mới của chính quyền VN. Cũng cần ghi nhận trong năm 2014 có hai cựu tù nhân chính trị qua đời một thời gian ngắn sau khi được thả vì những căn bệnh ngặt nghèo ở trong nhà tù. Đó là trường hợp ông Huỳnh Anh Trí, qua đời 6 tháng sau khi được tự do vì nhiễm HIV trong tù,³⁷ và trường hợp ông Đinh Đăng Định, qua đời 14 ngày sau khi ra khỏi

nhà tù vì ung thư bao tử.³⁸

- Một số trường hợp bị đánh đập, hoặc bởi chính công an trại giam, hoặc bởi tù nhân hình sự do công an sai khiến: bà Hồ Thị Bích Khương, nhà báo Tạ Phong Tần, MS Nguyễn Công Chính, và ông Lê Văn Sơn...

- Một số trường hợp lâm bệnh ngặt nghèo mà không được phép cứu chữa: ông Đinh Đăng Định, ông Huỳnh Anh Trí, ông Nguyễn Văn Lúa, bà Hồ Thị Bích Khương, bà Trần Thị Thúy, bà Mai Thị Dung, ông Nguyễn Tuấn Nam, Mục sư Nguyễn Công Chính, và ông Nguyễn Văn Hoa...

- Giam chung với các tù nhân nhiễm HIV: bà Cẩm Thị Thêu và ông Đỗ Quang Thái; hoặc với các tù hình sự nguy hiểm như trường hợp blogger Nguyễn Hữu Vinh.

Trong năm 2014 nhà nước đã trả tự do cho cho 13 tù nhân chính trị, gồm ông Đinh Đăng Định, ông Nguyễn Hữu Cầu, ông Nguyễn Tiến Trung, ông Vi Đức Hồi, TS Cù Huy Hà Vũ, cô Đỗ Thị Minh Hạnh, ông Trần Tư, ông Nguyễn Tuấn Nam, ông Trần Hoàng Giang, ông Nguyễn Long Hội, ông Lê Văn Tính, nhà báo Điều Cày, và ông Giàng A Chừ. Trong đó có một ít đã thi hành xong án tù, nhưng phần lớn được đặc cách cho về trước thời hạn vì nhu cầu chính trị của chính quyền. Trước áp lực quốc tế, nhà nước VN đã dùng tù nhân chính trị như là một món hàng mặc cả để đổi chác những quyền lợi ngoại

³⁷ RFI. Cựu tù nhân lương tâm Huỳnh Anh Trí qua đời do nhiễm HIV trong tù? <http://vi.rfi.fr/viet-nam/20140705-cuu-tu-nhan-luong-tam-huynh-anh-tri-qua-doi-it-thang-sau-khi-ra-tu/>

³⁸ VOA. Nhà bất đồng chính kiến Đinh Đăng Định qua đời. <http://www.voatiengviet.com/content/nha-bat-dong-chinh-kien-dinh-dang-dinh-qua-doi/1886284.html>

III. QUYỀN ĐƯỢC THAM GIA ĐỜI SỐNG CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

Hiến pháp 1992 được sửa đổi, bổ sung năm 2013 qui định rằng người dân có quyền tham gia quản lý Nhà nước qua bầu cử và ứng cử (Điều 27 và 28),¹ tự do ngôn luận, hội họp, lập hội và biểu tình (điều 25). Tuy nhiên, cũng chính điều 4 của bản Hiến pháp này lại khẳng định vai trò lãnh đạo tuyệt đối của Đảng Cộng Sản Việt Nam (ĐCSVN) trong mọi sinh hoạt của đất nước.² Chính ở sự mâu thuẫn này và ý đồ duy trì độc quyền chính trị bằng mọi giá mà tất cả những quy định về quyền chính trị được công nhận nơi điều 20, 21 trong Bản Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và điều 21, 22 trong Công ước Quốc tế về Những Quyền Dân sự Và Chính trị mà VN cam kết tôn trọng đã bị triệt tiêu. Người dân bị tước đoạt tất cả quyền chọn lựa thể chế chính trị và người đại diện. Người dân không có quyền có quan điểm, chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN. Tất cả các nhóm đối lập bị đàn áp và đặt ra ngoài vòng pháp luật.

¹ Điều 27: Công dân đủ mười tám tuổi trở lên có quyền bầu cử và đủ hai mươi một tuổi trở lên có quyền ứng cử vào Quốc hội, Hội đồng nhân dân. Việc thực hiện các quyền này do luật định.

Điều 28: 1) Công dân có quyền tham gia quản lý nhà nước và xã hội, tham gia thảo luận và kiến nghị với cơ quan nhà nước về các vấn đề của cơ sở, địa phương và cả nước. 2) Nhà nước tạo điều kiện để công dân tham gia quản lý nhà nước và xã hội; công khai, minh bạch trong việc tiếp nhận, phản hồi ý kiến, kiến nghị của công dân.

² “Đảng Cộng sản Việt Nam - Đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của Nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, Nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy chủ nghĩa Mác - Lê nin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội.” (Điều 4 HP Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam 2013)

1. Điều Hành Việc Nước Là Đặc Quyền Của ĐCSVN

Cũng như hầu hết các quốc gia trên thế giới, VN thường xuyên tổ chức những cuộc bầu cử các cấp chính quyền. Hiến pháp và Luật Tổ chức Quốc hội ban hành vào tháng 11 năm 2014, qui định rằng Quốc hội là cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất, đại diện cho toàn dân, có quyền làm luật và quyền bổ nhiệm và kiểm soát chính phủ. Tuy nhiên việc tổ chức bầu cử và sinh hoạt nghị trường hiện nay chứng tỏ Quốc hội chỉ là công cụ của ĐCSVN. Cuộc bầu cử Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011-2016 vào tháng 5 năm 2011 đã cho thấy rõ điều đó. Không có một tổ chức nào được tham gia ứng cử ngoại trừ đảng viên của ĐCSVN và một số rất ít người ngoài đảng do đảng chọn lựa. Tất cả mọi ứng viên đều bị gạn lọc bởi Mặt Trận Tổ Quốc – một cơ quan ngoại vi của ĐCSVN - qua “Hội Nghị Hiệp Thương” và “Hội Nghị Cử Tri” ở cấp trung ương và cấp địa phương.

Hiến pháp (Điều 70) và Luật Tổ chức Quốc hội (Điều 8 và 9) quy định rằng các chức vụ quan trọng hàng đầu trong guồng máy Nhà nước đều do Quốc hội bầu; tuy nhiên trên thực tế, chính Trung Ương ĐCSVN chọn trước và Quốc hội chỉ bỏ phiếu chấp thuận.

Trong quá trình công tác lập pháp tại VN, mọi dự án luật đều xuất phát từ văn phòng Trung ương ĐCSVN. Trong mấy năm gần đây, để đánh bóng vai trò của Quốc hội, Đảng ủy Văn phòng Quốc hội đã cho phép tổ chức những buổi chất vấn một số bộ trưởng và ngay cả thủ tướng. Sự kiện này làm cho dư luận trong nước và nhất là

một số quan sát viên bên ngoài VN có ảo tưởng rằng Quốc hội VN có thực quyền. Sự thật đó chỉ là kịch bản đã được thỏa thuận trước giữa các nhân vật trong Đảng trong việc phân công điều hành Chính Phủ và Quốc hội. Đảng vẫn thống lãnh Quốc hội với 91.6% đại biểu là đảng viên và phần còn lại là những người được Đảng dùng trong vai trò trang trí cho bộ máy cai trị.

Trong kỳ họp Quốc hội vào tháng 11 năm 2014, Quốc hội VN, một lần nữa, sau lần thứ nhất vào năm 2013, được phép cho điếm 50 nhân vật giữ những chức vụ then chốt trong Quốc hội và Chính phủ. Đây không phải là một thủ tục kiểm soát của quốc hội đối với chính phủ bởi vì 18 trong số 50 chức vụ được cho điếm là thành viên của quốc hội. Thực chất thủ tục này chỉ là “thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 của Đảng, đồng thời là kênh tham khảo giúp cho các cơ quan đề quy hoạch cán bộ cho nhiệm kỳ tới”, theo như phát biểu của ông Nguyễn Hạnh Phúc, Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội.³ Sự giới hạn đặc biệt của thủ tục này là không có phiếu bất tín nhiệm, chỉ có 3 chọn lựa: tín nhiệm cao, tín nhiệm, và tín nhiệm thấp; và việc chọn lựa đó được thực hiện qua hình thức bỏ phiếu kín. Dù bị giới hạn như vậy, việc bỏ phiếu tín nhiệm này đã được quy định lại từ nay chỉ được thực hiện 5 năm một lần, nghĩa là mỗi nhiệm khóa quốc hội chỉ có một lần bỏ phiếu tín nhiệm mà thôi.⁴ Tính cách lệ thuộc của quốc hội vào chính phủ còn được thể hiện rõ rệt trong số lượng đại biểu quốc hội kiêm nhiệm các chức vụ của guồng máy hành pháp từ trung ương đến địa phương. Hiện chỉ có 28% đại biểu quốc hội không kiêm nhiệm một chức vụ khác trong bộ máy hành

chánh.⁵ Luật Tổ chức Quốc hội năm 2014 đã dự liệu tăng số đại biểu quốc hội không kiêm nhiệm lên 35%,⁶ nghĩa là trong tương lai cũng vẫn còn 65% đại biểu quốc hội là công chức.

Nói tóm lại, qua thực tế tổ chức và điều hành Quốc hội cũng như các Hội đồng Nhân dân ở các địa phương, người dân không có tiếng nói. Những định chế này không phải là đại diện cho người dân; họ chỉ là công cụ của ĐCSVN để thi hành chính sách và đường lối toàn trị của Đảng. Trong năm 2014, Chính phủ đã trình Dự luật Bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu Hội đồng nhân dân để thảo luận và góp ý trong năm 2014, và dự trù sẽ thông qua trong năm 2015. Dự luật không có gì đột phá trong chiều hướng dân chủ hóa. Dự luật vẫn dựa trên nguyên tắc “đảng cử dân bầu” và sàng lọc qua các hội nghị hiệp thương và hội nghị cử tri ở các cấp và các tổ chức ngành nghề.

Để gia tăng sự kiểm soát chính trị của ĐCSVN trên chính quyền địa phương, năm 2008 Bộ Chính Trị ban hành Nghị quyết số 22/NQ-TW đề ra “mô hình bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp xã, phường” mà Tạp chí Xây dựng Đảng cho là, “vừa tăng cường sự lãnh đạo của Đảng (bí thư đảng ủy có thực quyền hơn), vừa triển khai thực hiện nghị quyết của đảng ủy phường hiệu quả hơn, làm cho quyền lực ở cơ sở được tập trung, thống nhất.”⁷ Đến cuối năm 2013, trong 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, đã có 638 xã, phường, thị trấn thực hiện thí điểm đồng chí bí thư đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân, chiếm 5,7% tổng số xã, phường, thị trấn trong cả nước.⁸ Để chuẩn bị cho Đại hội Đảng lần thứ XII vào năm

³ Báo Lao Động. *Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XIII: Lấy phiếu tín nhiệm 50 cán bộ*. <http://laodong.com.vn/chinh-tri/ky-hop-thu-8-quoc-hoi-khoa-xiii-lay-phiếu-tin-nhiem-50-can-bo-258345.blđ>

⁴ Báo Công An Nhân Dân. *Chỉ lấy phiếu tín nhiệm 5 năm 1 lần*. <http://cand.com.vn/thoi-su/Be-mac-ky-hop-thu-8-Quoc-hoi-khoa-Xiii-dau-an-lap-phap-va-tin-nhiem-332677/>

⁵ VOV. *Để Quốc hội mạnh lên: Tăng chuyên trách và chuyên nghiệp*. <http://vov.vn/binh-luan/de-quoc-hoi-manh-len-tang-chuyen-trach-va-chuyen-nghiep-359117.vov>

⁶ Nhân Dân. *Tỷ lệ đại biểu Quốc hội chuyên trách ít nhất là 35%*. <http://www.nhandan.com.vn/phapluat/thoi-su-phap-luat/item/24880902-ty-le-dai-bieu-quoc-hoi-chuyen-trach-it-nhat-la-35.html>

2016, Bộ Chính trị đã ra Chỉ thị số 36, ngày 30/5/2014 yêu cầu các cấp đảng bộ triển khai mô hình này để “lãnh đạo toàn diện nhiệm vụ chính trị.”⁷

2. Triệt Hạ Đối Lập

Sinh hoạt nội bộ của ĐCSVN trong năm 2014 có nhiều biến động do sự cạnh tranh giữa những cá nhân quyền lực và phe nhóm trong Đảng.⁸ Tuy nhiên, vì vấn đề sống còn của Đảng, việc chỉ trích và kiểm thảo trong nội bộ đảng, ở một mức độ nào đó, xem ra cởi mở hơn những năm

trước. Trong lúc đó, để bảo vệ an ninh chính trị cho Đảng, chính quyền không dung thứ bất kỳ bất đồng và chỉ trích nào từ bên ngoài. Ngày 30/12/2014, phát biểu tại Hội nghị Công an toàn quốc lần thứ 70, Chủ tịch nước Trương Tấn Sang cảnh cáo “không để hình thành các hội, nhóm bất hợp pháp, tổ chức chính trị đối lập

Ngày 8/5/2014, Ls Nguyễn Văn Đài thuộc Hội Anh Em Dân Chủ bị công an đội lột côn đồ tấn công tại Hà Nội.

⁷ Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam. *Chỉ thị số 36-CT/TW, ngày 30/5/2014 của Bộ Chính trị về đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng.* http://123.30.190.43/tiengviet/tulieuvankien/vankiendang/details.asp?topic=191&subtopic=279&lea der_topic=592&id=BT2291460121

⁸ Dân Làm Báo. *Phe Nguyễn Tấn Dũng thắng thế trong kỳ hội nghị TƯ 10.* <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/01/phe-nguyen-tan-dung-thang-trong-ky-hoi.html>

trong nội địa.”⁹

Vì thế một số tập hợp vận động dân chủ và nhân quyền được nhen nhúm trước đây như Khối 8406, Đảng Nhân Dân Hành Động, Đảng Dân Chủ, Đảng Thăng Tiến Việt Nam, Đảng Vì Dân, Đảng Việt Tân, Cao Trào Nhân Bản, Ủy Ban Nhân Quyền, Hiệp Hội Đoàn Kết Công Nông, Câu Lạc Bộ Nhà Báo Tự Do, Hội Ái hữu Tù Nhân Chính Trị và Tôn giáo Việt Nam, Tuổi Trẻ Yêu Nước, Phong Trào Con Đường Việt Nam, Hội Anh Em Dân Chủ... vẫn tiếp tục bị ngăn cấm, truy lùng, và trừng phạt. Chẳng hạn, cho đến tháng 12 năm 2014, có đến 49 thành viên của Khối 8406 bị bắt và kết án tù, số đang còn bị giam cầm là 8 người, trong đó có LM Nguyễn Văn Lý, người sáng lập. Ông Trần Huỳnh Duy Thức, người lãnh đạo tổ chức Con Đường Việt Nam cũng đang chịu án 16 năm tù giam với tội danh “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” theo điều 79 của Bộ Hình luật VN. Bác sĩ Nguyễn Đan Quế, người sáng lập Cao Trào Nhân Bản cũng đang bị quản thúc tại gia.

Cũng với phương cách hình sự hóa các hoạt động chính đáng của người dân, trong năm 2014 nhà nước đã bắt giam và kết án 46 nhà hoạt động cho các quyền chính trị, tôn giáo và xã hội với cáo buộc:

- 4 người với tội danh “tuyên truyền chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (Điều 88)
- 3 người với tội danh “chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vũ khí quân dụng, phương tiện kỹ thuật quân sự (Điều 230)
- 18 người với tội danh “gây rối trật tự công cộng” (Điều 245)

⁹ Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam. *Bài phát biểu của Chủ tịch nước tại Hội nghị Công an toàn quốc lần thứ 70.* http://dangcongsan.vn/cpv/Modules/News/NewsDetail.aspx?co_id=28340692&cn_id=693350

- 13 người với tội danh “chống người thi hành công vụ” (Điều 257)
- 8 người với tội danh “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân” (Điều 258).

Cũng trong năm 2014, trước áp lực quốc tế và nhu cầu ngoại viện Việt Nam đã phóng thích 12 tù chính trị, trong đó có một số nhân vật đấu tranh được thế giới biết đến và quan tâm can thiệp, như TS Cù Huy Hà Vũ và nhà báo tự do Nguyễn Văn Hải Điều Cày. Tuy nhiên sau khi ra khỏi tù hai người này đã phải rời Việt Nam như là một điều kiện để được tự do. Một số khác được phóng thích trong tình trạng sức khỏe rất tồi tệ, như trường hợp blogger Đinh Đăng Định và ông Huỳnh Anh Trí. Blogger Đinh Đăng Định được trả tự do trong bệnh viện ngày 21/03/2014 khi cơn bệnh ung thư dạ dày ở vào giai đoạn cuối cùng, và chưa đầy một tháng sau ông đã qua đời. Ông Huỳnh Anh Trí được phóng thích ngày 29/12/2013 sau 14 năm tù ngục và qua đời 6 tháng sau đó vì căn bệnh AIDS nan y mà ông nhiễm phải ở trong tù.

Sự so sánh số tù nhân được trả tự do và số người bị bắt và kết án trong năm 2014 cho thấy rõ không có một tương nhượng nào đối với những tiếng nói đòi lập. Việc trả tự do cho những tù nhân chính trị thực chất chỉ là một sự mặc cả mà trong đó các tù nhân chính trị bị dùng như là một món hàng trao đổi đổi lại các lợi lộc chính trị và kinh tế cho đảng cầm quyền.

Nói tóm lại, từ trung ương đến địa phương, chỉ có khoảng 3.6 triệu đảng viên ĐCSVN trong số gần 90 triệu công dân VN là những người được quyền sinh hoạt chính trị. Số còn lại đã bị tước đoạt mất quyền và cơ hội tham gia lãnh đạo và quản lý đất nước. Chính vì thế tổ chức Freedom House, trong *Bản Phúc Trình về Quyền Chính trị và Tự do dân sự trên thế giới*

2014 đã xếp VN ở mức 7/7 về quyền chính trị trong thang điểm từ 1 tới 7, và mức 5/7 về các quyền tự do dân sự.¹⁰

3. Quyền Lập Hội, Biểu Tình, Cư Trú và Đi Lại

Điều 25 Hiến pháp VN ấn định: “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định.” Vì tính cách quan yếu của quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, và quyền được thông tin trong hoàn cảnh cụ thể của VN hôm nay, bản báo cáo này đã có một mục riêng cho các vấn đề này [Chương IV- Quyền Tự do Ngôn luận].

3. 1. Quyền Tự Do Lập Hội

Từ năm 2005 chính phủ đã công bố Dự luật về Hội, nhưng mãi cho đến 2014, sau 11 lần sửa đổi dự luật vẫn chưa được đưa ra Quốc hội thảo luận và biểu quyết. Đầu năm 2015, một lần nữa Ủy ban Thường vụ Quốc hội lại dời việc thảo luận Dự luật về Hội và Dự luật Biểu tình đến

Ngày 4/7/2014, Hội Nhà Báo Độc Lập Việt Nam ra đời, Hình RFA

¹⁰ Freedom House. *Freedom in the World 2014*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2014/vietnam#.VRXhSo7LJvA>

năm 2016.

Sự chậm trễ bất thường này cho thấy Nhà nước vẫn còn lo sợ người dân sẽ sử dụng luật này như là một phương tiện pháp lý qua mặt sự kiểm soát của Nhà nước trong việc xây dựng những tổ chức độc lập. Cho đến nay quyền lập hội được ấn định bởi Nghị định số 45/2010/NĐ-CP, ngày 21 tháng 4 năm 2010 quy định về việc Tổ chức và Quản lý Hội (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 33/2012/NĐ-CP của Chính phủ, ngày 13-4-2012). Trong khung cảnh pháp lý của nghị định này không một tổ chức nào ngoài vòng kiểm soát của chính quyền có thể được thành lập và hoạt động hợp pháp.

Trong những năm gần đây, nhiều tổ chức xã hội dân sự tranh đấu cho quyền con người đã được hình thành và hoạt động “một cách bất hợp pháp,” như Khối 8406, Diễn đàn Xã hội Dân sự, Hội Cựu tù nhân lương tâm, Mạng lưới Blogger Việt Nam, Hội Anh em Dân chủ, Hội Bầu bí Tương thân, Hiệp hội Dân oan, Hội Ái hữu Tù nhân Chính trị Tôn giáo, Con đường Việt Nam, Bạch Đằng Giang Foundation, Hội Phụ nữ Nhân quyền, Truyền thông Dòng Chúa Cứu Thế, Hội Nhà Báo Độc Lập Việt Nam, Lao Động Việt ...

Trong số những đoàn thể này chỉ có Ban Vận Động Hiệp Hội Dân Oan Việt Nam là theo đúng thủ tục lập hội do Nhà nước quy định, nghĩa là có nộp đơn đăng ký thành lập; tuy nhiên, với văn thư ngày 28/2/2014, Bộ Nội Vụ đã không cho phép với lý do việc thành lập hội không đúng luật về thủ tục cũng như mục đích.¹¹

Trường hợp tổ chức Hướng Đạo Việt Nam là một điển hình khác về quyền lập hội. Đây là một tổ chức giáo dục thanh thiếu nhi có mặt trên toàn lãnh thổ VN từ thập niên 40 thế kỷ trước, đã bị cấm tuyệt tại Miền Bắc sau khi ĐCSVN nắm quyền, và bị đặt ra ngoài vòng pháp luật tại

¹¹ Dân Luận. *Thông báo số 9 của những người định thành lập Hiệp hội Dân Oan Việt Nam*. <http://danluan.org/tin-tuc/20140228/thong-bao-so-9-cua-nhung-nguoi-dinh-thanh-lap-hiep-hoi-dan-oan-viet-nam>

Miền Nam sau năm 1975. Trong những năm gần đây, tại Miền Nam đã có một số cố gắng phục hồi sinh hoạt tổ chức Hướng Đạo một cách thực tế; tuy nhiên, vẫn không được phép hoạt động như là một tổ chức hợp pháp mặc dù nhà nước thấy được những khía cạnh tích cực của tổ chức này trong việc giáo dục thanh thiếu niên.¹²

Chính quyền cộng sản luôn lo sợ trước sự ra đời của những tổ chức xã hội dân sự vì họ luôn bị ám ảnh rằng các tổ chức này sẽ đi “từ ‘phản biện’ hướng đến ‘phản đối’ và cuối cùng thành tổ chức ‘phản động, chống đối’ Đảng Cộng sản và Nhà nước xã hội chủ nghĩa.”¹³

Tuy nhiên, kể từ Chính sách Đổi mới từ giữa thập niên 80, trước nhu cầu ngoại viện, VN đã nói tay với sự hình thành những tổ chức xã hội dân sự trong một số lãnh vực nhất định như khoa học, y tế, môi trường, và từ thiện. Những tổ chức có nguồn tài trợ từ các tổ chức quốc tế hoặc các nước chi viện thì tương đối có được sự độc lập về điều hành. Số nhận tài trợ từ chính phủ thì hoàn toàn chịu sự kiểm soát của chính phủ về chính sách cũng như điều hành. Vì thế hiện nay chưa có một tổ chức xã hội dân sự độc lập nào có thể hoạt động hợp pháp tại Việt Nam.

3. 2. Quyền Tự Do Biểu Tình

Dự luật Biểu tình do Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đề nghị vào tháng 11 năm 2011 đến cuối năm 2014 vẫn chưa được Quốc hội thảo luận, và cũng không được đưa vào chương trình lập pháp cho năm 2015.

Viện dẫn lý do việc hoãn lại Luật Biểu tình, Ủy ban Pháp luật QH cho rằng vì chưa nhận được tài liệu nào từ Chính phủ liên quan đến hai dự

¹² RFI. *Hướng đạo Việt Nam cần được chính thức phục hồi hoạt động trên toàn quốc*. <http://vi.rfi.fr/viet-nam/20110516-huong-dao-viet-nam-can-duoc-chinh-thuc-phuc-hoi-hoat-dong-tren-toan-quoc/>

¹³ Viện Khoa học tổ chức nhà nước. *Một số vấn đề cần lưu ý về xã hội dân sự*. <http://isos.gov.vn/Thongtinchitiet/tabid/84/ArticleId/331/language/vi-VN/M-t-s-v-n-d-c-n-l-u-y-v-xa-h-i-dan-s.aspx>

luật này (Dự Luật Biểu Tình và Dự Luật Lập Hội);¹⁴ trong lúc đó người đứng đầu chính phủ, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, lại nói không đồng ý rút lại Luật Biểu tình.¹⁵ Sự mâu thuẫn và lúng túng trong các lời giải thích chỉ rõ cho thấy chính quyền chưa sẵn sàng chấp nhận quyền lên tiếng của người dân.

Tuy thế, năm 2014 được đánh dấu bởi những cuộc biểu tình của quần chúng ở nhiều nơi nhằm những mục tiêu khác nhau: từ việc dân oan bị cướp đất đòi công lý, công nhân bị bóc lột đòi cải thiện tiền lương và điều kiện làm việc, tín hữu đòi tự do tôn giáo, người dân chống Trung cộng xâm lấn lãnh hải và hải đảo đến việc phản đối sự bạo hành của công an, và cổ xúy cho quyền của những người đồng tính, song tính, và chuyển tính (LGBT)

Các cuộc biểu tình của dân oan vẫn tiếp tục mạnh mẽ trong năm 2014. Có những vụ tập lên đến hàng ngàn người, như cuộc tập hợp ngày đầu năm 2014 chung quanh Nhà thờ Đức Bà Sài Gòn quy tụ dân oan các tỉnh miền Nam như Vũng Tàu, Tiền Giang, Long An, Đồng Tháp, Bình Dương... Những vụ biểu tình của dân oan ngày 7 tháng 6, ngày 17 tháng 6, và ngày 07 tháng 10 tại trụ sở Mặt trận Tổ quốc Việt Nam số 46 Tràng Thi, Hà Nội cũng quy tụ hàng ngàn dân oan đến từ nhiều địa phương phía Bắc như Văn Giang, Dương Nội, Hải Phòng, Thái Nguyên, Quảng Ninh, Thanh Oai, Phú Xuyên... Các cuộc tập hợp kéo dài nhiều ngày nhiều tháng tại vườn hoa Mai Xuân Thưởng hoặc vườn hoa Lý Tự Trọng gần Hồ Tây ở Hà Nội vẫn tiếp tục, và thường xuyên chịu sự đàn áp thô bạo của lực lượng an ninh và công an đội lột côn đồ.

¹⁴ VietnamNet. *Lại lùi luật Biểu tình sang 2016*. <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/225921/lai-lui-luat-bieu-tinh-sang-2016.html>

¹⁵ Đất Việt. *Thủ tướng không đồng ý rút Luật Biểu tình*. <http://baodatviet.vn/chinh-tri-xa-hoi/tin-tuc-thoi-su/thu-tuong-khong-dong-y-rut-luat-bieu-tinh-3222854/>

*Ngày 11/5/2014, một người biểu tình chống Trung Cộng đứng trước hàng rào cảnh sát cản đường đến Lãnh sự quán Trung Cộng tại TP HCM.
Hình Getty*

Đặc biệt biến cố Trung Cộng đưa giàn khoan dầu đến thềm lục địa Việt Nam vào đầu tháng 5/2014 đã tạo nên những phản ứng chống đối mạnh mẽ qua các cuộc biểu tình ở nhiều nơi trên cả nước. Có nhiều cuộc biểu tình lên đến cả ngàn người, có một số cuộc biểu tình đã biến thành bạo động gây tử vong và nhiều cơ sở kỹ nghệ của nước ngoài bị tàn phá.

Đàn áp là phương cách mà chính quyền vẫn áp dụng đối với tất cả các cuộc tập hợp của dân chúng để bày tỏ nguyện vọng của họ. Tuy nhiên, riêng đối với các cuộc biểu tình chống dàn khoan dầu Trung Cộng thì thái độ của chính quyền thay đổi tùy lúc và tùy nhu cầu chính trị của đảng cầm quyền. Lúc đầu chính quyền cho phép, và xem ra còn khuyến khích nữa. Có những cuộc biểu tình do Đoàn Thanh Niên Cộng Sản Hồ Chí Minh tổ chức.¹⁶ Nhưng một thời gian ngắn sau đó, chính quyền đã ra tay đàn áp mãnh liệt những cuộc biểu tình do các nhóm xã hội dân sự độc lập kêu gọi.

Trong năm 2014 chính quyền cũng khai thác tối đa việc cho phép các cuộc tập hợp diễu hành của những nhóm đồng tính tại Hà Nội, Sài Gòn và nhiều tỉnh thành khác với chủ đích tạo cho chính quyền một bộ mặt cởi mở đối với dư luận

¹⁶ RFA. *Nơi nào có quốc doanh, nơi đó có phá hoại*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/whr-r-state-whr-it-damage-05132014063552.html

thế giới khi mà họ đang gia tăng kiểm soát và đàn áp các tổ chức xã hội dân sự độc lập dám thách thức đường lối của đảng cầm quyền.

Nói tóm lại, chính quyền đã tùy tiện “sử dụng quyền biểu tình như một công cụ chính trị” có lợi cho đảng cầm quyền.¹⁷

3.3. Quyền Tự Do Cư Trú và Đi Lại

Chiếu điều 13 của Bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền, Hiến pháp Việt Nam năm 2013 quy định rằng “Công dân có quyền tự do đi lại và cư trú ở trong nước, có quyền ra nước ngoài và từ nước ngoài về nước.” (Điều 23). Tự do đi lại và tự do cư trú không chỉ là những quyền nhân thân quan trọng, mà hơn thế nữa đây là những điều kiện tiên quyết cho quyền chính trị của công dân. Vì thế mức độ thực thi quyền chính trị có thể được đo lường qua việc bảo đảm quyền tự do cư trú và tự do đi lại của người dân, đặc biệt là những người bất đồng chính kiến.

Hiện nay, ngoài việc bắt giam vào nhà tù, chính quyền có thể giới hạn quyền cư trú và quyền đi lại của người dân bằng nhiều biện pháp hành chính. Thông thường nhất là chế độ đăng ký hộ khẩu, một hình thức kiểm soát dân cư chỉ còn được áp dụng tại Trung Cộng, Bắc Triều Tiên, và Việt Nam. Chế độ đăng ký hộ khẩu đã được chính quyền Việt Nam sử dụng từ thập niên 50 cho đến nay và mặc dù đã gây ra nhiều hậu quả tiêu cực trong mọi lãnh vực từ kinh tế

đến xã hội,¹⁸ chính quyền vẫn không chịu từ bỏ bởi vì đây là một trong những phương tiện kiểm soát an ninh chính trị hữu hiệu nhất. Một hình thức kiểm soát khác là biện pháp “quản chế hành chính” được quy định bởi Nghị định 31/CP do Ông Võ Văn Kiệt ban hành năm 1997. Với quyết định quản chế hành chính, Chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp tỉnh có toàn quyền chỉ định cư trú bất cứ công dân nào, cấm họ không được hành nghề, không được di chuyển, không được tiếp xúc với quần chúng, không được trả lời phỏng vấn và không được tham gia chính quyền khi xét thấy họ có hành vi xâm phạm đến an ninh quốc gia được quy định trong Bộ Hình luật nhưng chưa đến mức phải truy tố. Hầu hết những nhà bất đồng chính kiến tại Việt Nam đều đã chịu qua hình phạt này. Hiện nay, những nhân vật đối kháng hàng đầu như Đức Tăng Thống Thích Quảng Độ và Bác sĩ Nguyễn Đan Quế vẫn đang bị quản thúc tại gia với biện pháp “quản lý hành chính.”

Ngày 25/11/2014, Những thanh niên ủng hộ đồng tính tham dự ngày hội “Tôn vinh sự đa dạng” do Trung tâm ICS tổ chức tại Cung văn hóa Lao động TP.HCM. [Hinh Bao Moi.com](http://HinhBaoMoi.com)

Trong năm 2014, ngoài việc duy trì các hình thức trên, chính quyền còn ngang nhiên dùng an

¹⁷ BBC. *Vì sao VN vẫn trì hoãn kiện TQ?* http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/05/140527_vn_legal_action_delayed

¹⁸ Thanh Niên Online. *Đoạn trường hộ khẩu.* <http://www.thanhnien.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/doi-an-truong-ho-khau-479596.html>

ninh ngăn cản, chặn bắt, tịch thu sổ thông hành, và đui nhà với lý do rất mơ hồ “bảo vệ an ninh quốc gia và trật tự an toàn xã hội.” theo Nghị định số 136/2007/NĐ-CP ngày 17/7/2007 của Chính phủ. Ngày 3/2/2014, Hội những người bị cấm xuất cảnh đã được thành lập với tư cách một nhóm phản biện độc lập ở Việt Nam.¹⁹ Theo tổ chức này, cho đến nay đã có ít nhất 40 người mà vì lý do chính trị và bất đồng chính kiến đã bị cơ quan an ninh Việt Nam không cho xuất cảnh hoặc bị thu giữ sổ thông hành. Sau đây là một số trường hợp điển hình:

- Ngày 15/1/2014, blogger Nguyễn Hồ Nhật Thành (aka Paulo Thành Nguyễn) bị ngăn cản xuất cảnh tại sân bay khi tham gia cùng các tổ chức NGO vận động Nhân Quyền cho Việt Nam tại Hoa Kỳ.

- Ngày 1/2/2014, nhà báo độc lập Phạm Chí Dũng bị ngăn cản xuất cảnh tại sân bay Tân Sơn Nhất khi chuẩn bị đến Thụy Sĩ tham dự cuộc hội thảo về nhân quyền theo lời mời của tổ chức UN Watch.

- Ngày 13/4/2014, Linh mục Anton Lê Ngọc Thanh, Dòng Chúa Cứu Thế bị an ninh sân bay Tân Sơn Nhất ngăn chặn, cấm xuất cảnh và tịch thu sổ thông hành.

- Ngày 13/4/2014, phóng viên Anna Huyền Trang của Truyền thông Chúa Cứu Thế Việt Nam bị an ninh sân bay Tân Sơn Nhất ngăn chặn, cấm xuất cảnh và câu lưu.

- Ngày 16/4/2014, anh Nguyễn Thanh Thủy, con trai nhà văn Nguyễn Xuân Nghĩa bị công an tịch thu sổ thông hành, cấm xuất cảnh tại sân bay Tân Sơn Nhất mà không có lý do chính đáng.

- Ngày 6/5/2014, Hai ông Lê Phúc Hiệp và Đinh Xuân Thi bị công an sân bay Nội Bài cấm

xuất cảnh khi hai người có chuyến bay qua Philippines với mục đích học tiếng Anh.

- Ngày 24/5/2014, blogger Nguyễn Chí Tuyền (Anh Chí) bị an ninh sân bay Nội Bài ngăn chặn xuất cảnh khi chuẩn bị đi tham dự Hội thảo về Internet tại Thụy Điển theo lời mời của Đại sứ quán quốc gia này.

- Ngày 9/7/2014, Hai sinh viên Nguyễn Văn Tráng và Phạm Đắc Đạt đã bị an ninh sân bay ngăn cản xuất cảnh khi chuẩn bị lên máy bay sang Úc châu tham gia Đại hội Sinh viên Úc châu tại Melbourne.

- Ngày 9/7/2014, cựu tù nhân lương tâm Phạm Bá Hải bị công an ép từ bỏ các hoạt động trong các tổ chức xã hội dân sự độc lập để được trả lại sổ thông hành đi nước ngoài.

- Ngày 3/9/2014, cựu tù nhân lương tâm Đỗ Thị Minh Hạnh đã bị an ninh sân bay Nội Bài câu lưu, cấm xuất cảnh, tịch thu sổ thông hành khi cô chuẩn bị đi Áo thăm mẹ lâm trọng bệnh.

- Ngày 14/11/2014, hai nhà hoạt động nhân quyền Hoàng Văn Dũng và Nguyễn Nữ Phương Dung bị cấm xuất cảnh và tịch thu sổ thông hành tại trạm kiểm soát biên phòng cửa khẩu quốc tế Dinh Bà, tỉnh Đồng Tháp.

- Ngày 16/11/2014, chủ Facebook Lê Đức Triết bị công an sân bay Tân Sơn Nhất chặn lại và tịch thu sổ thông hành khi đang làm thủ tục xuất cảnh đi Miến Điện.

- Ngày 17/11/2014, chủ Facebook Dustin Tý (Hoàng Tuấn Nam) bị an ninh sân bay Nội Bài tịch thu sổ thông hành và cấm xuất cảnh khi ông chuẩn bị đi Miến Điện.

Ngay trong nước, chính quyền vẫn thường xuyên theo dõi và ngăn cản việc đi lại của những người mà nhà nước cho là nguy hiểm đến an ninh chính trị, đặc biệt là các cuộc tập hợp của các nhà hoạt động nhân quyền cũng như các buổi tiếp xúc về vấn đề nhân quyền với các tòa đại sứ các nước và các tổ chức nhân quyền

¹⁹ Hội những người Việt Nam bị xâm phạm trái phép quyền tự do đi lại và cư trú. <https://www.facebook.com/tudodilai>

quốc tế. Sau đây là một số trường hợp ngăn cản quyền đi lạc có tính cách tập thể đối với những thành viên của các tổ chức xã hội dân sự độc lập và các đại diện các tôn giáo trong năm 2014:

- Từ ngày 21 – 31 tháng 7 năm 2014, Ông Heiner Bielefeldt, Báo báo viên Đặc biệt về Tự do tôn giáo hoặc Tín ngưỡng của Liên Hiệp Quốc có chuyến thăm Việt Nam để tìm hiểu về thực trạng sinh hoạt tôn giáo tại đây. Việc tiếp xúc với đại diện của Giáo hội Phật giáo Hòa Hảo Thuần Túy bị hủy bỏ bởi vì lực lượng an ninh ngăn cản các chức sắc giáo hội. Cuộc tiếp xúc với các nhà hoạt động nhân quyền khác, như BS Nguyễn Đan Quế, nhà báo độc lập Phạm Chí Dũng, bà Dương Thị Tân, cựu tù nhân lương tâm Phạm Bá Hải và hai mục sư Tin Lành là Nguyễn Hoàng Hoa và Nguyễn Mạnh Hùng cũng bị công an địa phương ngăn chặn.²⁰

- Ngày 30/7/2014, tại đại sứ quán Úc, đại diện một số quốc gia tổ chức một buổi hội thảo với đề tài “*Hội thảo Truyền thông phi nhà nước ở Việt Nam trong thời kỳ hiện nay*”. Ban Tổ chức gửi lời mời đại diện các tổ chức xã hội dân sự độc lập đến tham dự; tuy nhiên chính quyền đã tìm mọi cách để ngăn cản. Nhiều người được mời đã bị cản đường, trong đó có cựu tù nhân lương tâm Phạm Bá Hải, Blogger Nguyễn Ngọc Như Quỳnh, BS Phạm Hồng Sơn, LS Nguyễn Văn Đài, và hai thành viên Hội Phụ Nữ Nhân Quyền VN là Trần Thị Nga và Huỳnh Phương Ngọc.²¹

- Ngày 5/8/2014, tại nhà thờ Dòng Chúa Cứu Thế - Kỳ Đồng đã diễn ra buổi họp mặt của các nhóm xã hội dân sự. Tuy nhiên từ ngày 04/08, nhiều cá nhân của các hội nhóm đã bị lực lượng an ninh canh nhà và gửi giấy mời, giấy triệu tập làm việc vào sáng ngày 05/08. Trong số bị

ngăn cản không đến được có: Nguyễn Ngọc Như Quỳnh (Blogger Mẹ Năm), Hòa thượng Thích Thiện Minh, TS Phạm Chí Dũng, Cựu TNLT Phạm Bá Hải, Cựu TNLT Lư Văn Bảy, Cựu TNLT Nguyễn Bắc Truyền, cô Nguyễn Nữ Phương Dung.²²

²⁰ BBC. *Phái viên LHQ kể việc bị ‘cản trở’ ở VN*. http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/08/140805_un_rapporteur_disrupted

²¹ VRNs. *An ninh cấm các blogger tham dự hội thảo về truyền thông do Úc tổ chức*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/07/an-ninh-cam-cac-blogger-tham-du-hoi-thao-ve-truyen-thong-do-uc-to-chuc/>

²² Mạng lưới Blogger Việt Nam. *Buổi họp của các hội nhóm Xã hội dân sự độc lập tại Sài Gòn ngày 05.08.2014*. <http://mangluoiblogger.blogspot.com/2014/08/buoi-hop-cua-cac-hoi-nhom-xa-hoi-dan-su.html>

IV. QUYỀN TỰ DO PHÁT BIỂU VÀ TỰ DO NGÔN LUẬN

Hiến pháp VN được tu chính năm 2013 quy định “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định.” (Điều 25) Tuy nhiên tình hình sinh hoạt báo chí, truyền thanh, truyền hình, và Internet trong năm 2014 chứng tỏ cho thấy đó chỉ là những khẩu hiệu trống rỗng. Chính quyền vẫn tiếp tục xâm phạm quyền tự do ngôn luận của người dân bằng cách:

- Tiếp tục chém giữ độc quyền thông tin,
- Tiếp tục ngăn chặn thông tin bất lợi cho chế độ, và
- Tiếp tục đàn áp những người dám bày tỏ quan điểm chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN hoặc lên tiếng bênh vực cho những nạn nhân của bất công.

1. Ngôn Luận Là Độc Quyền Của Nhà Nước CSVN

Việc cải tổ luật pháp nhằm củng cố độc quyền ngôn luận cũng như việc gia tăng số lượng bộ máy tuyên truyền của ĐCSVN cho thấy rõ không có một bước tương nhượng nào đối với quyền tự do phát biểu của người dân trong thời gian gần đây. Chỉ thị số 37CP ngày 29/11/2006 của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng “Kiên quyết không để tư nhân hóa báo chí dưới mọi hình thức và không để bất cứ tổ chức hoặc cá nhân nào lợi dụng, chi phối báo chí để phục vụ lợi ích riêng, gây tổn hại lợi ích đất nước.” vẫn còn hiệu lực trong năm 2014. Vì thế, tất cả những

phương tiện truyền thông đại chúng đều thuộc quyền sở hữu của Nhà nước hoặc do Nhà nước chỉ đạo.

Tuy nhiên việc chấp nhận một phần cơ chế kinh tế thị trường cùng với hiện tượng bùng nổ của Internet đã khiến cho việc kiểm soát ngôn luận, ngay trong các cơ quan thông tin được thương mại hóa của nhà nước, trở thành một thách thức với chính quyền. Vì vậy để tăng cường việc kiểm soát dư luận và triệt tiêu quyền được biết và được phát biểu của người dân, ngoài việc triệt để áp dụng những luật lệ hiện hành như Nghị định số 02/2011/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động báo chí, xuất bản, Nghị định số 72/2013/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng, và Nghị định số 174/2013/NĐ-CP, quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, trong năm 2014, Bộ Thông tin và Truyền thông đã ban hành Thông tư số 09/2014/TT-BTTTT ngày 19/8/2014 quy định chi tiết về hoạt động quản lý, cung cấp, sử dụng thông tin trên trang thông tin điện tử và mạng xã hội.

Một cách vắn tắt, mục tiêu của các luật lệ nghiêm ngặt này là nhằm củng cố tính độc quyền của nhà nước đối với hoạt động thông tin. Đây là một điểm sinh tử của chế độ; vì thế Hội nghị Trung ương 10 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI đầu năm 2015 đã thảo luận việc quy hoạch phát triển và quản lý báo chí toàn quốc đến năm 2025, và thông qua quyết định, “báo chí là phương tiện thông tin, công cụ tuyên truyền, vũ khí tư tưởng quan trọng của Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị-xã hội, xã hội-

nghe nghiệp, là diễn đàn của nhân dân, đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, hoạt động trong khuôn khổ pháp luật.”¹

Bởi vì mục tiêu và công dụng của truyền thông đã được đảng cầm quyền xác định rõ rệt như thế cho nên những số liệu thống kê về số người sử dụng Internet, số trang mạng điện tử, số báo giấy phát hành, số đài truyền hình, và số phóng viên được cấp thẻ hành nghề mà chính quyền thường trưng ra như là những bằng chứng tôn trọng quyền tự do ngôn luận không có một giá trị thuyết phục nào.²

2. Chính Quyền Tiếp Tục Ngăn Chặn Thông Tin Trái Chiều

Ngoài việc ban hành những luật lệ hạn chế quyền tự do ngôn luận, chính quyền tiếp tục và tăng cường những biện pháp kiểm soát và ngăn ngừa khác như công an mạng và hệ thống dư luận viên. Trong lúc hệ thống công an mạng gia tăng các kỹ thuật kiểm soát thông tin trên mạng như xây dựng tường lửa, xâm nhập máy tính của các đối tượng bất đồng chính kiến,³ những cán bộ tuyên truyền miệng bảo vệ đường lối của Đảng chống lại những quan điểm bất đồng.

¹ Báo Lao Động. *Thông báo Hội nghị Trung ương 10 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI*. <http://laodong.com.vn/chinh-tri/thong-bao-hoi-nghi-trung-uong-10-ban-chap-hanh-trung-uong-dang-khoa-xi-287758.blđ>

² Theo ông Nguyễn Bắc Sơn, Bộ trưởng Bộ Thông Tin và Truyền Thông thì hiện nay năm 2014 bộ TT&TT hiện đang quản lý và chỉ đạo 845 cơ quan báo chí, 1.118 ấn phẩm, có 199 cơ quan báo in, truyền hình mạnh với hơn 200 kênh, phát thanh gần 100 kênh, 98 cơ quan báo mạng, hơn 1.116 trang thông tin điện tử được cấp phép.

(Báo Mới. “*Báo chí phải là bộ lọc, thanh lọc đấu tranh chống thông tin mạng sai trái*”. <http://www.baomoi.com/Bao-chi-phai-la-bo-loc-thanh-loc-dau-tranh-chong-thong-tin-mang-sai-trai/122/15872139.epi>)

³ PEN International, English PEN, ARTICLE 19 and Access, *Submission to the UN Universal Periodic Review of Viet Nam for consideration at the 18th session of the UN working group in 2014*, https://s3.amazonaws.com/access.3cdn.net/ccd086a9cc3a49064c_dzm6i6feg.pdf

Đề cửng cố lực lượng kiểm soát thông tin Internet, ngày 28/8/2014, chính quyền đã thành lập Cục An ninh mạng trực thuộc Bộ Công an.⁴

Trong năm 2014, mức độ xâm nhập đánh phá các trang blogs và facebook của những người không đồng chính kiến với đảng cầm quyền đã gia tăng cùng với những biến động chính trị và xã hội quan trọng. Chẳng hạn sau vụ Trung Cộng đưa dàn khoan dầu đến thăm dò thêm lục địa Việt Nam vào tháng 5/2014, nhiều người lên tiếng chỉ trích thái độ nhu nhược của chính quyền trên facebook và blogs cá nhân. Để dập tắt tiếng nói ngược chiều với ĐCSVN, công an mạng đã đóng cửa ít nhất 30 facebook và blogs của một số người bất đồng chính kiến, trong đó có những tên tuổi quen thuộc như Hội Phụ Nữ Nhân Quyền, Nhật Ký Yêu Nước, Phạm Thanh Nghiên, Đoàn Trang, Nguyễn Tườn Thụy, Quê Choa, JB Nguyễn Hữu Vinh, Nguyễn Lân Thắng, Đinh Nhật Uy ...

Theo tổ chức Con Đường Việt Nam, trong năm 2014 các dư luận viên đã gửi hàng ngàn báo cáo đến cơ quan chủ quản Facebook vụ không rằng nhiều trang facebook của những người bất đồng chính kiến có “nội dung không thích hợp” hoặc “gây hận thù” với mục đích để cơ quan chủ quản loại trừ các tiếng nói đối lập với chính quyền. Tổ chức Con Đường Việt Nam đã đưa một thỉnh nguyện thư yêu cầu Facebook có phản ứng thích hợp với âm mưu đen tối có mục đích triệt tiêu quyền tự do ngôn luận. Thỉnh nguyện thư mang tên “Hãy ngừng đóng các trang FB vì những báo cáo nguy tạo từ dư luận viên Việt Nam” được đăng trên trang Change.org.⁵

Không những nhằm triệt hạ các tiếng nói độc

⁴ Dân Trí. *Thành lập Cục An ninh mạng trực thuộc Bộ Công an*. <http://dantri.com.vn/suc-manh-tri-thuc/thanh-lap-cuc-an-ninh-mang-truc-thuoc-bo-cong-an-936620.htm>

⁵ Con Đường Việt Nam. *Hãy ngừng đóng các trang FB vì những báo cáo nguy tạo từ dư luận viên Việt Nam*. <https://www.change.org/p/facebook-to-stop-shutting-down-dissidents-facebook-pages-based-on-fake-shutting-from-cyber-trolls-paid-by-vietnamese-government>

lập trong nước, chính quyền còn tiếp tục ngăn cản không cho người dân có thể tiếp cận với các nguồn thông tin độc lập và khách quan bằng kỹ thuật phá sóng các đài truyền thanh Việt ngữ từ ngoài nước và dựng tường lửa ngăn cản việc truy cập các trang mạng “phản động” của người Việt lưu vong, và các cơ quan nhân quyền quốc tế. Kỹ thuật dùng mã độc đột nhập các máy vi tính của những người hoạt động nhân quyền để theo dõi cũng được công an mạng tiếp tục trong năm 2014.⁶

3. Đàn Áp Những Người Dám Bày Tỏ Quan Điểm Chính Kiến Khác Với Đường Lối Của ĐCSVN

Các nhà báo được cấp giấy phép hành nghề thường xuyên được nhắc nhở “phải giữ lẽ phải”, tức là phải theo đúng lẽ lối thông tin một chiều, bóp méo sự thật do Nhà nước cung cấp. Đã có nhiều nhà báo bất tuân bị bắt giữ hoặc sa thải vì đã phát biểu lập trường khác với quan điểm của Nhà nước cộng sản từ những vấn đề lớn liên hệ đến đường lối chính sách của đảng đến những chuyện làm ăn bê bối của các quan chức các cấp.

Điển hình, trong năm 2014, Bộ Thông tin và Truyền thông đã quyết định thu hồi 79 thẻ nhà báo của những nhà báo chuyên nghiệp.⁷ Đặc biệt vụ đóng cửa Báo Người Cao Tuổi, cách chức Tổng biên tập của ông Kim Quốc Hoa và truy tố ông ra tòa đã tạo nhiều hoang mang trong dư luận. Nhiều người cho rằng nhà báo lão thành Kim Quốc Hoa đã bị kỷ luật vì những bài viết chống tham nhũng của ông, nhất là bài viết phanh phui gia sản kêch sù của nguyên Tổng

⁶ EFF. *Vietnamese Malware Gets Very Personal*. <https://www.eff.org/deeplinks/2014/01/vietnamese-malware-personal>

⁷ VietnamPlus. *Sửa đổi Luật Báo chí, xiết quản lý hoạt động thông tin điện tử*. <http://www.vietnamplus.vn/sua-doi-luat-bao-chi-xiet-quan-ly-hoat-dong-thong-tin-dien-tu/301643.vnp>

Thanh tra Chính phủ Trần Văn Truyền.⁸

Riêng đối với những nhà báo lẻ trái, những bloggers hoặc chủ trang facebooks bất đồng chính kiến thì mức độ đàn áp lại càng khắc nghiệt hơn nữa. Chính quyền đã dùng công an mật vụ theo dõi quấy phá cuộc sống và hành hung hoặc sử dụng những điều khoản mơ hồ của Bộ luật Hình sự 1999 để truy tố và bỏ tù.

3.1. Đàn áp bằng bạo hành công an

Không một bloggers hoặc một chủ trang facebook nào có những sáng tác hoặc đăng lại những bài viết khác với quan điểm của chính quyền mà không bị theo dõi và quấy phá bằng nhiều cách. Nhẹ thì cho công an chìm nổi “canh gác” nhà, nghe lén hoặc cắt điện thoại, mạnh hơn thì ngăn chặn đi lại, tấn công gia cư bằng gạch đá hoặc đồ bắn, xâm nhập gia cư vô cớ, bắt về đồn công an “làm việc” không có lệnh tòa, và hành hung gây thương tích. Sau đây là một số vụ bạo hành gây thương tích đối với những bloggers và chủ trang facebook được nhắc đến

Ngày 25/5/2014, blogger Trần Thị Nga bị 5 công an giả dạng côn đồ tấn công gây trọng thương tại Hà Nội. Photo RFA

⁸ RFA. *Tại sao khởi tố Tổng biên tập Kim Quốc Hoa?* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/y-treat-anti-corrup-edi-in-chf-02092015052749.html

nhiều trong năm 2014.

- Ngày 20/2/2014, Nhà văn Huỳnh Ngọc Tuấn và con trai ông là blogger Huỳnh Trọng Hiếu bị 8 côn đồ cao to hành hung ngay trên đường, sau khi hai bố con ông đi tham dự lễ giỗ ở Bình Định về lại Quảng Nam.⁹

- Ngày 20/3/2014, blogger Trịnh Anh Tuấn (Gió Lang Thang) bị công an đội lột côn đồ hành hung sau khi tham dự buổi café nhân quyền do mạng lưới Blogger Việt Nam tổ chức tại Hà Nội.¹⁰

- Ngày 19/4/2014, các blogger Nguyễn Ngọc Như Quỳnh (Mẹ Nấm), Phạm Văn Hải, Nguyễn Hồ Nhật Thành (Paulo Thành Nguyễn) và Trịnh Kim Tiến bị đánh đập hết sức dã man và thô bạo khi định tổ chức buổi cà phê Nhân Quyền lần 3 do Mạng Lưới Blogger Việt Nam tổ chức tại Nha Trang với chủ đề “Công ước chống Tra tấn và vấn nạn công dân chết trong đồn công an”.¹¹

- Ngày 8/5/2014, Luật sư blogger Nguyễn Văn Đài bị một nhóm côn đồ tấn công khi ông đang ngồi trong quán cà phê gần nhà tại Hà Nội. Ông bị thương trên đầu và được đưa vào bệnh viện khâu năm mũi.¹²

- Ngày 25/5/2014, Blogger Trần Thị Nga đã bị 5 tên công an giả dạng côn đồ truy sát, dùng tuýp sắt đánh đập dã man làm gãy xương tay trái và vỡ xương chân phải. Sau đó bà Nga đã được một số nhà hoạt động tại Hà Nội đưa đi cấp cứu tại bệnh viện Nông Nghiệp Ngọc Hồi

Hà Nội.¹³

- Ngày 8/9/2014, nhà báo tự do Trương Minh Đức cùng nhà hoạt động công đoàn Đỗ Thị Minh Hạnh, cô Trần Thị Nga và ông Trương Văn Dũng dùng taxi đi đến Bộ Công an tại Hà Nội để hỏi về văn bản chính quyền từ chối cho cô Đỗ Thị Minh Hạnh xuất cảnh. Ông đã bị nhiều người lạ mặt tấn công chấn thương nặng, sau đó đã được đưa đi cấp cứu tại bệnh viện Việt-Pháp.¹⁴

- Ngày 29/10/2014, Cựu tù nhân lương tâm blogger Phạm Bá Hải cùng ông Lê Văn Sóc, một tín đồ Phật giáo Hòa Hảo, từ Sài Gòn lên Đà Lạt thăm cựu tù nhân lương tâm Dương Âu. Khi ra về hai người đã bị một nhóm người xông vào hành hung dã man. Ông Hải khẳng định nhóm người này là công an mật vụ.¹⁵

- Ngày 2/11/2014, Ông Trương Minh Đức lại một lần nữa bị một nhóm người đi xe gắn máy ép vào lề và định xô đạp cho anh ngã. Ông chạy thoát vào một quán cà-phê, nhưng nhóm người trên đuối theo đánh trọng thương. Sau đó ông được cấp cứu tại bệnh viện Hoàn Mỹ ở Sài Gòn.¹⁶

- Ngày 9/12/2014, blogger Nguyễn Hoàng Vi (tức An Đỗ Nguyễn) bị 3 người nữ mặc thường phục tấn công khi cô đang đi bộ gần nhà. Người dân chứng kiến cho biết khi sự việc xảy ra có nhiều công an hiện diện nhưng không hề can

⁹ Dân News . *Công an lại tấn công gia đình ông Huỳnh Ngọc Tuấn*. <http://dannews.info/2014/02/21/cong-an-lai-tan-cong-gia-dinh-ong-huynh-ngoc-tuan/>

¹⁰ RFA. *Blogger bị công an tấn công sau khi tham dự café nhân quyền*. <http://webwarper.net/ww/~av/www.rfa.org/vietnamese/vietnamnews/blogger-attacked-by-police-03202014140629.html>

¹¹ VietInfo.eu. *Cà phê nhân quyền ở Nha Trang, bắt cả người lớn và trẻ nhỏ*. <http://vietinfo.cz/tin-viet-nam/ca-phe-nhan-quyen-o-nha-trang-bat-ca-nguoi-lon-va-tre-nho.html>

¹² RFA. *Luật sư Nguyễn Văn Đài bị hành hung*. <http://www.rfa.org/vietnamese/vietnamnews/lawyer-nguyenvandai-attacked-05082014152111.html>

¹³ Dân Làm Báo. *Chị Trần Thị Nga bị công an giả dạng côn đồ truy sát, đánh vỡ xương tay và chân*. <http://danlambaovn.blogspot.com/2014/05/chi-tran-thi-nga-bi-con-o-truy-sat-anh.html>

¹⁴ RFI. *Nhà báo Trương Minh Đức bị hành hung tại Hà Nội*. <http://vi.rfi.fr/viet-nam/20140909-nha-bao-truong-minh-duc-bi-hanh-hung-tai-ha-noi/>

¹⁵ Dân Làm Báo. *Cựu tù nhân lương tâm bị công an hành hung dã man*. <http://danlambaovn.blogspot.com/2014/10/cuu-tu-nhan-luong-tam-bi-con-hanh-hung.html>

¹⁶ RFA. *Ký giả Trương Minh Đức bị đánh trọng thương*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/repro-tr-m-duc-was-beat-11022014105829.html

thiếp.¹⁷

3.2. Lạm dụng luật hình sự để kết tội những bloggers

Với Điều 258 mơ hồ của Bộ luật Hình sự 1999 “lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân” nhà nước đã bịt miệng và truy tố nhiều nhà báo tự do trong năm 2014.

- Ngày 4/3/2014, Tòa án Nhân dân Thành phố Đà Nẵng xử sơ thẩm blogger Trương Duy Nhất với cáo buộc vi phạm điều 258 Bộ luật Hình sự, và tuyên phạt 2 năm tù giam. Ngày 26/6/2014, phiên tòa phúc thẩm đã y án tòa sơ thẩm. Nhà báo Trương Duy Nhất từng làm việc trong hệ thống báo chí chính quyền Việt Nam. Ông bị cơ quan an ninh bắt trong tháng 5 năm 2013.¹⁸

- Ngày 9/03/2014, Tòa án Nhân dân Hà Nội tuyên án 15 tháng tù giam đối với blogger Phạm Viết Đào với tội danh của điều 258 Bộ luật Hình sự, do những bài viết đăng trên trang blog của ông. Phiên tòa phúc thẩm được xử kín vào ngày 9 tháng 6 và y án tòa sơ thẩm. Ông Phạm Viết Đào nguyên là một quan chức bộ Văn hóa của chính quyền Hà Nội. Ông bị bắt ngày 13/06/2013.¹⁹

- Ngày 5/5/2014, Bộ Công an đã khám xét khẩn cấp và sau đó bắt khẩn cấp blogger Nguyễn Hữu Vinh (Ba Sàm) và Nguyễn Thị Minh Thúy tại Hà Nội. Theo Cơ quan An ninh, hai người này bị bắt vì những bài viết có nội dung xấu, thông tin sai lệch làm giảm uy tín, mất lòng tin trong nhân dân về cơ quan Nhà nước đăng tải

Ngày 26/6/2014, Tòa án Đà Nẵng xử chung thẩm 2 năm tù giam blogger Trương Duy Nhất với cáo buộc vi phạm Điều 258 Bộ Luật VN. Hình Zing.vn

trên blog Ba Sàm.²⁰

- Ngày 29/11/2014, ông Hồng Lê Thọ, chủ trang blog Người Lót Gạch bị bắt vì vi phạm điều 258 của Bộ Luật Hình Sự. Ông Hồng Lê Thọ là một việt kiều Nhật hồi hương cư trú tại Sài Gòn. Trang blog Người Lót Gạch thường đăng tải các bài bình luận thời sự và điểm tin.²¹

- Ngày 6/12/2014, nhà văn Nguyễn Quang Lập, chủ blog Quê Choa đã bị bắt tại nhà riêng ở Sài Gòn với cáo buộc vi phạm điều 258 của BLHS. Ông là hội viên các Hội Nhà văn, Nhà báo, Nghệ sĩ sân khấu và Điện ảnh Việt Nam.²²

- Ngày 27/12/2014, ông Nguyễn Đình Ngọc, được nhiều người biết đến dưới nick Nguyễn Ngọc Già khi viết blog, đã bị bắt tại nhà riêng ở Sài Gòn. Blogger Nguyễn Ngọc Già viết cho Dân Luận trong nhiều năm, sau đó chuyển sang viết cho Dân Làm Báo. Nhiều bài của ông cũng

¹⁷ RFI. Ngày Quốc tế Nhân quyền : Blogger bị hành hung ở Việt Nam. <http://vi.rfi.fr/20141210-dan-ap-blogger/>

¹⁸ Dân Làm Báo. Phiên phúc thẩm vụ án Trương Duy Nhất xử nhanh như chớp- Y án! <http://danlambaovn.blogspot.com/2014/06/phiên-phúc-thẩm-vụ-truong-duy-nhat-xu.html>

¹⁹ BBC. Blogger Phạm Viết Đào ‘bị xử kín’. http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/06/140614_phamvietdao_appeal_trial

²⁰ InfoNet. Bắt khẩn cấp Nguyễn Hữu Vinh (blogger Anh Ba Sàm). <http://infonet.vn/bat-khan-cap-nguyen-huu-vinh-blogger-anh-ba-sam-post128944.info>

²¹ RFA. Một Giáo sư Việt kiều bị bắt về tội danh “tuyên truyền chống chế độ” http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/1-mr-blog-arres-258-11302014050249.html

²² RFI. Nhà văn Nguyễn Quang Lập, chủ blog Quê Choa bị bắt. <http://vi.rfi.fr/viet-nam/20141206-nha-van-nguyen-quang-lap-chu-blog-que-choa-bi-bat/>

được đăng tải trên đài Á Châu Tự Do.²³

4. Những Vận Động cho Quyền Tự Do Ngôn Luận và Thông Tin tại Việt Nam

Với sự hình thành nhiều tổ chức xã hội dân sự trong năm 2014,²⁴ mặc dù không được pháp luật thừa nhận, việc đấu tranh đòi hỏi quyền tự do ngôn luận tại Việt Nam đã vượt giới hạn hoạt động của những cá nhân mà mang màu sắc tập thể rộng lớn hơn.

Trước hết, có nhiều cuộc vận động chung của nhiều tổ chức xã hội dân sự nhằm đến các tổ chức nhân quyền quốc tế và các chính phủ.

- Vào tháng giêng, một phái đoàn gồm nhiều tổ chức xã hội dân sự độc lập từ VN đã tiếp xúc với Văn phòng Cao ủy Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc và các tổ chức nhân quyền quốc tế tại New York, và đại diện Nghị Viện Liên Âu tại Bruxelles về tình hình nhân quyền VN nói chung.²⁵

- Trong tháng 4/2015, một phái đoàn nhiều nhà báo độc lập và bloggers đến từ VN đã có buổi điều trần tại Quốc Hội Hoa Kỳ về tình hình vi phạm tự do ngôn luận tại VN nhân Ngày Tự do Báo chí Thế giới.²⁶

- Vào tháng 6, một phái đoàn đại diện 10 tổ chức xã hội dân sự độc lập tại VN đến Geneva tham

dự phiên họp thông qua báo cáo Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát UPR của Việt Nam tại Hội đồng Nhân quyền Liên hiệp quốc, và vận động nhân quyền ở một số quốc gia ở Châu Âu.²⁷

Các tổ chức xã hội dân sự độc lập cũng có những buổi tiếp xúc với nhân viên các tòa đại sứ và các tổ chức nhân quyền quốc tế tại Hà Nội và Sài Gòn để trình bày thực trạng tình hình nhân quyền nói chung và tự do ngôn luận nói riêng.

Ngoài công tác ngoại vận, việc đấu tranh cho tự do ngôn luận trong năm 2014 được ghi dấu với 3 sự kiện đáng chú ý:

- Mạng Lưới Bloggers Việt Nam, một tổ chức xã hội dân sự độc lập được thành lập vào năm 2013, có sáng kiến tổ chức các “buổi cà-phê nhân quyền” để hội luận về các vấn đề nhân quyền bức thiết. Lần tổ chức đầu tiên tại Sài Gòn ngày 1/3/2014 với chủ đề quyền tự do đi lại.²⁸ Lần thứ hai vào ngày 20/3/2014 tại Hà Nội cũng về quyền tự do đi lại của công dân với khoảng 30 người tham dự, có cả đại diện các tòa đại sứ Đức, Úc, liên minh Châu Âu.²⁹ Lần thứ ba được tổ chức tại Nha Trang vào ngày 19/4/2014 với chủ đề Công ước chống Tra tấn và vấn nạn công dân chết trong đồn công an. Lần này công an đã can thiệp, hành hung nhiều người tham dự và bắt đi ba người về đồn công an.³⁰

- Hội Nhà báo Độc lập Việt Nam, một hội “chuyên nghiệp báo chí độc lập” được thành lập vào ngày 4/7/2014 nhằm “thực hiện quyền

²³ RFA. Công an VN lại vừa bắt thêm một blogger. <http://www.rfa.org/vietnamese/vietnamnews/one-mor-blog-arrest-12282014112808.html>

²⁴ Dân Làm Báo. 16 tổ chức họp mặt tại Sài Gòn: Bước tiến mới của Xã hội Dân sự Việt Nam. <http://danlambaovn.blogspot.com/2014/06/16-to-chuc-hop-mat-tai-sai-gon-buoc.html>

²⁵ Dân Làm Báo. Phái đoàn dân sự độc lập Việt Nam tiếp xúc với Tổ chức Theo dõi Nhân quyền và chính giới Âu châu. <http://danlambaovn.blogspot.com/2014/01/phaioan-dan-su-oc-lap-viet-nam-tiep.html>

²⁶ RFA. Điều trần về tự do báo chí ở Việt Nam tại Hạ viện Hoa Kỳ. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/toward-a-media-freedom-in-vn-tt-04292014223540.html

²⁷ VOA. Giới hoạt động trong nước sang Châu Âu vận động nhân quyền cho VN. <http://www.voatiengviet.com/content/gioi-hoat-dong-trong-nuoc-sang-chau-au-van-dong-nhan-quyen-cho-vietnam/1941431.html>

²⁸ Bauxite Việt Nam. Tường thuật buổi Cafe Nhân Quyền của Mạng Lưới Blogger Việt Nam. <http://boxitvn.blogspot.com/2014/03/tuong-thuat-buoi-cafe-nhan-quyen-cua.html>

²⁹ RFA. Cà phê nhân quyền lần II. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/discu-hrig-at-cafe-03202014071625.html

³⁰ Chính Luận. CA phá buổi cà phê Nhân Quyền tại Nha Trang, 3 người bị bắt. <http://www.chinhluanvn.com/2014/04/ca-pha-buoi-ca-phe-nhan-quyen-tai-nha.html>

tự do biểu đạt và tự do báo chí.” Khi thành lập, Hội đã có 42 thành viên và 4 chi hội ở cả ba miền đất nước và ở hải ngoại.³¹ Trước đó vào ngày 3/3/2014, nhà văn Nguyễn Ngọc cũng thông báo vận động thành lập Văn đoàn độc lập Việt Nam. Theo thông báo, đây là “một tổ chức của xã hội dân sự, ái hữu nghề nghiệp, hoàn toàn độc lập đối với mọi hệ thống tổ chức và thiết chế trong và ngoài nước.”³²

- Chiến dịch “Tôi Muốn Biết” do Mạng Lưới Blogger Việt Nam phát động vào ngày 2/9/2014, và được sự hưởng ứng của nhiều tổ chức xã hội dân sự nhằm yêu cầu chính quyền VN phải minh bạch với người dân về những thương thảo với Trung Cộng về sự độc lập và toàn vẹn lãnh thổ quốc gia. Chính quyền đã phản ứng bằng nhiều hình thức khủng bố những người chủ chốt.³³

Vì những vi phạm nghiêm trọng quyền tự do ngôn luận và thông tin, trong suốt năm 2014 chính quyền Việt Nam liên tục nhận được những đánh giá tiêu cực và cảnh báo từ các tổ chức nhân quyền quốc tế.

- Tổ Chức Phóng Viên Không Biên Giới (Reporters Without Borders) trong Danh mục Tự do Báo chí Thế giới Năm 2014 đã xếp Việt Nam gần chót bảng, thứ hạng 174 trong số 180 quốc gia.³⁴

- Tổ chức Freedom House đã đánh giá tự do báo chí ở Việt Nam năm 2014 với số điểm rất thấp

³¹ Ba Sàm. *Tuyên bố thành lập Hội Nhà báo độc lập Việt Nam*. <https://anhbasam.wordpress.com/2014/07/04/2734-tuyen-bo-thanh-lap-hoi-nha-bao-doc-lap-viet-nam/>

³² Văn đoàn độc lập Việt Nam. *Tuyên bố Vận động thành lập Văn đoàn độc lập Việt Nam*. <http://vandoandoclapvietnam.org/>

³³ Dân Làm Báo. *Người khởi xướng chiến dịch Chúng Tôi Muốn Biết liên tục bị CA gia tăng khủng bố*. <https://dlb1.global.ssl.fastly.net/2014/10/nguoi-khoi-xuong-chien-dich-chung-toi.html>

³⁴ Reporters Without Borders. 2014 *World Press Freedom Index*. https://rsf.org/index2014/data/index2014_en.pdf

84/100.³⁵ Về tự do trên mạng, điểm số của Việt Nam trong năm 2014 là 76.³⁶

(0 = tốt nhất, 100 = tệ nhất).

- Ủy ban Bảo vệ Nhà báo (Committee to Protect Journalists) đã xếp hạng Việt Nam đứng thứ 5 về số lượng nhà báo bị cầm tù, chỉ thua Trung Cộng, Iran, Eritrea, và Ethiopia.³⁷

- Tổ chức Human Rights Watch đánh giá tình trạng tự do ngôn luận tại Việt Nam trong năm 2014 như sau: “Chính quyền Việt Nam kiểm soát chặt chẽ tự do ngôn luận và tự do lập hội. Các blogger, những người bảo vệ nhân quyền, các nhà hoạt động vì quyền lợi lao động và đất đai, cũng như các nhà vận động cho tự do tôn giáo và dân chủ tiếp tục bị sách nhiễu, đe dọa, hành hung và tù giam.”³⁸

- Tổ chức Văn Bút Quốc Tế (PEN International), trong Nghị quyết về Việt Nam được thông qua trong Đại hội Thế giới lần thứ 80 tại Bishkek, Kyrgyzstan vào tháng 10, 2014, đã nhận định rằng, “Tự do ngôn luận tại Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam vẫn thảm khốc. Việc bức hại tàn bạo những quan điểm bất đồng và tự do ngôn luận vẫn tiếp tục không bị trừng phạt.”³⁹

³⁵ Freedom House. *Freedom of the Press 2014*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2014/vietnam#.VRJSnY7LJvA>

³⁶ Freedom House. *Freedom on the Net 2014*. <https://freedomhouse.org/sites/default/files/resources/Vietnam.pdf>

³⁷ CPJ. *2014 prison census: 221 journalists jailed worldwide*. <https://cpj.org/imprisoned/2014.php>

³⁸ HRW. *Việt Nam: Kiểm soát chặt chẽ những người ủng hộ dân chủ, phê bình chính quyền trong năm 2014*. <http://www.hrw.org/vi/news/2015/01/29/vi-t-nam-ki-m-soat-ch-t-ch-nh-ng-ng-i-ng-h-dan-ch-phe-binh-chinh-quy-n-trong-nam-201>

³⁹ PEN. *Resolution on the Socialist Republic of Vietnam*. <http://www.pen-international.org/wp-content/uploads/2014/10/6.-RESOLUTION-Vietnam.pdf>

V. QUYỀN TỰ DO TÔN GIÁO VÀ THỜ PHƯỢNG

Tôn giáo nói chung đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong cuộc sống người dân Việt Nam. Chính Nhà nước VN cũng thừa nhận rằng “hiện nay ở VN có khoảng 80% dân số có đời sống tín ngưỡng, tôn giáo.”¹ Tuy nhiên, từ khi nắm được chính quyền, với chủ trương xóa bỏ tôn giáo để tiến lên xã hội chủ nghĩa, Nhà nước CSVN đã tìm mọi cách để ngăn cấm quyền tự do tôn giáo của người dân bằng nhiều phương tiện khác nhau:

- Ngăn chặn bằng pháp luật
- Kiểm soát bằng tổ chức
- Đàn áp bằng bạo lực

1. Ngăn Chặn Bằng Pháp Luật

Mặc dù Hiến Pháp VN 1992, được tu chính năm 2013, bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng cho mọi công dân (Điều 24²), nhưng Pháp lệnh Tín ngưỡng Tôn giáo năm 2004 và Nghị định 92 năm 2012 của Chính phủ (thay thế Nghị định 22 năm 2005) đã quy định rất nhiều điều khác

¹ Embassy of Vietnam in the US, *Về vấn đề tôn giáo ở Việt Nam*, <http://viet.vietnamembassy.us/tintuc/story.php?d=20050803170205>

² Điều 24 Hiến pháp CHXHCNVN:
1) Mọi người có quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, theo hoặc không theo một tôn giáo nào. Các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật.
2) Nhà nước tôn trọng và bảo hộ quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo.

3) Không ai được xâm phạm tự do tín ngưỡng, tôn giáo hoặc lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo để vi phạm pháp luật.

ngiệt về điều kiện và thủ tục đăng ký, hoạt động, đào tạo cũng như bổ nhiệm các chức sắc, và trùng tu các cơ sở tôn giáo v.v...

Đầu năm 2014, chính quyền đưa ra một dự thảo pháp lệnh sửa đổi và bổ sung một số điều của Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo năm 2004 để dân chúng góp ý.³ Dự thảo này không có gì tiến bộ hơn so với Pháp lệnh năm 2004; vẫn là những quy định ngăn cấm trong cơ chế xin-cho. Tuy nhiên, đến tháng 5/2014 Chính phủ đã đề nghị rút dự thảo Pháp lệnh này ra khỏi chương trình lập pháp 2014 của Quốc hội khóa 13, và thay vào đó một dự thảo Luật tín ngưỡng, tôn giáo, để Quốc hội thảo luận trong năm 2015 và dự trù sẽ ban hành trong năm 2016.

Cho đến nay, sinh hoạt tôn giáo tại Việt Nam vẫn bị quy định bởi Pháp lệnh 2004 và Nghị định 92 năm 2012. Một cách vắn tắt, Nghị định 92/2012 với 5 chương 46 điều chi tiết hóa một cách chặt chẽ hơn những hạn chế sinh hoạt của các tôn giáo được quy định trong các văn bản luật trước đây, đặc biệt là trong phần “Tổ chức tôn giáo” (Chương III) và “Hoạt động tôn giáo” (Chương IV). Để được hoạt động hợp pháp, các tôn giáo phải đăng ký, và việc đăng ký cũng hạn chế cho những tôn giáo có sinh hoạt tôn giáo ổn định 20 năm trở lên và “không vi phạm các quy định tại Khoản 2 Điều 8 và Điều 15 Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo” (Điều 6).

Việc quy định như thế có nghĩa là Nhà nước có thể tùy tiện cho hoặc không cho phép, giải tán

³ Báo điện tử Chính phủ. *Đề xuất sửa đổi Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo*. <http://baodientu.chinhphu.vn/Chinh-sach-moi/De-xuat-sua-doi-Phap-lenh-tin-nguong-ton-giao/191818.vgp>

Ngày 18/3/2014, Những người H'mông theo giáo phái Dương Văn Minh từ 4 tỉnh phía Bắc kéo về Tòa án tỉnh Tuyên Quang đòi trả tự do cho Ông Thảo Quán Mua. Hình VRNs

và truy tố bất kỳ tôn giáo nào mà họ gán cho là “vi phạm an ninh quốc gia,” “chia rẽ nhân dân,” “gây rối trật tự công cộng,” “tuyên truyền trái với pháp luật và chính sách của Nhà nước”... như được dự liệu trong Bộ luật Hình sự hiện hành.

Với các điều kiện luật pháp khắt khe trên nhiều giáo hội như Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Phật Giáo Hòa Hảo Thuận Túy, Cao Đài Bảo Thủ Chơn Truyền và nhiều hệ phái Tin Lành vẫn bị đặt ra ngoài vòng pháp luật, và tiếp tục bị đàn áp bằng nhiều cách khác nhau.

Ngay cả đối với các tôn giáo đã được phép hoạt động, chính quyền vẫn tiếp tục nhập nhằng về tư cách pháp nhân của các tổ chức này với hậu ý tạo khó khăn về mặt pháp lý cho các tổ chức này trong các sinh hoạt xã hội, đặc biệt là các sinh hoạt liên hệ đến đất đai và tài sản.

Khi sinh hoạt, các cơ sở tôn giáo địa phương phải nộp danh sách ban điều hành cơ sở cũng như phải khai báo dự kiến chương trình sinh hoạt hàng năm đến chính quyền địa phương (Điều 3). Tất cả các hội đoàn tôn giáo cũng như tu viện phải qua thủ tục đăng ký bao gồm việc khai báo mục đích, nhân sự, tổ chức, tài sản, và các tương quan quốc tế nếu có. Chính quyền có toàn quyền cho phép hoạt động hay ngăn cấm (Điều 12 & 13). Chính quyền có toàn quyền cho phép thành lập hay ngăn cấm việc xây dựng các cơ sở đào tạo tu sĩ cũng như kiểm soát việc tuyển sinh và huấn luyện trong các cơ sở này

(Điều 14 & 15). Việc phong chức, bổ nhiệm, và chuyển đổi mọi cấp giáo sĩ đều phải có sự ưng thuận của các cấp chính quyền tương ứng tùy chức danh được đề nghị (Điều 19, 20, 21 & 22). Các cuộc hội nghị và đại hội tôn giáo, các cuộc lễ và giảng đạo ngoài cơ sở tôn giáo, việc xây dựng và nâng cấp các công trình tôn giáo, và việc gây quỹ cho tôn giáo đều phải được chính quyền xét duyệt (Điều 31-36).

Ngoài những luật lệ có tính chuyên biệt nhằm trói buộc các sinh hoạt tôn giáo, chính quyền còn hình sự hóa các sinh hoạt tôn giáo với các điều khoản khắt nghiệt của Bộ luật Hình sự 2009, đặc biệt là điều 258 (lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước) để quy tội những người hoạt động và đấu tranh cho tự do tôn giáo. Trong năm 2014, Nhà nước đã lạm dụng các điều khoản trên trong các trường hợp điển hình sau:

- Ngày 20/3/2014, phiên tòa sơ thẩm huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang xét xử ông Lý Văn Dinh 15 tháng tù và ông Dương Văn Tu 21 tháng tù với cáo buộc vi phạm Điều 258 BLHS. Cả hai đều là người dân tộc H'mông theo giáo phái ông Dương Văn Minh.⁴ Phiên tòa phúc thẩm ngày 27/5/2014 y án đối với ông Lý Văn Dinh, và giảm 2 tháng tù đối với ông Dương Văn Tu.⁵
- Ngày 27/3/2014, Tòa án huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang xử sơ thẩm ông Thảo Quán Mua, một người dân tộc H'mông theo giáo phái Dương Văn Minh, 18 tháng tù giam với cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS. Ngày 27/5/2014 phiên tòa phúc

⁴ RFA. Tại sao chính quyền tiếp tục sách nhiễu Dương Văn Minh và tín hữu H'mông? http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/wh-authority-harass-dvm-ml-02142014100511.html

⁵ VRNs. Công an tỉnh Tuyên Quang bắt cóc hai thành viên của Hội PNNQVN. <http://www.chuacuuthe.com/2014/05/cong-an-tinh-tuyen-quang-bat-coc-hai-thanh-vien-cua-hoi-pnnqvn/>

thẩm y án sơ thẩm.⁶

- Ngày 7/4/2014, Tòa án Nhân dân huyện Đông Hòa, tỉnh Phú Yên xử sơ thẩm và phạt án treo 4 thành viên của giáo phái Ân Đàn Đại Đạo, còn được biết đến dưới tên Hội đồng Công luật Công án Bia Sơn, gồm các ông Nguyễn Văn Hữu (3 năm), Huỳnh Đức Minh (2 năm), Võ Văn Phụng (2 năm 6 tháng), và Phạm Văn Phong (1 năm 6 tháng) với cáo buộc “chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vũ khí quân dụng, phương tiện kỹ thuật quân sự” (điều 230 BLHS). Phiên tòa phúc thẩm vào tháng 8/2014 đã chuyển án treo thành án tù giam và gia tăng hình phạt 4 năm cho ông Nguyễn Văn Hữu, 3 năm cho ông Huỳnh Đức Minh, 3 năm cho ông Võ Văn Phụng, và 2 năm cho ông Phạm Văn Phong.⁷
- Ngày 06/05/2014, Tòa án Nhân dân tỉnh Cao Bằng xử phạt ông Vừ A Sừ, người dân tộc H'Mông theo giáo phái Dương Văn Minh, 24 tháng tù giam với cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS.⁸
- Ngày 30/7/2014, Tòa án huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Kạn xét xử ông Dương Văn Thành 24 tháng tù giam, ông Hoàng Văn Sứ 18 tháng tù giam, và ông Hoàng Văn Sinh 15 tháng tù giam với cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS. Cả ba đều là người dân tộc H'mông theo đạo Dương Văn Minh. Phiên tòa phúc thẩm ngày 15/10/2014 y án sơ thẩm đối với ông Thành và ông Sinh, và

⁶ Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh Tuyên Quang. *TAND tỉnh xét xử phúc thẩm công khai 2 vụ án hình sự lợi dụng các quyền tự do dân chủ*. <http://tuyenquangtv.vn/tin-tuc/89/SZWO762529/TTV-TAND-tinh-xet-xu-phuc-tham-cong-khai-2-vu-an-hinh-su-loi-dung-cac-quyen-tu-do-dan-chu.html>

⁷ Báo Phú Yên điện tử. *Cho hưởng án treo không đúng, bị kháng nghị*. <http://www.baophuyen.com.vn/164/119594/cho-huong-an-treo-khong-dung-bi-khang-nghi.html>

⁸ VRNs. *Một người dân tộc H'Mông bị kết án 24 tháng tù giam theo Điều 258 BLHS*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/05/mot-nguoi-dan-toc-hmong-bi-ket-an-24-thang-tu-giam-theo-dieu-258-blhs/>

giám án cho ông Sừ 3 tháng.⁹

Ngoài ra, để hạn chế sinh hoạt và ảnh hưởng của các tổ chức tôn giáo, chính quyền dùng Luật Đất đai 2003, để cướp đi hoặc không chịu trả lại những cơ sở bất động sản như trường học và cơ sở y tế xã hội của các giáo hội. Sau khi kiểm soát được toàn Miền Nam, chính quyền cộng sản đã tịch thu tất cả đất đai, các cơ sở giáo dục, y tế, xã hội, và một số tu viện của các tôn giáo. Cho đến nay, một số ít cơ sở bị tịch thu vẫn còn được sử dụng trong mục đích trước đây; tuy nhiên một số lớn lại được chính quyền khai thác trong các dịch vụ kiếm lời như vũ trường, khách sạn, hay chung cư cho cán bộ nhà nước. Việc chiếm đoạt các cơ sở tôn giáo nhằm mục đích hạn chế các phương tiện sinh hoạt của tôn giáo vẫn còn tiếp tục trong những năm gần đây. Trong năm 2014 dư luận đặc biệt chú ý đến các trường hợp tiêu biểu sau:

- Tháng 3/2014, chính quyền TP Đà Nẵng quyết định thu hồi đất của chùa An Cư thuộc Quận Sơn Trà, TP Đà Nẵng.¹⁰
- Tháng 8/2014 chính quyền Quận 2 TP Hồ Chí Minh tiến hành triệt hạ Chùa Liên Trì của Hòa Thượng Thích Không Tánh ở Thủ Thiêm.¹¹
- Tháng 10/2014, chính quyền Hà Nội cưỡng chiếm khu đất Hồ Ba Giang thuộc sở hữu của Dòng Chúa Cứu Thế Việt Nam tại Thái

⁹ RFA. *Phiên tòa phúc thẩm ba người dân tộc H'mong*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/appeal-court-for-3hmong-10152014070039.html

¹⁰ VRNs. *Chính sách đàn áp tôn giáo và chiến dịch trấn áp Tăng Đoàn GHPGVNTN*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/09/chinh-sach-dan-ap-ton-giao-va-chien-dich-tran-ap-tang-doan-ghpgvntn/>

¹¹ VRNs. *Chùa Liên Trì trong chính sách đàn áp tôn giáo của cộng sản Việt Nam*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/09/chua-lien-tri-trong-chinh-sach-dan-ap-ton-giao-cua-cong-san-viet-nam/>

Hà.¹²

Đòng Chúa Cứu Thế Thái Hà (Hà Nội) và Chùa Liên Trì là hai địa điểm phát sinh tiếng nói đòi tự do tôn giáo mạnh mẽ mà chính quyền đã nhiều phen tìm cách dập tắt.

2. Kiểm Soát Bằng Tổ Chức

Trong năm 2014, cùng với việc khai triển những biện pháp giới hạn sinh hoạt tôn giáo của Nghị định 92/2012/NĐ-CP và việc duy trì vai trò của tướng công an Phạm Dũng, Ủy viên Đảng ủy Công an Trung ương, nguyên Tổng cục trưởng Tổng cục An ninh II, trong chức vụ Trưởng Ban Tôn giáo Chính phủ, chính quyền đã siết chặt các sinh hoạt tôn giáo trong sự kiểm soát của họ.

Chính quyền vẫn tiếp tục thủ tục “đăng ký hoạt động” và cấp “Giấy công nhận” đối với mọi tôn giáo. Mọi sinh hoạt tôn giáo như các khóa tu tập, cắm phông, rước kiệu... đều phải có phép mới được tiến hành. Chính quyền vẫn tiếp tục chính sách phân hóa để cai trị đối với các tôn giáo. Đối với mỗi tôn giáo, bao giờ cũng có một ủy ban do Nhà nước thúc đẩy thành lập và được Mặt Trận Tổ Quốc giám sát thường xuyên, nhằm phối hợp các hoạt động cho phù hợp với đường lối chính trị của chế độ. Đối với Phật Giáo, Nhà nước chỉ công nhận Giáo hội Phật Giáo Việt Nam, một tổ chức do chính quyền tạo nên,¹³ mà phủ nhận và đàn áp Giáo hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất. Đối với Phật Giáo Hòa Hảo, Nhà nước phủ nhận Phật Giáo Hòa Hảo Thuận

¹² VRNs. 19 tổ chức Tôn giáo và XHDS đồng lên tiếng việc nhà nước chiếm đất DCCT Hà Nội – Giáo xứ Thái Hà. <http://www.chuacuuthe.com/2014/10/18-to-chuc-ton-giao-va-xhds-dong-len-tieng-viec-nha-nuoc-chiem-dat-dcct-ha-noi-giao-xu-thai-ha/>

¹³ Đỗ Trung Hiếu. Hồ sơ “Thống Nhất Phật Giáo”. <http://phatgiaokhongcongsan.blogspot.com/2011/05/ho-so-thong-nhat-phat-giao-o-trung-hieu.html>

Túy và lập ra Ban Đại Diện Phật Giáo Hòa Hảo Trung Ương. Đối với Cao Đài Giáo, chính quyền dựng lên hội thánh Cao Đài quốc doanh tức là Cao Đài thuộc Hội Đồng Chương Quản theo bản Hiến Chương năm 2007 để tách ra khỏi hội thánh Cao Đài Chơn Truyền. Đối với phật tử sắc tộc Khmer, Nhà nước giải tán hội Phật Giáo tiểu thừa Theravada và ép buộc sư sãi gia nhập Hội Đoàn Kết Sư Sãi Yêu Nước. Đối với Công Giáo thì họ tìm mọi cách nuôi dưỡng Ủy ban Đoàn Kết Công Giáo, để gây sức ép với Hội Đồng Giám Mục.

Việc tuyển chọn, đào tạo, phong chức, bổ nhiệm và chuyển các chức sắc tôn giáo đều phải xin phép Nhà nước; có được Nhà nước chấp nhận thì mới được thi hành. Chương trình đào tạo các tu sĩ hay chức sắc tôn giáo phải được Nhà nước xét duyệt, và phải có những môn học về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử ĐCSVN, và nền pháp chế XHCN do các cán bộ Nhà nước dạy.

Ứng viên vào các chức vụ cao cấp trong các tôn giáo phải được Nhà nước cấp trung ương xét duyệt và chấp thuận thì tôn giáo mới được phong chức. Ngoài ra chính quyền cộng sản còn đào tạo riêng những cán bộ “công an đội lốt tu sĩ” đặc biệt là tu sĩ Phật Giáo, để cài vào các chùa, các tu viện ở trong nước, cũng như tại hải ngoại với mục đích lũng đoạn hàng ngũ các chức sắc của các giáo hội và tín đồ tôn giáo.

Ngày 22/11/2014, Thầy Thích Thiện Tâm bị công an tấn công gây thương tích tại chùa Phước Bửu, tỉnh Bà Rịa, Vũng Tàu. Hình RFA

Chính quyền thường cản trở việc đi lại của các chức sắc tôn giáo và ngăn cấm các lễ hội tôn giáo mà họ cho là không phù hợp với lợi ích của đảng cầm quyền. Sau đây là những trường hợp điển hình:

- Ngày 10/1/2014, Hòa thượng Thích Như Đạt, Tân Viện trưởng Viện Hóa Đạo Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất dự tính tổ chức tại Tu viện Long Quang ở Huế lễ Hiệp kỳ chư Lịch đại Tổ sư, chư Tiên bối Hữu công và chư Thánh tử đạo với số khách định mời khoảng 300 người gồm đại biểu của các Ban Đại Diện Giáo hội và Gia Đình Phật tử Việt Nam trên toàn quốc. Chính quyền đã ngăn cấm, không cho các phái đoàn Tăng Ni, Gia Đình Phật tử từ các tỉnh phía Nam về Huế. Hòa thượng Thích Chơn Tâm bị trục xuất khỏi Tu viện Long Quang hôm 9 tháng giêng đưa về Sài Gòn, 17 Huỳnh trưởng Gia Đình Phật tử bị bắt đi làm việc và ra lệnh quản chế từ ngày 7 tháng giêng.¹⁴
- Ngày 5/6/2014, trong lúc một nhóm 17 tín đồ Cao Đài đang họp mặt tại tư gia Chánh Trị Sự Nguyễn Kim Lân ở TP Vĩnh Long để nghe Chánh Trị Sự Hứa Phi chia sẻ tin tức đạo sự và giáo lý thì chính quyền, công an kéo đến sách nhiễu yêu cầu giải tán. Trong số khoảng 20 người đến ngăn cản có Phó công an Thành Phố Vĩnh Long, Phó Ban Tôn Giáo Tỉnh Vĩnh Long và nhiều cán bộ chính quyền và công an cùng với một số chức sắc thuộc Giáo hội Cao Đài do nhà nước lập nên.¹⁵
- Ngày 3/8/2014, Phái đoàn Giáo Hội PGHH Thuận Túy các tỉnh trở về Sài Gòn dự cuộc họp bất thường của Giáo Hội Trung Ương PGHH Thuận Túy đã bị công an Đồng

Tháp ngăn cản và gây khó dễ.¹⁶

- Ngày 22/12/2014, Đức Giám Mục Hoàng Đức Oanh, Giáo phận Kontum, trong Thư mục vụ Giáng Sinh, đã cho hay chính quyền nhiều địa phương trong tỉnh Kontum không cho phép các linh mục thi hành mục vụ nhân dịp Lễ Giáng sinh. Đặc biệt là chính quyền huyện Đắk Tô không cho phép Giám mục đến dâng lễ Giáng sinh tại Đắk Kang Pênh cho gần 9 trăm giáo dân trong đó gần một nửa thuộc giáo phái Hà Môn, và nhiều người bị bệnh phong cùi.¹⁷

Ngoài sinh hoạt thờ phượng, dạy giáo lý, đào tạo chức sắc, những sinh hoạt tôn giáo khác như mở các cơ sở giáo dục, mở bệnh viện, làm công tác từ thiện xã hội (như cứu trợ thiên tai) vẫn bị hạn chế. Các tôn giáo chỉ được quyền mở các trường mẫu giáo, không được thành lập trường tiểu học, trung học, đại học (như trước năm 1975 tại miền Nam). Hàng ngàn cơ sở thuộc các loại sinh hoạt bị hạn chế ấy đã bị nhà cầm quyền tịch thu hàng mấy chục năm nay, rất ít cơ sở được hoàn trả lại.

3. ĐÀN ÁP BẰNG BẠO LỰC

Ngoài những biện pháp ngăn chặn, hạn chế và kiểm soát nêu trên, chính quyền CSVN không ngần ngại dùng bạo lực vũ trang để khống chế các tổ chức tôn giáo khi cần thiết, hoặc để đàn áp trước, hoặc khi các biến động vượt ra ngoài sự kiểm soát của họ. Trong năm 2014, việc sử

¹⁴ RFA. Công an ngăn cản Phật tử dự lễ tại Tu viện Long Quang ở Huế. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/interview-thich-nhu-dat-yl-01102014113320.html

¹⁵ VNRs. Công an tỉnh Vĩnh Long xâm phạm quyền tự do tôn giáo. <http://www.chuacuuthe.com/2014/06/cong-an-tinh-vinh-long-xam-pham-quyen-tu-do-ton-giao/>

¹⁶ VNRs. Công an Đồng Tháp ngăn không cho tín đồ PGHH đi Sài Gòn. <http://www.chuacuuthe.com/2014/08/cong-an-dong-thap-ngan-khong-cho-tin-do-pghh-di-sai-gon/>

¹⁷ GiaoPhanKonTum. Thư Mục Vụ Giáng Sinh 2014 Của Đức Giám Mục Giáo Phận. <http://giaophankontum.com/Tin-Tuc-Bai-Viet-20XX297gpkt-Thu-Muc-Vu-Giang-Sinh-2014-Cua-Duc-Giam-Muc-Giao-Phan.shtml>

Ngày 9/6/2014, lực lượng an ninh tấn công trụ sở Giáo hội Mennonite ở Bến Cát, Bình Dương, bắt 76 người về đồn công an.
Hình RFA

dụng bạo lực đàn áp các sinh hoạt tôn giáo vẫn còn tiếp tục với nhiều vụ liên tục suốt năm. Sau đây là những vụ đàn áp tiêu biểu được dư luận quan tâm:

- Ngày 11/2/2014, nhiều tín đồ Phật Giáo Hòa Hảo và bà Bùi Thị Minh Hằng, một nhà hoạt động nhân quyền, đã bị công an đánh đập và bắt giam khi đến thăm vợ của nhà hoạt động nhân quyền Nguyễn Bắc Truyển, một tín đồ PGHH đang bị bách hại, tại ấp Hưng Nhơn, huyện Lập Vò, tỉnh Đồng Tháp. Có ít nhất 5 người bị đánh đến ngất xỉu. Tất cả mọi người bị bắt trói đưa về trụ sở công an huyện Lập Vò. Bà Bùi Thị Minh Hằng và hai người khác là Nguyễn Văn Minh và Nguyễn Thị Thúy Quỳnh đã bị truy tố ra tòa về tội “gây rối trật tự công cộng” và bị xử những bản án nặng nề. Số 18 tín đồ PGHH được thả sau đó liên tục bị lực lượng an ninh sách nhiễu.¹⁸
- Ngày 21/3/2014, trên 300 công an, cảnh sát cơ động, và thành phần xã hội đen tràn vào nhà ông Nguyễn Văn Vinh, dùng vòi xe chữa lửa xịt nước trần áp và hành hung

¹⁸ VNRS. HDLT: Tuyên bố về các vụ vi phạm quyền tự do tôn giáo gần đây của nhà cầm quyền Cộng sản. <http://www.chuacuuthe.com/2014/03/hdlt-tuyen-bo-ve-cac-vu-vi-pham-quyen-tu-do-ton-giao-gan-day-cua-nha-cam-quyen-cong-san/>

những tín đồ Phật giáo Hòa Hảo đang có mặt tham dự lễ tưởng niệm ngày Đức Huỳnh Giáo chủ bị sát hại. Công an còn lục soát, lấy hết mọi vật dụng dùng để tổ chức cuộc lễ. Một số tín hữu bị thương tích, có người phải nhập viện cấp cứu tại bệnh viện huyện Châu Thành, An Giang.¹⁹

- Liên tiếp từ tháng 6 năm 2014, chính quyền đã huy động hàng trăm nhân viên an ninh và côn đồ mở nhiều cuộc đột kích đánh phá trụ sở Giáo hội Mennonite ở Thị xã Bến Cát, Bình Dương do Mục sư Nguyễn Hồng Quang trách nhiệm. Sau đây là hai vụ tấn công nghiêm trọng nhất:

- Tối ngày 09/06/2014, khoảng 500 nhân viên an ninh và côn đồ kéo tới đập phá trụ sở Giáo hội và hành hung những mục sư và tín hữu đang tham dự khóa học Kinh Thánh mùa hè. Sau đó lực lượng an ninh đã bắt đi 76 người, gồm 29 Mục sư và Truyền đạo viên, cùng 47 sinh viên trường thần học Mennonite về đồn công an. Tại trụ sở công an, những người bị bắt tiếp tục bị hành hung trong lúc thẩm vấn, ít nhất có 20 người bị thương.²⁰
- Ngày 2/11/2014, trong lúc một nhóm mục sư và tín hữu, mà phần đông là công nhân và sinh viên đồng bào sắc tộc H'mông tạm trú tại địa phương, đang chuẩn bị cử hành nghi thức cầu nguyện ngày Chủ Nhật thì hàng trăm thanh niên xã hội đen sử dụng hung khí đột ngột tấn công vào nhà nguyện. Họ đập đổ cửa, xông vào thánh đường đánh đập dã man

¹⁹ Hội Cứu Tù Nhân Lương Tâm. Công an đàn áp tín đồ Phật Giáo Hòa Hảo. <http://fvpc.org/2014/03/22/cong-an-dan-ap-tin-do-phat-giao-hoa-hao/>

²⁰ Thanh Niên Công Giáo. Bình Dương: CA Tấn Công Đàn Áp Lớp Đào Tạo Thần Học Hội thánh Tin Lành Mennonite. <http://thanhnienconggiao.blogspot.com/2014/06/binh-duong-ca-tan-cong-ap-lop-ao-cao-ao-ao.html>

hiển nhiều tín hữu bị trọng thương.²¹

- Ngày 29/7/2014, Linh mục Trương Văn Vút trên đường đi làm lễ đã bất ngờ bị một nhóm công an giả dạng côn đồ chặn đường, đánh đập gây thương tích. Theo nhân chứng, kẻ trực tiếp tấn công và đâm vào mặt linh mục Trương Văn Vút là một viên công an địa phương tên Nguyễn Văn Hiến.²²
- Ngày 22/11/2014, nhiều phật tử tại chùa Phước Bửu, tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu đã bị lực lượng công an huyện Xuyên Mộc và công an Xã Phước Thuận hành hung khi ngăn cản nhân viên chính quyền chiếm dụng công chùa làm công treo biểu ngữ. Thầy Thích Thiên Tâm bị đánh trọng thương và bị công an bắt đi cùng với hai đệ tử là phật tử Hà Phi Cường và Nguyễn Văn Thuận.²³

4. Những Hoạt Động Cho Tự Do Tôn Giáo

Trước việc nhà nước không chịu thi hành những điều mà Hiến pháp đã quy định cũng như điều mà họ đã cam kết với cộng đồng quốc tế, người dân đã không ngừng đấu tranh để quyền tự do tôn giáo phải được tôn trọng. Sau đây là một số hoạt động đặc biệt cho tự do tôn giáo được ghi nhận trong năm 2014:

- Hội Bảo vệ Quyền Tự Do Tôn Giáo được thành lập đầu năm 2014 với mục đích “giúp mọi

²¹ Dân News. *Chính quyền khủng bố dã man các tín đồ Tin Lành Mennonite*. <http://dannews.info/2014/11/04/ chinh-quyen-khung-bo-da-man-cac-tin-do-tin-lanh-mennonite/>

²² Dân Làm Báo. *Quảng Bình: Dân nổi lửa đốt đường, chặn xe phân đối CA đánh linh mục*. <http://danlambaovn.blogspot.com/2014/08/quang-binh-dan-noi-lua-ot-uong-chan-xe.html>

²³ GHPGVNTN. *Công an đánh đập tàn bạo Đại đức Thích Thiên Tâm – tu sĩ trực thuộc TDGHPGVNTN*. <http://www.ghpgvntn.net/cong-an-danh-dap-tan-bao-dai-duc-thich-thien-tam-tu-si-truc-thuoc-tdgphpgvntn/>

công dân có thể thực thi quyền tự do tôn giáo, chống lại tất cả mọi hoạt động nhằm hạn chế hay cản trở quyền này.” Tuy không được thừa nhận như là một hội đoàn hợp pháp, nhưng Hội có hội viên hoạt động công khai ở nhiều nơi tại VN. Trong năm 2014 Hội đã có 4 bản báo cáo hằng quý về những vụ vi phạm tự do tôn giáo. Đặc biệt Hội đã nêu lên vấn đề quyền tự do tôn giáo của người dân trong quân ngũ.²⁴

- Quyền Tự Do tôn Giáo Trong Nhà tù được đặt ra cho chính quyền. Vào tháng 3/2014, tù nhân lương tâm Trần Minh Nhật, một sinh viên trong nhóm 14 thanh niên công giáo bị kết án tù về tội “Tuyên Truyền Chống Phá và Hoạt Động Lật Đổ nhà Nước CHXHCNVN” đã lên gửi được một bức thư đến Đức Giám mục Nguyễn Văn Nhơn, nguyên Chủ tịch Hội đồng Giám mục Việt Nam tố cáo nhà tù của chế độ CSVN tước đoạt “quyền giữ đạo” của tù nhân. Sau đó, ngày 2/4/2014, bốn người bạn trong nhóm 14 người bị tù đã được ra khỏi tù là Chu Mạnh Sơn, Nguyễn Xuân Anh, Hồ Văn Oanh, và Nguyễn Văn Thanh đã gửi ra một bức thư kêu gọi ký tên ủng hộ Bản Kiến Nghị Đòi Được Hưởng Quyền Tự Do Tôn Giáo Trong Nhà Tù.²⁵

- Ủy hội Hoa Kỳ về Tự do Tôn giáo Quốc tế, trong Báo cáo năm 2014 công bố ngày 30/4/2014, đã nhận định rằng việc Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ rút tên Việt Nam ra khỏi danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt vào năm 2006 là một quyết định vội vàng, Ủy hội một lần nữa đề nghị Bộ Ngoại Giao đưa Việt Nam trở lại danh sách những quốc gia đáng quan tâm đặc biệt vì chính quyền Việt Nam vẫn tiếp tục vi phạm các quyền tự do tôn giáo của người dân.²⁶

²⁴ VNRS. *Quân nhân có quyền thực hành lễ nghi tôn giáo trong quân ngũ*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/10/quan-nhan-co-quyen-thuc-hanh-le-nghi-ton-giao-trong-quan-ngu/>

²⁵ RFA. *Bản Kiến Nghị Đòi Được Hưởng Quyền Tự Do Tôn Giáo Trong Nhà tù*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/fre-reli-in-prison-04052014114859.html

²⁶ USCIRF. *USCIRF's 2014 Annual Report*. <http://www.uscifr.gov/sites/default/files/USCIRF%202014%20Annual%20Report%20PDF.pdf>

Việt Nam.²⁸

- Hội đồng Liên Tôn Việt Nam đã đưa ra một Tuyên cáo lên án việc bách hại tôn giáo và can thiệp của chính quyền vào tổ chức của các giáo hội nhân dịp Ngày Quốc tế Nhân quyền 10/12/2014.²⁹

Ngày 27/7/2014, Ts. Heiner Bielefeldt, Đặc phái viên tôn giáo của Liên Hiệp Quốc về tự do tôn giáo và tín ngưỡng tiếp xúc với các chức sắc của Giáo hội Cao Đài Chơn Truyền tại Vĩnh Long.

- Đặc phái viên tôn giáo của Liên Hiệp Quốc Heiner Bielefeldt tìm hiểu tình hình tự do tôn giáo tại Việt Nam trong tháng 7/2014 theo lời mời của chính quyền Việt Nam. Trong phúc trình sơ khởi ngày 31/7/2014, ông nhận xét rằng, “Không định kiến về tính chính xác của tất cả các sự kiện thực tế của tất cả các trường hợp cụ thể đã được báo cáo với tôi, tôi tin rằng, những vi phạm nghiêm trọng đối với quyền tự do tôn giáo hay tín ngưỡng là một thực tế đang diễn ra ở Việt Nam – nhất là ở các vùng nông thôn, tuy không phải chỉ có ở nông thôn.”²⁷

- Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam, trong bức thư gửi Ngoại Trưởng Hoa Kỳ John F. Kerry ngày 8/8/2014, đã phản đối những nhận định thiếu trung thực về tình hình tự do tôn giáo tại Việt Nam trong Báo cáo hàng năm về tự do tôn giáo trên thế giới của Bộ công bố ngày 28/7/2014. MLNQVN kêu gọi Bộ Ngoại Giao Hoa kỳ cần cứu xét đưa Việt Nam trở lại danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt vì những vi phạm tự do tôn giáo của chính quyền

²⁸ MLNQVN. *Letter to Secretary of State John F. Kerry.* <http://www.vietnamhumanrights.net/english/documents/Letter%20to%20Kerry-2013.pdf>

²⁹ VRNs. *Hội Đồng Liên Tôn: Lên án Cộng sản Việt Nam đàn áp tự do tôn giáo.* <http://www.chuacuuthe.com/2014/12/hoi-dong-lien-ton-len-an-cong-san-viet-nam-dan-ap-tu-do-ton-giao/>

²⁷ OHCHR. *Press Statement on the visit to the Socialist Republic of Viet Nam by the Special Rapporteur on freedom of religion or belief.* <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=14914&LangID=E>

VI. QUYỀN ĐƯỢC ĐỐI XỬ BÌNH ĐẲNG, KHÔNG KỶ THỊ

Ngoài Bản Tuyên Ngôn Nhân Quyền Quốc Tế và hai Công ước quốc tế về các quyền kinh tế, văn hoá và xã hội và Công ước quốc tế về các quyền dân sự chính trị, Việt Nam cũng đã tham gia nhiều công ước khác về việc chống lại phân biệt đối xử, chuyên biệt như: Công ước quốc tế về xoá bỏ các hình thức phân biệt chủng tộc (năm 1981), Công ước quốc tế về xoá bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ (năm 1982), và Công ước về quyền của người khuyết tật (2008). Hiến pháp Việt Nam được tu chính năm 2013 cũng minh thị quy định rằng “Mọi người đều bình đẳng trước pháp luật” và “Không ai bị phân biệt đối xử trong đời sống chính trị, dân sự, kinh tế, văn hóa, xã hội.” (Điều 16).

Trong kỳ họp lần thứ 25 của Hội đồng Nhân quyền Liên hợp quốc ngày 24/3/2014, Ông Nguyễn Trung Thành, Đại sứ Đặc mệnh toàn quyền của Việt Nam, một lần nữa khẳng định rằng tại Việt Nam mọi người đều bình đẳng và chính quyền luôn nỗ lực thúc đẩy, đảm bảo việc hưởng thụ các quyền con người, không phân biệt sắc tộc, nguồn gốc, tôn giáo, và giới tính. Đề nêu rõ thành tích của mình trong chính sách không kỳ thị, Ông Đại sứ đã lớn tiếng kêu gọi cộng đồng quốc tế tích cực bảo vệ quyền của những người đồng tính, song tính, và chuyển tính (LGBT).¹ Ngày 26/9/2014, ngược lại hai đàn anh là Trung Cộng và Nga, Việt Nam đã bỏ phiếu thuận cho một nghị quyết của Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc về quyền của

nhóm người này (Nga bỏ phiếu chống, Trung cộng vắng mặt). Với việc cho phép những cuộc tuần hành rầm rộ và màu mè của nhóm đồng tính – song tính – chuyển tính trong năm 2014 trên đường phố Hà Nội và Sài Gòn, Việt Nam được nhiều người đánh giá như là quốc gia tiên phong tại Á Châu trong việc thực thi quyền của nhóm người đồng tính - song tính - chuyển tính.² Nhiều tổ chức nhân quyền quốc tế cũng ghi nhận sự kiện này tuy nhiên họ cũng bày tỏ mối nghi ngờ thiện chí của Việt nam trong việc nói lỏng quyền của một nhóm người không có chút khả năng thách đố độc quyền lãnh đạo của ĐCSVN trong lúc lại duy trì và đẩy mạnh hơn nữa việc đàn áp những người cổ xúy cho các quyền dân sự và chính trị khác.³

Chính quyền Việt Nam đang khai thác quyền của nhóm đồng tính – song tính – chuyển tính như là chiêu bài để che lấp thành tích tệ hại của họ đối với những bất bình đẳng và kỳ thị về xã hội, kinh tế, và chính trị mà họ đã và đang tạo nên.

Sự bất bình đẳng và kỳ thị được thể hiện trong mọi khía cạnh của sinh hoạt xã hội. Nguyên nhân chính là tham vọng độc quyền lãnh đạo của Đảng CSVN; vì thế báo cáo này chỉ đề cập đến một số hiện tượng bất bình đẳng và kỳ thị có liên hệ chặt chẽ với nguyên nhân căn bản đó. Đó cũng chính là những vi phạm nhân quyền

² *Ibid.*

³ The Diplomat. *Leading the Way: Vietnam's Push for Gay Rights*. <http://thediplomat.com/2014/04/leading-the-way-vietnams-push-for-gay-rights/>

¹ Báo Mới. *Việt Nam kêu gọi bảo vệ quyền đồng tính ở Hội đồng nhân quyền*. <http://www.baomoi.com/Viet-Nam-keu-goi-bao-ve-quyen-dong-tinh-o-Hoi-dong-nhan-quyen/122/13446250.epi>

gây đau thương và nhức nhối nhất hiện nay trong hoàn cảnh đặc thù của xã hội Việt Nam.

1. Kỳ Thị Đối Với Những Thành Phần Thuộc Chế Độ Cũ

Cho dù cuộc chiến đã chấm dứt từ bốn thập kỷ qua, nhà nước Việt Nam vẫn theo đuổi một chính sách phân biệt và kỳ thị đối với phía thua cuộc như thể cuộc chiến đang còn tiếp diễn. Họ phân biệt bên này là “người có công” và bên kia là “ngụy” với tất cả những hệ lụy kèm theo.

Trong năm 2014 chính quyền chi ra 32,390 tỷ đồng (tương đương 1.5 tỷ Mỹ kim) cho ngân sách ưu đãi “người có công,” nghĩa là những cán bộ và bộ đội công sản tham gia trong cuộc chiến và gia đình của họ. Chính quyền còn dành một ngân khoản cho vay ưu đãi và hỗ trợ giải quyết việc làm, nhà ở, y tế, giáo dục cho cựu chiến binh và con em cựu chiến binh cộng sản. Hiện có khoảng 1.5 triệu người đang hưởng trợ cấp ưu đãi hàng tháng theo diện “người có công” này.⁴ Theo Thông tư Liên tịch ngày 3/6/2014, hàng năm những người có công với cách mạng và thân nhân sẽ được hưởng chế độ điều dưỡng phục hồi sức khỏe tại nhà hoặc tập trung với kinh phí lên đến 2.220.000 đồng/người/lần.

Trong lúc đó, chính quyền áp dụng một chính sách ngược hẳn đối với những người thua trận. Bi đát nhất là hoàn cảnh của các thương phế binh VNCH, những người kém may mắn đã mất đi một phần thân thể vì chiến cuộc. Ngày 28/11/2014 Quốc hội VN đã biểu quyết thông qua Nghị quyết về việc phê chuẩn Công ước của Liên hiệp quốc về Quyền của người khuyết tật mà họ đã ký tham gia từ 2008. Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm điểm định kỳ phổ cập (UPR) ngày 5/2/2014, VN đã khoe khoang rằng trong giai đoạn 2010-2013, chính quyền

⁴ Báo Tin tức. *Thực hiện tốt chính sách với người có công.* <http://baotintuc.vn/chinh-sach/thuc-hien-tot-chinh-sach-voi-nguoi-co-cong-20140726054044516.htm>

Ông Nguyễn Văn Quang, một thương phế binh quân lực Việt Nam Cộng Hòa đang kiếm sống qua ngày bằng cách bán vé số trên đường phố TP Hồ Chí Minh. Hình ACAN

đã ban hành 13 văn bản dưới Luật liên quan tới người khuyết tật trong các lĩnh vực truyền thông, thể thao, du lịch, và an sinh xã hội; và “chính sách chung của Nhà nước là khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi cho người khuyết tật thực hiện bình đẳng về các quyền về chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và phát huy khả năng của họ để ổn định đời sống, hoà nhập cộng đồng, tham gia các hoạt động xã hội.” Thực tế, trong con số khoảng 6.7 triệu người khuyết tật theo thống kê nhà nước hiện nay, số lượng hàng trăm ngàn thương phế binh VNCH không hề được xét đến. Họ đã phải chấp nhận sự ngược đãi của kẻ thắng trận trong 40 năm qua. Một số trong những người này đã phải kéo lê cuộc đời còn lại bằng cuộc sống khát thực trên đường phố. Mãi cho đến những năm gần đây, đặc biệt là từ năm 2014, song song với các phong trào đòi hỏi quyền con người, và với sự trợ giúp của đồng hương khắp nơi, một số thương phế binh VNCH đã tìm đến bên nhau và nói lên cho thế giới biết rằng tại VN họ đã và đang bị kỳ thị và đối xử phân biệt như là kẻ bên lề. Tuy nhiên nhà nước vẫn luôn tìm cách bắt bớ và đàn áp những tập hợp có tính nhân đạo này.⁵

⁵ Vietnam Exodus. *Công an sách nhiễu thương phế binh Việt Nam Cộng Hòa hop mặt tri ân.* <https://exodusforvietnam.wordpress.com/2015/02/08/cong-an-sach-nhiều-thuong-phe-binh-viet-nam-cong-hoa-hop-mat-tri-an/>

2. Kỳ Thi Đối Với Người Có Tôn Giáo

Hiến pháp Việt Nam 2013 quy định rằng, “Mọi người có quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, theo hoặc không theo một tôn giáo nào. Các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật.” (Điều 24). Tuy nhiên trên mặt tư tưởng, Đảng CSVN là đảng của những người vô thần; trên mặt tổ chức, muốn gia nhập Đảng CS, ngoại trừ một số trường hợp ngoại lệ hiếm hoi vì nhu cầu tuyên truyền, ứng viên phải từ bỏ tôn giáo. Vì thế, trong quá trình đấu tranh xây dựng và củng cố chính quyền, tương quan giữa Đảng CSVN và các tôn giáo luôn là một tương quan loại trừ. Vì những lý do đó những công dân có tôn giáo, bất luận là Thiên Chúa giáo, Phật giáo, Phật giáo Hòa Hảo hay Cao Đài, đều bị coi như là công dân hạng hai. Họ bị phân biệt đối xử trong mọi hoàn cảnh xã hội và môi trường sinh hoạt, đặc biệt là trong vấn đề giáo dục và sinh hoạt chính trị.

2.1. Tín đồ các tôn giáo không có quyền và bình đẳng cơ hội trong giáo dục

Cũng như đối với con cái của những viên chức cũ của VNCH, “chủ nghĩa lý lịch” cũng được áp dụng đối với thành phần tín hữu các tôn giáo trong việc ghi danh thi tuyển vào các trường cao đẳng. Trong mẫu khai lý lịch chuẩn dùng cho học sinh – sinh viên tại Việt Nam ngày nay, câu hỏi về tôn giáo là một yếu tố quan trọng quyết định đến tương lai con đường học vấn và nghề nghiệp. Những học sinh – sinh viên khai có tôn giáo sẽ không được ưu tiên lựa chọn ngành học, học bổng, và các quyền lợi khác dù điểm số khả năng cao hơn các học sinh khác.

2.2. Tín đồ các tôn giáo không có quyền và bình đẳng cơ hội trong sinh hoạt công quyền

Muốn thi tuyển vào ngành công an hay quân đội, các thí sinh phải trải qua vòng sơ tuyển lý

lịch, và phải “không theo tôn giáo.”⁶ Đối với các chức vụ dân cử, để trang trí cho chế độ, trong các kỳ bầu cử quốc hội, nhà nước Việt Nam thường ấn định trước một số hạn ngạch cho các đại biểu tôn giáo được tuyển chọn theo tiêu chuẩn trung thành với Đảng CSVN. Thực chất người CSVN không bao giờ tin những người có tín ngưỡng. Trên toàn quốc cũng như ở các địa phương, không một tín đồ tôn giáo nào được giữ một chức vụ quan trọng có thực quyền. Ngay ở những vùng đa số là người theo đạo Công giáo như Thái Bình, Đồng Nai... chức vụ cao nhất được trao cho người Công giáo là chủ tịch xã mà thôi.⁷

3. Kỳ Thi Đối Với Các Sắc Tộc Thiểu Số

Việt Nam có 54 sắc dân, trong đó người Kinh chiếm 87%. Trừ người Hoa mà đa số sống bằng kinh doanh ở các khu thị tứ, số còn lại sống rải rác ở những vùng núi non hẻo lánh ở Cao nguyên Trung phần và Tây Bắc phần. Một số lớn các sắc dân có tập tục và ngôn ngữ riêng. Việc nghiêm cấm các chính sách và hành vi kỳ thị giữa các sắc dân đã được ghi vào Hiến Pháp năm 2013 ở điều 5: “Các dân tộc bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp nhau cùng phát triển; nghiêm cấm mọi hành vi kỳ thị, chia rẽ dân tộc”. Tuy nhiên thực tế sinh hoạt hằng ngày cho thấy nạn kỳ thị vẫn là mối lo âu thường trực của người dân thiểu số. Việc kỳ thị đối với các dân tộc ít người đặc biệt nổi bật trong các lãnh vực sau: kinh tế, giáo dục, và chính trị.

⁶ Thanh Niên Online. *Thi công an, quân đội nên lưu ý những gì?* <http://www.thanhnien.com.vn/giao-duc/thi-cong-an-quan-doi-nen-luu-y-nhung-gi-87764.html>

⁷ Rev. Peter Nguyễn Văn Khải. CSsR. *Status of religious freedom in Vietnam: The Catholic Church's situation.* <http://www.chuacuuthe.com/2011/10/status-of-religious-freedom-in-vietnam-the-catholic-church%E2%80%9999s-situation/>

3. 1. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong sinh hoạt kinh tế

Cho đến nay, tuyệt đại đa số các dân tộc ít người sống bằng nghề nông. Đất là nguồn sống chính, nếu không là duy nhất, của các dân tộc ít người. Sau 1975, với chính sách tái bố trí dân số và khai phá rừng để trồng cây kỹ nghệ, không gian sống của người thượng du bị thu nhỏ lại. Các số liệu chính thức cho thấy dân số của khu vực này đã tăng từ 1,5 triệu người vào năm 1975 lên đến khoảng 6 triệu người vào năm 2010.⁸ Đa số những người mới đến là gia đình cán bộ từ Miền Bắc. Chính sách phát triển nông nghiệp của nhà nước qua việc khuyến khích canh tác quy mô lớn nông sản xuất khẩu và cao su đã đẩy các buôn làng vào sâu hơn đến những vùng đất kém màu mỡ. Theo tổ chức Forest Trends ở Việt Nam, hiện các công ty lâm trường đang quản lý khoảng hơn 2 triệu ha, bình quân một lao động lâm trường có 100 ha đất canh tác. Trong khi đó, cả nước vẫn còn 327.000 hộ dân tộc thiểu số thiếu đất ở và đất sản xuất. Bình quân đất sản xuất của 16 dân tộc rất ít người (dân tộc có tổng dân số dưới 10.000 người) này chỉ khoảng 0,1ha/người, trong đó thấp nhất là dân tộc Pà Thẻn 0,04ha.⁹ Người sắc tộc thiểu số đã đứng lên chống lại sự xâm chiếm thô bạo đó; tuy nhiên họ không thể đối đầu lại được với kẻ có quyền lực chính trị, tiền bạc, và súng đạn.

Những kế hoạch “xóa đói giảm nghèo” ở Việt Nam sau chính sách đổi mới kinh tế đã tăng lợi tức trung bình của người dân phần lớn nhờ vào lượng đầu tư nước ngoài và ngoại viện. Tuy nhiên việc gia tăng tổng sản lượng quốc

Một lớp học vách lá cho các em nhỏ dân tộc ít người ở Mường Nhé, tỉnh Điện Biên. Hình Hồng vân, VnExpress.net

gia đồng thời cũng đào sâu thêm hố ngăn cách giàu – nghèo. Một báo cáo của Ngân Hàng Thế Giới năm 2013 cho thấy 53 nhóm dân tộc thiểu số ở VN chỉ chiếm dưới 15% dân số nhưng số người này chiếm khoảng chừng 50% dân số nghèo toàn quốc.¹⁰ Sự chênh lệch đó không hề suy giảm như nhà nước rêu rao, mà trái lại, theo kết quả của một cuộc nghiên cứu độc lập chỉ rõ tỷ lệ các dân tộc thiểu số nghèo trong tổng số hộ nghèo đã tăng đều đặn từ 18 phần trăm trong năm 1990 lên đến 56 phần trăm thời gian gần đây.¹¹

3. 2. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong giáo dục và y tế

Một hệ luận tất yếu của nghèo đói là thất học. Một cuộc nghiên cứu về tình trạng giáo dục của hai dân tộc J'rai ở Gia Lai và người Chăm ở An Giang do ĐH Syracuse thực hiện vào năm 2010 cho thấy khoảng cách giáo dục giữa người Kinh

⁸ Vu Quoc Ngu. *Land Ownership in Vietnam and Land Seizure in One-party State*. http://www.spidh.org/fileadmin/spidh/FMDH_2013/Appel/Intervenants/Land_Grabbing_VU_Quoc_Ngu_Full_Report.pdf

⁹ Báo Đại Đoàn Kết. *Giải quyết tranh chấp đất đai giữa người dân và lâm trường: Tạo cơ chế để người dân không thiếu đất sản xuất*. <http://daidoanket.vn/PrintPreview.aspx?ID=63251>

¹⁰ The World Bank Group. *Poverty Reduction in Vietnam: Remarkable Progress. Emerging Challenges*. <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2013/01/24/poverty-reduction-in-vietnam-remarkable-progress-emerging-challenges>

¹¹ Hung Pham Thai et al. *Poverty of the Ethnic Minorities in Vietnam: Situation and Challenges from the Poorest Communes*. MPRA Paper No. 50372, posted 4. October 2013 12:52 UTC. <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/50372/>

và các dân tộc thiểu số rất lớn.¹² Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm điểm định kỳ phổ cập (UPR) ngày 5/2/2014, chính quyền VN khoe rằng có đến 80% trẻ em gái ở vùng sâu, vùng xa, vùng dân tộc thiểu số được đi học đúng tuổi. Tuy nhiên cũng chính nhà nước Việt Nam đó lại thừa nhận rằng chỉ có khoảng 17.5% trẻ em dân tộc Khmer trên 5 tuổi đang đến trường; và có khoảng 34.4% trẻ em các sắc tộc thiểu số không bao giờ qua được lớp 6.¹³

Các cuộc nghiên cứu giáo dục tại Việt Nam đều cho thấy trẻ em dân tộc thiểu số có tỷ lệ bỏ học cao. Số người đạt tới trung học phổ thông và đại học là rất khiêm tốn so với người Kinh.¹⁴

Một yếu tố không kém quan trọng khiến hiện tượng bỏ học phổ biến hơn đối với các học sinh các dân tộc thiểu số là sự khác biệt ngôn ngữ, nhất là đối với những năm đầu đến trường.¹⁵ Trong những năm gần đây nhà nước Việt Nam đã thí nghiệm việc dạy song ngữ cho một số trường tiểu học ở những vùng có đông người sắc tộc; tuy nhiên kết quả rất khiêm nhường bởi số giáo viên có khả năng song ngữ rất hạn chế. Báo cáo của Hội Đồng Các Dân Tộc Bản Địa ở Việt Nam hiện nay đệ nạp cho Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc tháng 6-2013 còn vạch rõ chính sách kỳ thị trong giáo dục đối với các dân tộc thiểu số khi chọn người cho đi học ở nước ngoài. Theo báo cáo đó, trong năm 2012 chính phủ Việt Nam đã cho phép 15 000 sinh viên Việt Nam du học tại Hoa Kỳ nhưng tuyệt

đối không có một người dân sắc tộc Cao Nguyên (Montagnard) nào.¹⁶

Việc chăm sóc y tế cho người dân tộc thiểu số đã được quy định ở điều 58 của Hiến pháp VN: “nhà nước có chính sách ưu tiên chăm sóc sức khỏe cho đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào ở miền núi, hải đảo và vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.” Thế nhưng, theo kết quả của một cuộc nghiên cứu về sức khỏe của các sắc tộc thiểu số tại Việt Nam thực hiện vào năm 2013 bởi một nhóm chuyên gia đại học quốc tế thì sắc tộc là yếu tố chính tạo nên sự chênh lệch giữa vấn đề chăm sóc y tế, vượt lên trên yếu tố lợi tức và trình độ giáo dục.¹⁷ Cơ quan Hợp tác Phát triển Na Uy (Norad - Norwegian Agency for Development Cooperation), trong một báo cáo năm 2013, cũng xác nhận rằng tử suất của trẻ em người sắc tộc dưới năm tuổi cao gấp bốn lần những trẻ em cùng tuổi trên toàn quốc.¹⁸

3. 3. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong sinh hoạt chính trị

Việt Nam khoe khoang rằng hiện nay tỷ số đại biểu các dân tộc thiểu số trong Quốc hội vượt quá tỷ số thành phần dân tộc thiểu số đối với dân số nói chung trong cả nước, và họ cho đó là thành quả thực thi quyền chính trị cho người

¹² Hong Anh Vu. *Hiện trạng bất bình đẳng giới trong cộng đồng người dân tộc thiểu số*. Syracuse University, 29/09/2010

¹³ VinaCapital Foundation. *Issues in Education for Vietnamese Children*. http://vinacapitalfoundation.org/wp-content/uploads/2014/05/VCF-Research_Issues-in-Education-for-Vietnamese-Children_20140523_V1_GV.pdf

¹⁴ Le Thuc Duc and Tran Ngo Minh Tam. *Why Children in Vietnam Drop out of School and What They Do After That*. http://www.younglives.org.uk/files/working-papers/yl-wp102-lethucduc_why-do-children-leave-school-early

¹⁵ Le Thuc Duc and Tran Ngo Minh Tam. *ibid*

¹⁶ The Council of Indigenous Peoples in Today's Vietnam. *Joint Submission to the Universal Periodic Review of the Socialist Republic of Vietnam*. <https://democraticvoicevn.files.wordpress.com/2013/07/council-of-indigenous-peoples-of-todays-vietnam-upr-joint-submission-vietnam-jan-2014.pdf>

¹⁷ Mats Målqvist et al.. *Ethnic minority health in Vietnam: a review exposing horizontal inequity*. *Glob Health Action* 2013, 6: 19803. <http://dx.doi.org/10.3402/gha.v6i0.19803>

¹⁸ Norad. <http://www.norad.no/en/countries/asia-and-oceania/vietnam--405965>

sắc tộc.¹⁹ Tuy nhiên, cũng như đối với thành phần đại biểu các tôn giáo hoặc phụ nữ tại Quốc hội, đây cũng là những hạn ngạch đã được sắp xếp với mục đích trình diễn của Đảng CSVN. Trong chế độ độc đảng tại Việt Nam ngày nay, mục đích và quá trình tổ chức bầu cử là chỉ để củng cố quyền lực của đảng cầm quyền. Những người được gọi là đại biểu của các dân tộc thiểu số được chọn bởi chính quyền trung ương với nhiệm vụ là chuyển đạt mệnh lệnh từ trên xuống. Người dân ở các buôn làng không có một cơ chế phát sinh từ họ và đại diện được những quyền lợi của họ. Vì thế họ chỉ có thể bày tỏ nguyện vọng qua biểu tình, trốn ra nước ngoài, hoặc những hình thức chống đối khác. Đó chính là lý do của các cuộc đàn áp tập thể hoặc bắt bớ cá nhân mà người dân tộc thiểu số đã và đang phải tiếp tục chịu đựng.

Trong năm 2014, đã có nhiều vụ án nhằm vào những người dân tộc thiểu số hoạt động vì lợi ích của các sắc tộc này:

- Ngày 14 tháng 3, ông Hoàng Văn Sang bị kết án 18 tháng tù vì đã vận động người dân tộc H'Mông xây dựng nhà đôn.²⁰
- Ngày 20 tháng 3, Tòa án nhân dân huyện Hàm Yên đã xử các ông Dương Văn Tu và Lý Văn Dinh thuộc huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang 3 năm 2 tháng tù giam vì đã có hành vi “Lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền lợi, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân,” khi họ tổ chức xây dựng nhà đôn không

¹⁹ Bộ ngoại giao Việt Nam. *Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm định kỳ phổ cập (UPR) chu kỳ II (Phần 3)*. <http://uprvietnam.vn/&op/detailsnews/278/94/bao-cao-quoc-gia-ve-thuc-hien-quyen-con-nguoi-o-viet-nam-theo-co-che-kiem-dinh-ky-pho-cap-%28upr%29-chu-ky-ii-%28phan-3%29.html>

²⁰ Tuyên Quang Online. *Vụ xây dựng “nhà đôn” trái phép Ở Hùng Lợi: Tuyên phạt 1 năm 6 tháng tù cho kẻ cầm đầu*. <http://www.baotuyenquang.com.vn/phap-luat/an-ninh-trat-tu/vu-xay-dung-nha-don-trai-phep-o-hung-loi-tuyen-phat-1-nam-6-thang-tu-cho-ke-cam-dau-37013.html>

được phép của nhà cầm quyền.²¹

- Ngày 06 tháng 5, Tòa án Nhân dân tỉnh Cao Bằng xử ông Vũ A Sử người dân tộc H'Mông, ở tỉnh Cao Bằng, 24 tháng tù giam theo Điều 258 BLHS “Lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền lợi, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân”, trong một phiên tòa không có luật sư tham gia bào chữa, vì ông Sử đã bảo vệ ngôi nhà tang lễ.²²
- Ngày 30 tháng 7, Tòa án huyện Ngân Sơn, tỉnh Bắc Cạn đã kết án 57 tháng tù giam cho 3 người dân tộc H'Mông theo đạo ông Dương Văn Minh. Đó là các ông Hoàng Văn Sự, Hoàng Văn Sinh và Dương Văn Thành. Ba người này bị quy kết vào Điều 258 BLHS.²³
- Ngày 8 tháng 9, Tòa án nhân dân tỉnh Gia Lai xử hai người sắc tộc là A Kuin 9 năm 6 tháng tù giam, và Ngr 7 năm 6 tháng tù giam vì đã “Phá hoại chính sách đoàn kết” được quy định tại Điều 87 Bộ Luật Hình sự khi họ tham gia “tà đạo Hà Môn.”²⁴

²¹ Tuyên Quang Online. *Xét xử công khai vụ xây dựng “nhà đôn” trái phép ở Yên Lâm*. <http://www.baotuyenquang.com.vn/phap-luat/an-ninh-trat-tu/xet-xu-cong-khai-vu-xay-dung-nha-don-trai-phep-o-yen-lam-37172.html>

²² VRNs. *Một người dân tộc H'Mông bị kết án 24 tháng tù giam theo Điều 258 BLHS*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/05/mot-nguoi-dan-toc-hmong-bi-ket-an-24-thang-tu-giam-theo-dieu-258-blhs/>

²³ VRNs. *57 tháng tù giam cho 3 người dân tộc H'Mông*. <http://www.chuacuuthe.com/2014/07/57-thang-tu-giam-cho-3-nguoi-dan-toc-hmong/>

²⁴ Công An Kontum. *Xét xử vụ án phá hoại chính sách đoàn kết*. <http://www.congankontum.gov.vn/hdcat/bao-dam-trat-tu-xh/52505-xet-xu-vu-an-pha-hoai-chinh-sach-doan-ket.html>

VII. QUYỀN ĐƯỢC LÀM VIỆC VÀ HƯỞNG THỤ THÀNH QUẢ LAO ĐỘNG

Mặc dù đã là thành viên của Tổ chức Lao động Quốc tế (TCLĐQT, tiếng Anh là ILO) từ năm 1980, và đã phê chuẩn hầu hết các công ước quốc tế về lao động của TCLĐQT,¹ VN vẫn tiếp tục vi phạm quyền của người lao động trong năm 2014 trên bình diện pháp luật và nhất là trong thực tế, đặc biệt trong lãnh vực quyền thành lập nghiệp đoàn và quyền đình công.

1. Vi Phạm Quyền Của Người Lao Động Trong Luật Lệ Lao Động

Năm 2012 VN đã tu chính Luật Lao Động 1994 và Luật Công Đoàn 1990. Luật Công Đoàn năm 2012 có hiệu lực từ ngày 1-1-2013, và Luật Lao Động có hiệu lực kể từ ngày 1-5-2013. Tuy đã được tu chính, cả hai bộ luật này vẫn giữ nguyên vị thế và chức năng của công đoàn như là một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN.² Việc thành lập các tổ chức công đoàn ngoài Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam (TLĐLĐVN) là vi phạm pháp luật.

¹ VN đã phê chuẩn 21 Công ước của TCLĐQT, trong đó có 5 Công ước cơ bản (C.29 về lao động cưỡng bức hoặc bắt buộc, C.100 về trả công bình đẳng giữa lao động nam và nữ, C.111 về phân biệt đối xử trong việc làm và nghề nghiệp, C.138 về tuổi tối thiểu được đi làm việc, và C.182 về nghiêm cấm và hành động khẩn cấp xoá bỏ các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất) (Nguồn: (Nguồn: ILO, *Ratifications for Viet Nam*, http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:11200:0::NO:11200:P11200_COUNTRY_ID:103004)

² Điều 1 Luật Công đoàn 2012: Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội rộng lớn của giai cấp công nhân và của người lao động, được thành lập trên cơ sở tự nguyện, là thành viên trong hệ thống chính trị của xã hội Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam.

Luật Lao Động 2012 cũng giữ nguyên những điều kiện hạn chế để vô hiệu hóa quyền đình công của người lao động. Điều 210 quy định muốn cuộc đình công hợp pháp thì phải “do Ban chấp hành công đoàn cơ sở tổ chức và lãnh đạo.”

Điều 213 của Luật Lao Động 2012 quy định: “Khi có trên 50% số người được lấy ý kiến đồng ý với phương án của Ban chấp hành công đoàn đưa ra thì Ban chấp hành công đoàn ra quyết định đình công bằng văn bản.” Tuy nhiên, trong thực tế không ai có thể tổ chức cuộc biểu quyết, và không ai có thể đi vòng công ty để lấy chữ ký, vì làm vậy là sẽ bị bắt giam. Chính ông Mai Đức Chính, Phó Chủ tịch TLĐLĐVN cũng phải thừa nhận rằng những điều kiện này rất khó khả thi.³

Điều 215 Luật Lao Động 2012 dự trừ những trường hợp đình công bị coi là bất hợp pháp khi tiến hành tại doanh nghiệp không được đình công thuộc danh mục do Chính phủ quy định.

Nghị Định Chính Phủ 122/2007/NĐ-CP chi tiết hóa các trường hợp đó trong danh sách bao gồm những kỹ nghệ hoặc những công ty liên hệ đến “quyền lợi quốc gia.” Danh sách này không những chỉ có hàng không, xe lửa, mà còn có cả những công ty môi trường, công ty cấp thoát nước, và công ty hoạch định đô thị. Mẫu số chung của các kỹ nghệ và công ty này là có chủ là ĐCSVN hoặc viên chức đảng.

Ngày 12 tháng 01 năm 2015 Chính Phủ ban

³ Tiền Phong Online. *Cho phép đình công để bảo vệ công đoàn*. <http://www.tienphong.vn/Kinh-Te/574966/Cho-phép-dinh-cong-de-bao-ve-cong-doan-tpp.html>

Hành Nghị định số 05/2015/NĐ-CP quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số nội dung của Bộ Luật Lao Động. Theo Nghị định này người tham gia cuộc đình công không đúng trình tự, thủ tục không được trả lương và các quyền lợi khác theo quy định của pháp luật trong thời gian tham gia đình công. Trong lúc đó, theo lời ông Mai Đức Chính, Phó Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam thì trong năm 2014 có 293 cuộc đình công nhưng không có cuộc đình công nào hợp pháp cả.⁴ Và như thế quyền đình công theo luật lệ hiện hành chỉ là chiếc bánh vẽ với những giới hạn không thể vượt qua được đối với người công nhân.

Ngoài ra, để ngăn cản quyền đình công của công nhân, chính Tổng Liên Đoàn Lao Động đã kiến nghị Tổng Bí Thư của Đảng Cộng Sản chỉ đạo ngành công an đàn áp những người đề xướng hoặc hỗ trợ công nhân đình công mà họ gọi là “những các băng nhóm ‘Xã hội đen’ có các hành vi kích động công nhân đình công.”⁵

Liên hệ đến giới hạn tuổi lao động, mặc dù đã tham gia Công ước 138 về tuổi tối thiểu được đi làm việc, và Công ước 182 về nghiêm cấm và hành động khẩn cấp xoá bỏ các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất, Luật Lao Động 2012 cho phép các chủ nhân có quyền mướn trẻ em ngay cả dưới 15 tuổi,⁶ miễn sao các công việc đó không nằm trong danh mục do BLĐ-TB&XH

⁴ Xaluan.com. *Đình công thế nào là hợp pháp?* <http://www.xaluan.com/modules.php?name=News&file=article&sid=1080121>

⁵ Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam. *Đề xuất, kiến nghị của Đoàn Chủ tịch TLD với Đảng, Nhà nước nhằm xây dựng giai cấp Công nhân vững mạnh.* <http://www.congdoanvn.org.vn/details.asp?l=1&c=248&m=5074>

⁶ Điều 163 Luật Lao động 2012: Thời giờ làm việc của người lao động chưa thành niên từ đủ 15 tuổi đến dưới 18 tuổi không được quá 08 giờ trong 01 ngày và 40 giờ trong 01 tuần.

Thời giờ làm việc của người dưới 15 tuổi không được quá 04 giờ trong 01 ngày và 20 giờ trong 01 tuần và không được sử dụng làm thêm giờ, làm việc vào ban đêm.

quy định.⁷

2. Vi Phạm Quyền Lao Động Trong Thực Tế Sinh Hoạt

Ngoài việc kiểm soát các sinh hoạt của người công nhân qua pháp chế để củng cố sự thống trị của ĐCSVN, chính quyền còn vi phạm quyền lao động của người dân qua các hoạt động sau:

- Gia tăng kiểm soát hoạt động công đoàn
- Tiếp tục chính sách bóc lột người lao động
- Tiếp tục chính sách lao động cưỡng bách
- Tiếp tục chính sách xuất khẩu lao động bằng mọi giá.
- Tiếp tục đàn áp những người đấu tranh cho quyền của người lao động.

2.1. Gia Tăng Kiểm Soát Hoạt Động Công Đoàn

Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam, tổ chức công đoàn hợp pháp duy nhất tại Việt Nam ngày nay, được Đảng CSVN thành lập cách đây 85 năm cùng với sự ra đời của ĐCSVN với mục đích tập hợp công nhân để hỗ trợ cho đường lối và chương trình hành động của Đảng. Tám mươi lăm năm sau, mục đích và cách thức hoạt động vẫn không thay đổi. Hiện nay số đoàn viên của TLĐLĐVN lên đến trên dưới 8.5 triệu với khoảng 120 ngàn công đoàn cơ sở. Những thành phần nòng cốt của TLĐLĐVN là đảng viên, từ cấp cao nhất là Chủ tịch TLĐLĐVN, một Ủy viên Trung ương Đảng đến các chủ tịch công đoàn cơ sở. Để kiểm soát sinh hoạt của công nhân, chủ tịch của công đoàn cơ sở có nhiệm vụ “tổ chức thực hiện chủ trương, chính sách

⁷ Điều 164 Luật lao động 2012: Người sử dụng lao động chỉ được sử dụng người từ đủ 13 tuổi đến dưới 15 tuổi làm các công việc nhẹ theo danh mục do Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội quy định.

của Đảng...”⁸ Công đoàn còn được dùng như là môi trường đào tạo ứng viên cho ĐCSVN. Trong năm 2014, các cấp của TLĐLĐVN đã giới thiệu 91 nghìn ứng viên cho ĐCSVN, và có 63 nghìn người được kết nạp vào Đảng.⁹

Ngoài bốn phần phải chấp hành chính sách và mệnh lệnh của công đoàn các cấp, công nhân còn phải đóng kinh phí công đoàn hàng năm. Trong những năm trước kinh phí công đoàn được ấn định là 2% tiền lương cho các doanh nghiệp trong nước, và 1% cho các doanh nghiệp có vốn đầu tư của nước ngoài; tuy nhiên, kể từ năm 2014, mọi doanh nghiệp đều phải trích 2% tiền lương của công nhân để đóng cho TLĐLĐVN. Ngoài ra, những công nhân là đoàn viên công đoàn còn phải đóng thêm 1% tiền lương của mình cho TLĐLĐVN.

Mặc dù được trang bị với quyền lực của Đảng và tiền của công nhân đóng góp, TLĐLĐVN vẫn không làm được gì đáng kể cho quyền lợi của công nhân, ngoại trừ một vài công tác cứu trợ mà đáng lý ra là phần việc của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Họ chưa từng tham gia hoặc ủng hộ những cố gắng của công nhân trong việc đòi hỏi những quyền lợi chính đáng; trái lại các cán bộ công đoàn luôn đứng về phía chủ nhân và tìm cách đàn áp và dập tắt những cuộc đình công và những tổ chức bảo vệ quyền của người lao động. Trong khoảng từ năm 2009 đến năm 2014, có 3,104 cuộc ngừng việc tập thể xảy ra trên toàn quốc; trung bình mỗi năm có 300-450 cuộc đình công và hầu hết mang tính tự phát, không do công đoàn lãnh đạo.¹⁰

⁸ TaiLieu.VN. *Tài liệu bồi dưỡng cán bộ Công đoàn cơ sở*. <http://tailieu.vn/doc/tai-lieu-boi-duong-can-bo-cong-doan-co-so-37547.html>

⁹ Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam. *Năm 2014, hoạt động công đoàn có nhiều chuyển biến, năng động, hiệu quả, đồng hành cùng doanh nghiệp*. <http://www.congdoanvn.org.vn/details.asp?l=1&c=1&m=8449>

¹⁰ Báo Mới. *Khó đình công hợp pháp*. <http://www.baomoi.com/Kho-dinh-cong-hop-phap/144/15850287.epi>

Ngày 26/12/2014, công nhân nhà máy hãng Hyundai Vinashin đình công đòi tăng lương. Hình Dân Trí

Trước tình hình đó, ngày 08/06/2014, 17 tổ chức xã hội dân sự và đại diện các tôn giáo Công Giáo, Phật Giáo, Tin Lành, Cao Đài, Phật Giáo Hòa Hảo cùng ra tuyên cáo kêu gọi thành lập công đoàn độc lập thực sự, do chính công nhân lập ra và bảo vệ quyền lợi cho công nhân.¹¹

Ngày 9/6/2014, Liên Đoàn Lao Động Việt Tự Do, quy tụ 3 tổ chức thành lập ở VN trước đây là Công Đoàn Độc Lập Việt Nam, Hiệp Hội Đoàn Kết Công Nông Việt Nam, Phong Trào Lao Động Việt, cùng với Ủy Ban Bảo Vệ Người Lao Động Việt Nam, một tổ chức của người Việt lưu vong, đã ra tuyên cáo công khai hóa hoạt động tại Việt Nam.¹² Nhà hoạt động công đoàn Đỗ Thị Minh Hạnh, vừa mới ra khỏi tù, đã trở lại tiếp tục hoạt động trong Liên Đoàn Lao Động Việt Tự Do. Dù tuyên bố công khai hoạt động, nhưng những người lãnh đạo của Liên Đoàn Lao Động Việt Tự Do vẫn dè dặt trước khả năng bị đàn áp như họ đã từng kinh qua trước đây.¹³

¹¹ RFI. *Công đoàn độc lập : Nhu cầu bức bách của công nhân Việt Nam*. <http://vi.rfi.fr/viet-nam/20140609-cong-doan-doc-lap-nhu-cau-buc-bach-cua-cong-nhan-viet-nam/>

¹² Lao Động Việt. *Tuyên cáo của Liên Đoàn Lao Động Việt Tự Do*. <http://laodongviet.org/2014/06/12/tuyen-cao-cua-lien-doan-lao-dong-viet-tu-do-communicue-of-the-free-viet-labor-federation/>

¹³ RFA. *Lao Động Việt hoạt động bán công khai tại Việt Nam*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/vn-free-labor-operates-semi-official-06112014162750.html

Vì vai trò của công đoàn nhà nước trong các xí nghiệp, đặc biệt là các xí nghiệp tư doanh, càng ngày càng ít liên hệ đến đời sống người công nhân cho nên kể từ 2009, một chương trình mang tên Better Work Vietnam được hình thành do sự hợp tác của Tổ chức LĐQT, Tổ chức Tài chính Quốc tế, và nhà nước Việt Nam nhằm cung cấp một môi trường đối thoại giữa người lao động và chủ nhân cơ xưởng sản xuất, đặc biệt là trong kỹ nghệ may mặc, để giúp cải thiện điều kiện làm việc và sức cạnh tranh cho doanh nghiệp. Chương trình được sự tài trợ của một số chính phủ và doanh nghiệp ngoại quốc như Úc, Thụy Sĩ, Hòa Lan, Canada, và Hoa Kỳ. Theo báo cáo của Chương trình thì đã có gần 300.000 công nhân ở hơn 200 nhà máy tham gia. Hơn 50 khách hàng quốc tế cũng đã đăng ký tham gia chương trình này.

Mặc dù không mang hình thức công đoàn nhưng một trong những mục đích chính của chương trình Better Work Vietnam là cung cấp những mô hình đối thoại mới giữa người lao động và người sử dụng lao động tại các nhà máy. Sau 5 năm hoạt động Chương trình đã thực hiện được một số công tác trong các lãnh vực như lương giá, tư vấn, và đào tạo. Tuy nhiên tầm mức ảnh hưởng đối với lợi ích của người công nhân còn rất hạn chế. Chẳng hạn, đối với công tác đào tạo, nội dung các khóa huấn luyện chỉ nhắm đến kỹ thuật quản lý, an toàn lao động, và gia tăng sản phẩm... Một khóa huấn luyện duy nhất về luật lao động được thiết kế cho chương trình nhưng lại là về Luật Lao động Việt Nam. Về đối tượng đào tạo, hầu hết các khóa huấn luyện dành cho ban quản trị xí nghiệp và cán bộ công đoàn; công nhân rất ít có cơ hội tham gia. Chương trình Better Work Việt Nam sẽ mang lại lợi ích nhiều hơn cho người lao động nếu vai trò trung gian của cán bộ công đoàn nhà nước được hạn chế hơn.

2.2. Người Lao Động Tiếp Tục Bị Bóc Lột

Cũng như những năm trước, nguyên nhân cơ

bản dẫn đến đình công là do các chủ xí nghiệp không thực hiện đầy đủ trách nhiệm xã hội đối với người lao động, bao gồm vấn đề tiền lương, tiền thưởng, giờ làm việc, giờ nghỉ, an toàn vệ sinh lao động v.v. Trong những năm qua có đến 85 - 90% số vụ đình công có nguyên nhân từ yếu tố tiền lương.¹⁴ Theo một nghiên cứu của Viện Công nhân – Công đoàn (Institute for Workers – Trade Unions”), kể cả khi tăng mức lương tối thiểu hiện tại lên thêm hơn 30%, thì mức này cũng chỉ đáp ứng được 77-84% nhu cầu mức sống tối thiểu của người lao động.¹⁵

Qua năm 2014, theo báo cáo của TCLĐQT và Ngân Hàng Phát Triển Á châu, mức lương tối thiểu ở VN cũng không thay đổi nhiều, chỉ vào khoảng US\$ 90.15-128.11. So với các quốc gia trong vùng, mức lương đó chỉ hơn *Cao Miên và Lào*.¹⁶ Trong một cuộc hội thảo vào tháng 11 năm 2014, chính đại diện của TLĐLĐVN cũng thừa nhận hiện mức lương tối thiểu chỉ đáp ứng khoảng 60% nhu cầu sống tối thiểu của người lao động.¹⁷

Các vụ đình công thường lên cao điểm vào những tháng gần Tết vì liên hệ đến việc chủ nhân không trả lại món tiền vay được mệnh danh là “tiền thưởng Tết.”¹⁸ Thật ra đây là một kỹ thuật bóc lột tinh vi của giới chủ nhân. Mỗi tháng chủ

¹⁴ Báo Lao Động. 85 - 90% số vụ đình công có nguyên nhân từ yếu tố tiền lương. <http://laodong.com.vn/cong-doan/85-90-so-vu-dinh-cong-co-nguyen-nhan-tu-yeu-to-tien-luong-137037.bld>

¹⁵ Báo Mới. Việt Nam tăng tỷ lệ người siêu giàu: Khoảng cách giàu – nghèo cũng gia tăng? <http://www.baomoi.com/Viet-Nam-tang-ty-le-nguoi-sieu-giau-Khoang-cach-giau--ngheo-cung-gia-tang/45/11946633.epi>

¹⁶ ADB and ILO (2014). *Report on ASEAN Community 2015: Managing integration for better jobs and shared prosperity*, ILO: Bangkok

¹⁷ VnExpress.net. Lương tối thiểu chỉ đáp ứng 60% nhu cầu tối thiểu. <http://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/luong-toi-thieu-chi-dap-ung-60-nhu-cau-toi-thieu-3111997.html>

¹⁸ Việt Báo Online. Đình Công Xây Ra Nhiều Nơi Vì Bớt Lương, Quên Tiền Tết; Tổng kết Sài Gòn 2012: Có 103 Trường Hợp Đình Công, Đa Số Vì Nợ Lương.... http://vietbao.com/D_1-2_2-282_4-202009/

nhân giữ lại 1/12 tiền lương, họ dùng số tiền rất lớn này như một món nợ không tính tiền lời, rồi ngay trước Tết thì trả lại món nợ này cho người lao động, chủ gọi việc trả món nợ đó là “tiền thưởng Tết”, hoặc văn vẻ hơn, là “lương tháng thứ 13.” Một số chủ không trả nợ vào tháng gần Tết tạo nên làn sóng đình công. Một điểm đáng chú ý là nếu ai nghỉ việc trước Tết thì mất trọn gói số tiền chủ “mượn” của mình. Để đánh giá con số này, thử tính: Nếu một công ty có 1.000 người nghỉ việc trong năm, và trong năm đó trung bình mỗi người làm nửa năm trước khi nghỉ, thì công ty đã không những được người lao động cho vay không lời mà còn bỏ túi số tiền tương đương với tiền lương trong 1 năm của 500 người lao động.

Đã thế, người lao động phải làm việc trong những điều kiện thiếu an toàn. Theo Bộ LĐTBXH, năm 2014 số vụ tai nạn lao động là 6.709 vụ, tăng 14 vụ so với năm 2013, làm 6.941 người bị nạn, tăng 56 người. Tuy nhiên theo ông ông Hà Tất Thắng, Cục trưởng Cục An Toàn Vệ Sinh Lao Động, đây chỉ là con số được báo cáo; thực tế tỷ lệ tai nạn lao động có số người chết và bị thương gấp 3-4 lần con số báo cáo.¹⁹

Vấn đề tai nạn lao động đặc biệt rất đáng quan tâm trong ngành khai thác mỏ than và xây dựng. Trong 10 năm qua, số vụ tai nạn, số người chết và bị thương do tai nạn lao động trong ngành than tăng gấp đôi.²⁰ Số tai nạn lao động trong lĩnh vực xây dựng chiếm khoảng 30% tổng số tai nạn, và mỗi ngày mỗi gia tăng.²¹

Về lý do số tai nạn lao động tăng, chính Bộ

trưởng BLD-TB&XH cũng phải thừa nhận rằng, “nguyên nhân tai nạn lao động cao trước hết là do chủ sử dụng lao động chưa thực hiện đầy đủ trách nhiệm của mình trong các phương án để bảo vệ điều kiện lao động, đảm bảo an toàn.”²²

Không những chỉ lo cho đồng lương không đủ sống và vấn đề an toàn lao động, hàng ngày người lao động còn phải áy ngại về điều kiện vệ sinh nơi làm việc và sự an toàn của bữa cơm trưa tại xưởng làm. Việc công nhân ngộ độc thực phẩm tập thể tại các xí nghiệp đã trở thành mối lo ngại thường trực của bản thân người lao động và gia đình.

Báo chí đã nói đến hàng trăm trường hợp như vậy trong năm 2014. Có những vụ ngộ độc thực phẩm quy mô lớn, liên hệ đến cả ngàn nhân viên như đã xảy ra tại Công ty giày Hong Fu và Công ty giày Hồng Mỹ 1 tại TP Thanh Hóa trong hai ngày 15 và 19 tháng 5 khiến hơn 1.000 công nhân phải nhập viện điều trị;²³ hoặc vụ ngộ độc tập thể tại Công ty Oriental Germent thuộc tỉnh An Giang ngày 21 tháng 3 khiến hơn 360 công nhân phải vào bệnh viện cấp cứu.²⁴

Theo khảo sát của ngành y tế, phẩm chất quá tồi tệ của thực phẩm là nguyên nhân chính của các vụ ngộ độc thực phẩm. Với giá trị mỗi phần ăn tiêu chuẩn chỉ vào khoảng 7.000-12.000 đồng (\$US 0.33-0.57), thì không những năng suất làm việc của công nhân bị trực tiếp ảnh hưởng, mà trong đường dài thể chất và trí tuệ của thế hệ tương lai cũng sẽ suy yếu. Theo BS Đỗ Thị Ngọc Diệp, Giám đốc Trung tâm Dinh dưỡng TP HCM, có gần 30% công nhân tại các xí nghiệp

¹⁹ Báo Tin tức. *Tai nạn lao động năm 2014 tăng cả về số vụ và số người chết*. <http://baotintuc.vn/van-de-quan-tam/tai-nan-lao-dong-nam-2014-tang-ca-ve-so-vu-va-so-nguoi-chet-20150303162819295.htm>

²⁰ Báo Lao Động. *Tai nạn lao động ngành than: SOS*. <http://laodong.com.vn/xa-hoi/tai-nan-lao-dong-nganh-than-sos-174711.blđ>

²¹ Báo điện tử Xây dựng. *Tai nạn lao động trong xây dựng chiếm 30%*. <http://www.baosexaydung.com.vn/news/vn/xa-hoi/tai-nan-lao-dong-trong-xay-dung-chiem-30.html>

²² VnExpress.net. *Tai nạn lao động tăng do sử dụng máy móc lạc hậu*. <http://vnexpress.net/gl/xa-hoi/2012/12/tai-nan-lao-dong-tang-do-su-dung-may-moc-lac-hau/>

²³ Báo Người Lao Động. *Hơn ngàn công nhân ngộ độc ở Thanh Hoá: Do hít phải khí độc*. <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/hon-ngan-cong-nhan-ngo-doc-o-thanh-hoa-do-hit-phai-khi-doc-20140521091206825.htm>

²⁴ VOV. *An Giang: 360 công nhân bị ngộ độc thực phẩm*. <http://vov.vn/doi-song/an-giang-360-cong-nhan-bi-ngo-doc-thuc-pham-316804.vov>

tại TP Hồ Chí Minh bị suy dinh dưỡng.²⁵

2.3. Nhà Nước Tiếp Tục Chính Sách Lao Động Cường Bách

Có thể nói mà không sợ sai lầm rằng tất cả các trại tù và các trại tập trung cải huấn, và ngay cả một số trung tâm giáo dục lao động xã hội ở VN đều là trại lao động khổ sai.

Liên tiếp trong hai năm 2011 và 2012, Tổ chức Human Rights Watch đã công bố hai bản báo cáo về tình trạng lao động cưỡng bách trong các trung tâm cai nghiện ma túy tại Việt Nam.^{26 27}

Hiệp Hội Nhân quyền Quốc tế (IGFM) có trụ sở ở Đức trong tháng 7/2012 đã khởi động chiến dịch tẩy chay sản phẩm hạt điều do các trại lao động cưỡng bức tại VN sản xuất.²⁸ Theo báo cáo của IGFM thì trại giam Z30A Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai ở miền Nam VN, với khoảng 7.000 tù nhân là nơi sản xuất chính của công ty xuất khẩu hạt điều Bình Thanh. Công ty này thuộc sở hữu của Quân đội VN. Một số cựu tù nhân chính trị đã cho IGFM biết họ bị ép làm việc mỗi ngày lên đến 32 kg hạt điều hạng B. Nếu từ chối làm việc hay không đạt mục tiêu sản xuất, thì họ bị đưa vào biệt giam.

Chính quyền VN luôn phản bác những tố giác của Human Rights Watch và các tổ chức nhân quyền khác về việc lạm dụng những người bị tập trung trong các trại cai nghiện như là lao nô; tuy nhiên theo Diễn đàn Quốc tế Quyền Lao

động trong một báo cáo đầu năm 2014 với tựa đề “Những Trung tâm lao động Cường bách của Việt Nam”, thì tình trạng lao động cưỡng bách vẫn tồn tại trong các trung tâm cai nghiện. Dựa vào lời tường thuật của các người mới được thả khỏi trại, báo cáo vạch rõ các trại cai nghiện áp dụng những biện pháp hà khắc buộc các trại viên làm việc quá sức để tăng gia sản xuất, không được nhận thù lao tương xứng, và nhiều khi bị đánh đập vì không đạt được chỉ tiêu sản xuất.²⁹

Trẻ em ở xã Sa Bình, tỉnh Kon Tum làm việc đãi vàng trong suối nước. VNA/VNS - Hình Phương Hoa

Đến tháng 9 năm 2014, trên cả nước có 142 Trung tâm cai nghiện ma túy, trong đó có 123 Trung tâm nhà nước quản lý và 19 Trung tâm do các tổ chức và cá nhân thành lập, với 32,200 người cai nghiện.³⁰ Điều đáng quan tâm là tất cả những người bị cưỡng bức đưa vào các trung tâm cai nghiện đều do quyết định hành chính; không ai được đưa vào qua một thủ tục tư pháp.³¹ Chính quyền VN mới đây phải thừa nhận rằng

²⁵ Báo Người Lao Động. *Ngộ độc thực phẩm đang giết người*. <http://nld.com.vn/suc-khoe/ngo-doc-thuc-pham-dang-giet-nguoi-20131008095021941.htm>

²⁶ Human Rights Watch. *The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention. Tháng 9 2011*.

²⁷ Human Rights Watch. *Torture in the Name of Treatment: Human Rights Abuses in Vietnam, China, Cambodia, and Lao PDR*. Tháng Bảy 2012.

²⁸ IGFM. *Boykott gegen Blut-Cashewnüsse aus Vietnam - "Weiße Liste" deutscher Firmen*. <http://www.igfm.de/Vietnam-Boykott-gegen-Blut-Cashewnuesse.3211.0.htm>

²⁹ International Labor Rights Forum. *Vietnam's Forced Labor Centers*. <http://www.laborrights.org/publications/vietnams-forced-labor-centers>

³⁰ Tiengchuong.vn. *Thêm 7.000 người nghiện ma túy mỗi năm*. <http://tiengchuong.vn/Ma-tuy/Them-7000-nguoi-nghien-ma-tuy-moi-nam/11577.vgp>

³¹ VietNamNet. *Mỗi năm có thêm 6.400 người nghiện ma túy*. <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/199395/moi-nam-co-them-6-400-nguoi-nghien-ma-tuy.html>

các trại cai nghiện không hiệu quả và tốn kém, và hứa sẽ đóng cửa trong tương lai gần.³²

Một khía cạnh khác của lao động cưỡng bức là tình trạng trẻ em bị ngược đãi và bị bắt làm việc trong những điều kiện nguy hiểm. Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm điểm định kỳ phổ cập (UPR) trước Hội Đồng Nhân Quyền LHQ vào ngày 5-2-2014, Việt Nam khoe rằng “Việt Nam là nước đầu tiên tại Châu Á và là nước thứ hai trên thế giới tham gia Công ước về Quyền trẻ em (CRC) và Nghị định thư bổ sung số 1 và số 2. Nhà nước Việt Nam đã và đang có những nỗ lực lớn trong việc triển khai thực hiện trên phương diện hoàn thiện chính sách pháp luật, nội luật hoá các quy định của hệ thống pháp luật quốc tế về quyền trẻ em vào hệ thống pháp luật quốc gia, và tổ chức triển khai thực hiện trong thực tế để bảo vệ quyền và lợi ích tốt nhất cho trẻ em.”

Thế nhưng, theo một bản báo cáo của Tổ chức Lao động quốc tế và Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội được công bố hồi tháng 3 năm 2014 cho thấy có khoảng 1.75 triệu trẻ em từ 5-17 tuổi được coi là lao động trẻ em theo tiêu chuẩn lao động quốc tế. Số em dưới 15 tuổi, là tuổi lao động tối thiểu theo luật định tại Việt Nam, chiếm 40% trong số này.³³

Vào tháng 9 năm 2012 chính quyền Hoa Kỳ đã thêm tên VN vào danh sách 74 quốc gia có những trẻ em có khi chỉ được 5 tuổi đã bị lạm dụng trong lao động cưỡng bức hay buôn người. Theo tài liệu này hai lãnh vực nghề nghiệp sử

³² Thanh Nien News. *Deputy PM calls Vietnam's drug rehab programs a 'failure', calls for revoking them.* <http://www.thanhniennews.com/society/deputy-pm-calls-vietnams-drug-rehab-programs-a-failure-calls-for-revoking-them-37968.html>

³³ International Labour Organization. *Viet Nam National Child Labour Survey 2012.* http://www.ilo.org/hanoi/Whatwedo/Publications/WCMS_237833/lang--en/index.htm

*Tù nhân bị cưỡng bức lao động mà không được thù lao
Hình Lai Châu Online*

dụng trẻ em tại VN là may mặc và làm gạch.³⁴ Tuy nhiên hiện tượng trẻ em bị cưỡng bức lao động phổ biến nhất tại VN là “nghề” ở đợ cho các gia đình giàu có, buôn thúng bán bưng tại các nơi công cộng như bán vé số, đánh giày... Trong Ngày Thế giới Phòng Chống Lao động Trẻ em 12-6-2013 tại Hà Nội, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội và Tổ chức Lao động quốc tế (ILO) kêu gọi sự chú ý đặc biệt tới vấn đề lao động trẻ em làm thuê giúp việc gia đình; tuy nhiên Hội nghị đã không đưa ra được một con số cụ thể bao nhiêu em và cũng không đề ra được một giải pháp nào khả dĩ có thể giảm thiểu tệ trạng này.³⁵

2.4. Nhà Nước Tiếp Tục Bóc Lột Lao Động Xuất Khẩu

Có khoảng nửa triệu người được nhà nước đưa đi lao động ở ngoại quốc như Mã Lai, Đài Loan, các nước Trung Đông. Trong năm 2014, số lao động xuất khẩu lên đến khoảng 160 ngàn người, tăng 19.1% so với năm 2013.³⁶ Nhiều

³⁴ United State Department of Labor. *2012 List of Goods Produced by Child or Forced Labor.* September 2012.

³⁵ ILO. *Ngày Thế giới Phòng Chống Lao động Trẻ em 12/6/2013: Không có lao động trẻ em làm thuê giúp việc gia đình!* http://www.ilo.org/hanoi/Informationresources/Publicinformation/Pressreleases/WCMS_215735/lang--en/index.htm

³⁶ Báo Giao Thông. *Xuất khẩu lao động vượt ngưỡng 100 nghìn người.* <http://www.baogiaothong.vn/xuat-khau-lao-dong-vuot-nguong-100-nghin-nguoi-d94730.html>

*Lê Trí Tuệ, một thành viên sáng lập Công Đoàn Độc Lập bị mất tích vào tháng 5 năm 2007 khi đang bị công an truy đuổi.
Hình RFA*

người trong số họ là nạn nhân của việc buôn người, bị bóc lột bởi các công ty môi giới mà chủ là cơ quan nhà nước hoặc các viên chức của họ. Thông thường thì các công ty môi giới này tìm đến những làng nghèo khổ, hứa hẹn rằng sẽ được hợp đồng lao động tốt, rồi khi đưa họ đến phi trường ngoại quốc thì tịch thu hộ chiếu rồi giao cho chủ. Khi người lao động biết được rằng các điều khoản về lương cao là nói láo thì đã muộn, không có hộ chiếu và không có tiền để quay về được. Các bản hợp đồng giữa công ty môi giới và người lao động có điều khoản là khi đi tới nơi thì người lao động “không được gia nhập công đoàn” và “không được đình công.” [Chúng tôi có thể cung cấp bản sao của hợp đồng lao động nếu được yêu cầu]. Một phần không nhỏ những nạn nhân này đã trở thành con mồi cho nạn buôn người. [Xem thêm ở phần Nạn Buôn Người trong báo cáo này]

Trong năm 2014, một số người lao động tại Mã Lai đã bị tù vì đi ra đường mà không có hộ chiếu. Con số này có thể lên đến vài trăm người. Một vài người trong số đó được tổ chức Lao Động Việt dùng tiền để chuộc lại tự do. Một số phụ nữ vì bị bóc lột như trên nên đã chuyển từ lao động qua việc hành nghề mãi dâm.³⁷

³⁷ Lao Động Việt. *Mã Lai, một năm nhìn lại.* <http://laodongviet.org/2015/02/18/ma-lai-mot-nam-nhin-lai/>

2.5. Người Đấu Tranh Cho Quyền Của Người Lao Động Tiếp Tục Bị Đàn Áp

Song song với việc độc quyền tổ chức nghiệp đoàn, ngăn cấm đình công, nhà nước thẳng tay đàn áp những cá nhân và phong trào đấu tranh cho quyền lợi người lao động và quyền thành lập công đoàn độc lập. Kể từ năm 2006, đồng thời với các cuộc đình công nhiều nơi trên cả nước, đặc biệt là các tỉnh Miền Nam, một số cá nhân đã liên kết với nhau đòi hỏi chính quyền cải thiện cuộc sống của người lao động và nhất là đòi hỏi quyền thành lập công đoàn không thuộc nhà nước như đã được quy định bởi Luật Quốc Tế Nhân Quyền, và phù hợp với các tiêu chuẩn luật lao động quốc tế.

Cho đến cuối năm 2014, một số người đấu tranh hàng đầu cho quyền lợi của người lao động vẫn còn bị giam tù như ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng (9 năm tù giam), ông Đoàn Huy Chương (7 năm tù giam), Ông Phan Ngọc Tuấn (5 năm tù giam), và Ông Lê Thanh Tùng (5 năm tù giam). Những tù nhân lương tâm này thường xuyên bị hành hạ và đánh đập trong tù, và bị di chuyển liên tục từ trại giam này đến trại giam khác ở nhiều vùng xa xôi hiểm trở.

Giữa Tháng 2/2015, vào dịp Tết, vợ của ông Đoàn Huy Chương đã không được thăm viếng ông vì, theo lời quản tù, ông đang bị trừng phạt vì do phạm kỷ luật trại tù. Sức khỏe của ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng thì rất đáng quan ngại vì ông vừa tuyệt thực để phản đối sự ngược đãi của cai tù.³⁸

Trường hợp ông Lê Trí Tuệ, một trong những người sáng lập Công đoàn Độc lập, đã bị mất tích hồi tháng 5 năm 2007 sau khi trốn sang Kampuchea để xin tị nạn chính trị, vẫn còn là một vấn nạn cần phải nêu lên với cơ quan an ninh của Việt Nam.

³⁸ Lao Động Việt. *Thành viên Lao Động Việt bị cấm thăm nuôi và không cho gởi quà trong những ngày tết nguyên đán!* 17/02/2015 <http://laodongviet.org/2015/02/17/thanh-vien-lao-dong-viet-bi-cam-tham-nuoi-va-khong-cho-goi-qua-trong-nhung-ngay-tet-nguyen-dan/>

VIII. QUYỀN ĐƯỢC HƯỞNG AN SINH XÃ HỘI

1. Bất Bình Đẳng Mức Sống và Dịch Vụ Xã Hội giữa Các Thành Phần Xã Hội

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm điểm định kỳ phổ cập (UPR) chu kỳ II, Việt Nam cho rằng việc giảm nghèo là ưu tiên hàng đầu của chính phủ trong việc bảo đảm quyền con người. Và khi nói đến các vi phạm nhân quyền, Việt Nam luôn lấy việc “xóa đói giảm nghèo” như là một chọn lựa ưu tiên, và việc tăng trưởng lợi tức trung bình theo đầu người như là thành quả của chính sách đó.¹

Theo báo cáo của Chính phủ, tính đến cuối năm 2014, tỷ lệ hộ nghèo cả nước giảm từ 7.8% xuống còn 5.8%.² Nói cách khác trong số trên dưới 90 triệu người dân trong cả nước chỉ còn khoảng 5 triệu người nghèo. Trong lúc đó theo báo cáo độc lập của Tổ Chức Lao Động Quốc Tế (ILO) vào năm 2013 có đến 17 triệu người lao động Việt Nam sống dưới tiêu chuẩn nghèo do nhà nước ấn định – (400,000 đồng, tương đương US\$19 một người mỗi tháng). Ngoài ra còn có đến 23 triệu người khác sống tiếp giáp với mức nghèo, và họ có nhiều rủi ro tụt xuống dưới mức đó trong một cuộc biến động kinh tế có

thể xảy ra bất cứ lúc nào.³ Một cuộc nghiên cứu độc lập khác cũng cho thấy tỷ lệ người nghèo không thuyên giảm từ năm 2010 đến 2012, và lợi tức trung bình hàng tháng của một gia đình nông dân là 1.46 triệu đồng (US\$70) – cần ghi nhớ là nông dân chiếm khoảng 68% dân số cả nước.⁴ Vì thế nhiều tổ chức phi chính phủ quốc tế đã bày tỏ sự nghi ngờ về tính xác thực của các con số thống kê của chính quyền VN trong lãnh vực “xóa đói giảm nghèo” này.⁵ Việc báo cáo

Tuổi thơ giữa đời thường và khẩu hiệu. Hình Sông Thơ

¹ Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam. *Quyền con người ở Việt Nam bất nhích cùng xu thế tiến bộ của thời đại*. http://dangcongsan.vn/cpv/Modules/Preview/PrintPreview.aspx?co_id=10094&cn_id=689933

² Báo điện tử Chính phủ. *Thủ tướng chủ trì Hội nghị về công tác giảm nghèo bền vững*. <http://baodientu.chinhphu.vn/Thong-cao-bao-chi/Thu-tuong-chu-tri-Hoi-nghi-ve-cong-tac-giam-ngheo-ben-vung/219971.vgp>

³ ILO. *17M Vietnamese Laborers Living Under Poverty Line*. <http://www.ngocentre.org.vn/news/17m-vietnamese-laborers-living-under-poverty-line-ilo>

⁴ The China Post. *Vietnam's rural incomes fall, poverty rate unchanged*. <https://www.chinapost.com.tw/asia/vietnam/2013/08/18/386685/Vietnams-rural.htm>

⁵ The VUFO-NGO Resource Centre. *Vietnam Spends \$3.6B on Poverty Reduction Programs Yearly*. <http://www.ngocentre.org.vn/news/vietnam-spends-36b-poverty-reduction-programs-yearly>

láo để đạt chỉ tiêu hoặc để lập thành tích là căn bệnh trầm kha của hệ thống công quyền Việt Nam. Theo Báo Lao Động, việc cán bộ chạy theo thành tích đã khiến nhiều hộ còn nghèo xơ xác cũng được xếp vào hạng thoát nghèo. Hơn nữa những tiêu chuẩn đo lường mức độ thoát nghèo cũng rất nghiêm ngặt. Nếu tiêu chuẩn hiện nay được áp dụng, cả tỉnh Tây Ninh chỉ còn vài hộ nghèo mà thôi.⁶

Sự tăng trưởng tổng sản lượng quốc gia trong trường hợp Việt Nam đã làm gia tăng một số nhỏ người giàu có. Theo báo cáo của cơ quan tư vấn Wealth-X (Singapore) và ngân hàng UBS (Thụy Sĩ) thì trong năm 2013 Việt Nam đã có 195 triệu phú với số tài sản gộp là 20 tỷ mỹ kim. Trong năm 2013 Việt Nam được xếp thứ nhì trên thế giới về số lượng gia tăng các triệu phú (tăng 14.7% so với 2012).⁷ Trong lúc đó theo tài liệu của Bộ Lao Động-Thương Binh và Xã Hội (BLĐ-TB&XH), trong vòng 8 năm, khoảng cách giữa 20% người nghèo nhất và 20% người giàu nhất đã từ 4,2 lần tăng lên 8,9 lần.⁸ Chính Tổng Bí Thư ĐCSVN cũng phải thừa nhận tại Hội nghị lần thứ 8 Ban chấp hành Trung ương Đảng rằng, “tình trạng phân cực giàu nghèo có xu hướng ngày càng tăng.”⁹

Nạn nhân của tình trạng chênh lệch giàu-nghèo hiện diện khắp mọi miền đất nước; tuy nhiên thành phần chịu nhiều thiệt thòi nhất là những

dân tộc thiểu số trong các buôn làng heo hút của

miền núi thượng du và những nông dân sống ở đồng quê, đặc biệt là những người mà ruộng vườn đã bị cưỡng chế trưng thu cho những công trình phát triển kinh tế của nhà nước. Sự chênh lệch không những chỉ biểu thị qua thu nhập mà còn thể hiện qua các nhu cầu tối thiểu hàng ngày như săn sóc y tế, năng lượng sử dụng, nước sạch, và nhất là cơ hội tiến thân.

Mặc dù Hiến pháp năm 2013 (Điều 38) quy định rằng: “Mọi người có quyền được bảo vệ, chăm sóc sức khỏe, bình đẳng trong việc sử dụng các dịch vụ y tế và có nghĩa vụ thực hiện các quy định về phòng bệnh, khám bệnh, chữa bệnh,” trong thực tế, việc bất bình đẳng trong dịch vụ y tế càng ngày càng tệ hại hơn giữa người giàu và người nghèo, và giữa các sắc dân khác nhau.

Theo thống kê thì nhóm người nghèo bị bệnh tật nhiều gấp hai lần nhóm người giàu.¹⁰ Trong những năm gần đây báo chí trong nước đã phản ánh khá đầy đủ sự tệ hại của một nền y tế xuống cấp về mọi phương diện, từ phẩm chất dịch vụ, cơ sở, đến nhân sự. Đặc biệt là tình trạng phân biệt giàu nghèo trong việc săn sóc sức khỏe. Một phóng sự về dịch vụ y tế trong một số bệnh viện công nổi tiếng tại VN mô tả khá đầy đủ sự khác biệt trong các dịch vụ được cung cấp cho các bệnh nhân giàu được gọi là “điều trị tự nguyện A, B, C” và các bệnh nhân nghèo không có sự lựa chọn. Điều đáng nói là “việc mở các khu vực dịch vụ là thực hiện chủ trương xã hội hóa y tế của Đảng, Nhà nước.”¹¹

Việc quản lý yếu kém cộng với tình trạng xuống cấp về phẩm chất đạo đức của nhân viên hành nghề y khoa đã đưa nền y tế Việt Nam đến tình

⁶ Báo Người Lao Động. *Bi hài chuyện “thoát nghèo trên giấy”*. <http://nld.com.vn/dia-phuong/bi-hai-chuyen-thoat-ngheo-tren-giay-20140722093637374.htm>

⁷ Vietnam Bridge. *Vietnamese income “average”, spending “extravagant”*. <http://english.vietnamnet.vn/fms/business/91128/vietnamese-income--average---spending--extravagant-.html>

⁸ Báo mới.com. *Chỉ có phần lớn người Việt nghèo*. <http://www.baomoi.com/Chi-co-phan-lon-nguoi-Viet-ngheo/45/11186694.epi>

⁹ Tạp chí Xây Dựng Đảng. *Cán bộ lãnh đạo, quản lý nêu cao tinh thần trách nhiệm, gương mẫu thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8*. <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=6699&print=true>

¹⁰ Báo Lao Động. *Khoảng cách ghê gớm*. <http://laodong.com.vn/su-kien-binh-luan/khoang-cach-gho-gom-87166.blđ>

¹¹ Báo VietNamNet. *Phân biệt giàu nghèo trong bệnh viện công*. <http://www.tintucngaynay.com/tintuc/vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/83441/phan-biet-giau-ngheo-trong-benh-vien-cong.htm>

Ngày 22/4/2014, lực lượng an ninh cưỡng chế đất của nông dân Dương Nội; nhiều nông dân bị đánh trọng thương, bốn người bị truy tố ra tòa. Hình VRNs

trạng đáng báo động. Theo một nghiên cứu tại TP Hồ Chí Minh, có đến 76% bệnh nhân được hỏi cho biết đã đưa phong bì cho nhân viên y tế; một cuộc nghiên cứu khác trước đó ở Hà Nội cũng ghi nhận khoảng 70% bệnh nhân làm như vậy.¹²

Tình trạng chênh lệch trong dịch vụ y tế giữa thị dân và các sắc dân thiểu số ở những buôn làng hẻo lánh không có gì cải thiện hơn. Theo Ngân Hàng Thế Giới, tỷ lệ suy dinh dưỡng trong số trẻ em dân tộc thiểu số cao gấp đôi so với đa số.¹³ Những nghiên cứu độc lập mới đây cho thấy các sắc dân thiểu số bị đối xử bất bình đẳng trong các dịch vụ y tế từ y khoa phòng ngừa đến cơ hội điều trị.¹⁴ Theo báo cáo của tổ chức Save the Children tỷ suất tử vong của trẻ em các sắc tộc dưới 5 tuổi chiếm 54% tổng số tử vong cùng lứa tuổi trên toàn quốc,¹⁵ trong lúc người dân tộc thiểu số chỉ chiếm khoảng 13% tổng số dân. Các tổ chức tranh đấu cho các sắc dân thiểu số cũng đã lên tiếng báo động về tình trạng đối xử

¹² Báo Người Lao Động Điện Tử. “Phong bì” và quyền của bệnh nhân. <http://suckhoedinhduong.nld.com.vn/suc-khoe/phong-bi-va-quyen-cua-benh-nhan-20130223092112307.htm>

¹³ The World Bank Group. *Các phát hiện chính của báo cáo Điểm lại: Trọng tâm đặc biệt về bất bình đẳng ở Việt Nam (Tháng 7/2014)*. <http://www.worldbank.org/vi/news/feature/2014/07/08/inequality-in-vietnam-a-special-focus-of-the-taking-stock-report-july-2014>

¹⁴ Mats Målqvist et al. *Ethnic minority health in Vietnam: a review exposing horizontal inequity*. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3589437/#CIT0036>

¹⁵ Save the Children in Vietnam. *Disadvantaged children struggle in ‘lottery of birth’* <https://savethechildrenvietnam.wordpress.com/2015/02/05/disadvantaged-children-struggle-in-lottery-of-birth/>

bất bình đẳng này trong một báo cáo năm 2014.¹⁶

Về cơ hội giáo dục, một đòn bẩy của sự thăng tiến cá nhân và gia đình, theo báo cáo của Ngân hàng Thế giới năm 2014, bất bình đẳng về cơ hội trong lãnh vực giáo dục vẫn là một mối quan ngại lớn ở Việt Nam. Trẻ em nghèo ở Việt Nam, đặc biệt là trẻ em dân tộc thiểu số có ít cơ hội hơn so với trẻ em khác.¹⁷ Chỉ có 13% trẻ người H’mông và người Dao học được tới cấp phổ thông trung học, so với tỷ lệ 65% của người Kinh và người Hoa.¹⁸

2. Tham Nhũng: Tác Nhân Của Các Vi Phạm Nhân Quyền

Tham nhũng không chỉ (có) tác động đến sinh hoạt chính trị và kinh tế, mà trước hết và trên hết đó là tác nhân của các vi phạm nhân quyền trong hầu hết mọi lãnh vực từ chính trị đến tư pháp cũng như các sinh hoạt thuộc phạm vi an sinh xã hội như thực phẩm, nhà ở, y tế, giáo dục, v.v. Việc vi phạm nhân quyền có thể được đo lường qua mức độ tham nhũng của chính quyền VN hiện nay.

Năm 2014 được đánh dấu với nhiều chuyển động về phía nhà nước trong việc đương đầu với

¹⁶ UNPO. Alternative Report submitted to the UN Committee on the Economic, Social and Cultural Rights for the consideration of the Combined Second to Fourth Reports of the Socialist Republic of Viet Nam during the 53rd Pre-Sessional Working Group. March 2014. http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1396516552_int-cescr-ngo-vnm-16883-e.docx

¹⁷ World Bank. *Skilling up Vietnam: Preparing the workforce for a modern market economy - Vietnam Development Report 2014*. http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/11/26/000461832_20131126115640/Rendered/PDF/829400AR0P13040Box0379879B00PUBLIC0.pdf

¹⁸ The World Bank Group. *Inequality in Vietnam: A Special Focus of the Taking Stock Report July 2014 - Key Findings*. <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2014/07/08/inequality-in-vietnam-a-special-focus-of-the-taking-stock-report-july-2014>

nạn tham nhũng. Trước hết, về mặt tổ chức, sau một năm được thành lập, Ban Nội chính Trung ương Đảng mà nhiệm vụ chính được giao phó là giúp Ban Chỉ đạo Trung ương Đảng trong công tác phòng, chống tham nhũng, đã hầu như bị tê liệt cùng với các pha đấu đá tranh dành quyền lực giữa các cá nhân và phe phái trong nội bộ ĐCSVN mà cao điểm là việc qua đời của ông Nguyễn Bá Thanh, Trưởng Ban Nội Chính vào tháng hai năm 2015.

Thứ đến, những hoạt động điều tra và truy tố những nghi phạm tham nhũng hoàn toàn có tính cách trình diễn. Theo báo cáo tổng kết công tác chống tham nhũng năm 2014 của Thanh tra Chính phủ thì trong năm 2014 đã có 46 người đứng đầu các cơ quan nhà nước bị xử lý vì để xảy ra hành vi tham nhũng nhưng chỉ có 1 người bị xử lý hình sự, 35 người bị xử lý kỷ luật hành chính và 10 người đang xem xét hình thức xử lý kỷ luật.¹⁹ Ủy ban Tư pháp của Quốc hội VN cũng thừa nhận rằng trong các cơ quan nhà nước, “vẫn còn tình trạng bao che, dung túng cho hành vi tham nhũng của cán bộ do mình quản lý.”²⁰

Theo Tổng Thanh tra Chính phủ Huỳnh Phong Tranh, “công tác phát hiện tham nhũng còn yếu, số vụ việc tham nhũng được phát hiện và xử lý qua hoạt động thanh tra, kiểm toán, điều tra còn ít. Tỷ lệ thu hồi tài sản tham nhũng còn rất thấp. Việc thực hiện kết luận thanh tra, kiểm toán thiếu chế tài cụ thể, chưa đủ mạnh để buộc các tổ chức, cá nhân phải chấp hành...”²¹

Theo bảng Chỉ số Cảm nhận Tham nhũng năm 2014 của Tổ Chức Minh bạch Quốc tế, Việt Nam

¹⁹ Dân trí. *Xử lý 46 người đứng đầu vì để xảy ra tham nhũng*. <http://dantri.com.vn/xa-hoi/xu-ly-46-nguoi-dung-dau-vi-de-xay-ra-tham-nhung-1022136.htm>

²⁰ VnEconomy. *“Xử lý tham nhũng chưa tạo được niềm tin của dân”*. <http://vneconomy.vn/thoi-su/xu-ly-tham-nhung-chua-tao-duoc-niem-tin-cua-dan-2014102003382882.htm>

²¹ XaLuan.com. *Đối tượng tham nhũng thường có chức, liên kết thành nhóm lợi ích*. <http://www.xaluan.com/modules.php?name=News&file=article&sid=998601>

Ngày 19/9/2014, bà Cấn Thị Thêu, một dân oan Dương Nội bị Tòa án ND Hà Đông xử 15 tháng tù với cáo buộc vi phạm tội “chống người thi hành công vụ” theo Luật Hình sự VN. Hình Phạm Kiên - TTXVN.

được xếp hạng 119 trên tổng số 175 quốc gia và vùng lãnh thổ. Một điều đáng chú ý là điểm số CPI của Việt Nam không thay đổi trong 3 năm liên tiếp (2012- 2014) và tham nhũng trong khu vực công vẫn là một vấn đề nghiêm trọng của quốc gia. Một báo cáo khác của Ngân hàng Thế giới trong năm 2014 cũng chỉ rõ Việt Nam được xếp hạng thứ hai về số lượng khiếu nại tham nhũng trong số những quốc gia có quan hệ với tổ chức này.²²

Nạn tham nhũng ở VN không còn là những trường hợp riêng lẻ mà đã trở thành hệ thống, xuất hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như nhận và đòi tiền hối lộ, biển thủ công quỹ, hối mại quyền thế, chia chác, tổng tiền, tham nhũng cấp cao, tham nhũng tép riu, v.v... đã thâm nhập mọi sinh hoạt công quyền. Ngay cả những lãnh vực mà truyền thống văn hóa Việt Nam rất tôn trọng vì giá trị đạo đức cần phải có như y tế và giáo dục cũng bị xói mòn bởi tham nhũng. Tình trạng chạy tiền để cho con được học trường danh tiếng, mua bán điểm, mua bán bằng cấp đã trở thành phổ biến. Hiện tượng bệnh nhân

²² Thanhniennews.com. *Vietnam World Bank projects blighted by corruption*. <http://www.thanhniennews.com/business/vietnam-world-bank-projects-blighted-by-corruption-37838.html>

đưa “phong bì” cho bác sĩ để được điều trị chu đáo hơn đã trở thành luật bất thành văn ở hầu hết các bệnh viện công.

Tình trạng tham nhũng gia tăng khi Đảng CSVN có toàn quyền tuyệt đối trên mọi sinh hoạt xã hội chỉ có thể được lý giải rằng chính tham nhũng là lý do sống còn của ĐCSVN, bởi vì chính qua tham nhũng trong chính trị mà chính quyền CS còn tồn tại ở VN. Đây là nguồn gốc của các vi phạm nhân quyền tại VN ngày nay.

3. Dân Oan: Khi Quyền Tư Hữu Đất Đai Bị Tước Đoạt Bất Công

Trong mấy thập niên gần đây Việt Nam đã tiến hành nhiều chương trình xây dựng hạ tầng cơ sở như hệ thống đường sá, khu kỹ nghệ, khu sinh thái du lịch, và các công trình tiện ích công cộng khác. Một trong những yếu tố chính trong các kế hoạch kinh tế đó chính là đất. Trong thập niên vừa qua số diện tích đất bị thu hồi từ nông dân lên đến một triệu mẫu tây, nhiều hơn cả số đất phân phối cho nông dân trong thời cải tổ ruộng đất xã hội chủ nghĩa thập niên 50 trong thế kỷ trước (810 ngàn mẫu).²³

Dù tiến trình đô thị hóa tăng tốc trong thập niên vừa qua, Việt Nam hiện nay vẫn là một nước nông nghiệp, lao động nông thôn chiếm khoảng 68% tổng số dân số.²⁴ Đất đai là nguồn sống chính của nông dân, vì thế việc cưỡng chế thu hồi đất là một thảm kịch của hàng chục triệu “dân oan” bởi vì khi họ bị tước đoạt đất đai thì họ mất kế sinh nhai và bị đẩy vào đường cùng. Trên danh nghĩa, chính quyền cũng có đền bù

một số tiền rẻ mạt cho những đất đai bị cưỡng chế; số tiền đó chỉ có tính tượng trưng, không thể giúp người nông dân tạo (nên) được một cuộc sống mới, mà trái lại họ bị đẩy vào cảnh bế tắc không lối thoát.

Điều nổi bật đáng ghi nhận là trong khi tiến hành việc giải phóng mặt bằng, cán bộ nhà nước cố ý phóng đại nhu cầu thực sự của kế hoạch với chủ đích là để chiếm đoạt được càng nhiều đất càng tốt, chiếm hữu phần thặng dư không dùng, và đem bán lại cho nhà kinh doanh nào trả giá cao nhất (với giá cao gấp 10 lần so với giá bồi hoàn hoặc hơn nữa) và bỏ túi số tiền sai biệt. Trong một cuộc khảo sát gần đây do Ngân hàng Thế giới và Thanh tra Chính phủ thực hiện, quản lý đất đai bị đánh giá là một trong những ngành tham nhũng nhất, chiếm xấp xỉ 60%.²⁵

Những vụ cưỡng chế đất vẫn tiếp tục khắp nước ở nhiều cấp độ khác nhau trong năm 2014. Có những vụ chính quyền huy động cả ngàn công an và lực lượng dân phòng để đàn áp sự chống đối của dân oan, như tại Quỳnh Lưu, Nghệ An vào ngày 28 tháng 3, và tại Dương Nội, quận Hà Đông, Hà Nội, ngày 25 tháng 4. Riêng tại Dương Nội, có khoảng mười người dân oan đã bị bắt và nhiều người bị đánh trọng thương. Ngày 25-11-2014, bảy người trong số bị bắt đã bị tòa án xử phúc thẩm từ 6 đến 22 tháng tù với tội danh chống người thi hành công vụ hoặc gây rối trật tự công cộng.

Để phản đối chính sách trấn lột bất công, dân oan vẫn tiếp tục kéo về các cơ quan chính quyền, đặc biệt là tại Hà Nội và Sài Gòn để khiếu nại việc thu hồi đất không được bồi thường thỏa đáng. Có những vụ tụ tập lên đến hàng ngàn người, như cuộc tập hợp ngày đầu năm 2014 tại trụ sở tiếp dân của Trung ương Đảng và công viên chung quanh Nhà thờ Đức Bà Sài Gòn quy tụ dân oan các tỉnh miền Nam như Vũng

²³ East Asia Forum. *Vietnam's land law reforms: radical changes or minor tinkering?* <http://www.eastasiaforum.org/2013/05/14/vietnams-land-law-reforms-radical-changes-or-minor-tinkering/>

²⁴ Tổng Cục Thống kê Việt Nam. *Dân số trung bình phân theo giới tính và thành thị, nông thôn.* <http://www.gso.gov.vn/default.aspx?tabid=387&idmid=3&ItemID=14631>

²⁵ VietNamNet. *Đất đai đứng đầu danh sách tham nhũng.* <http://vietnamnet.vn/vn/tuanvietnam/193380/dat-dai-dung-dau-danh-sach-tham-nhung.html>

Tàu, Tiền Giang, Long An, Đồng Tháp, Bình Dương... Những vụ biểu tình của dân oan ngày 7 tháng 6, ngày 17 tháng 6, và ngày 07 tháng 10 tại trụ sở Mặt trận Tổ quốc Việt Nam số 46 Tràng Thi, Hà Nội cũng quy tụ hàng ngàn dân oan đến từ nhiều địa phương phía bắc như Văn Giang, Dương Nội, Hải Phòng, Thái Nguyên, Quảng Ninh, Thanh Oai, Phú Xuyên... Các

Đất đai 2003 mà Hiến pháp mới được tu chính một ngày trước đó đã quy định ở điều 53, theo đó đất đai “là tài sản công thuộc sở hữu toàn dân do Nhà nước đại diện chủ sở hữu và thống nhất quản lý.” Chính điểm không thay đổi mấu chốt này đã làm cho việc sửa đổi Luật Đất đai năm 2013 trở nên công việc “dán mác mới trên bình rượu cũ.”²⁷ Trong các bản góp ý cho dự thảo tu chính Hiến pháp 2013 và Luật Đất đai 2013, nhiều nhân sĩ và tổ chức đã lên tiếng cảnh báo chính quyền về việc áp dụng ý niệm “sở hữu toàn dân” là đầu mối của những lạm dụng tài sản công và vi phạm nhân quyền đối với người dân. Bao lâu chính quyền chưa tôn trọng quyền sở hữu đất đai của người dân, bấy lâu nhân quyền còn bị phủ nhận.

Ngày 26/3/2014, dân oan tập trung cạnh Vương cung Thánh đường Đức Bà - Sài Gòn biểu tình phản đối chính quyền đền bù không xứng đáng đất bị chiếm. Hình VNWHR

cuộc tập hợp kéo dài nhiều ngày nhiều tháng tại vườn hoa Mai Xuân Thường hoặc vườn hoa Lý Tự Trọng gần Hồ Tây ở Hà Nội vẫn tiếp tục, và thường xuyên chịu sự đàn áp thô bạo của lực lượng an ninh và công an đội lột côn đồ.

Theo báo cáo của Tổng Thanh tra Chính phủ Huỳnh Phong Tranh, kể từ năm 2010, số lượng đơn tố cáo trong lĩnh vực đất đai ngày càng gia tăng; trong năm 2014 là 68,7%, tăng 12,3% so với năm trước đó.²⁶ Ngày 29/11/2013, Quốc hội VN đã thông qua Luật Đất đai 2013 Luật này có hiệu lực kể từ 01/7/2014. Điều căn bản của Luật Đất đai 2013 cũng chỉ lặp lại điều 5 của Luật

²⁶ CafeF. Tổng thanh tra Chính phủ: “Khiếu nại tố cáo về đất đai ngày càng phức tạp”. <http://cafef.vn/bat-dong-san/tong-thanh-tra-chinh-phu-khieu-nai-to-cao-ve-dat-dai-ngay-cang-phuc-tap-2014092914131235013.chn>

²⁷ Đặng Hùng Võ. Luật Đất đai 2013: Nhiều điểm mới vẫn còn “vênh”. <http://www.vietnamplus.vn/luat-dat-dai-sua-doi-nhieu-diem-moi-van-con-venh/238127.vnp>

KHUYẾN NGHỊ

Với những chứng cứ về vi phạm nhân quyền trầm trọng và có hệ thống đã kéo dài trong nhiều năm và vẫn tiếp diễn trong năm qua 2014, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam khẩn thiết nêu lên những đề nghị sau đây:

Đối với chính quyền Việt Nam:

- Tức khắc hoãn thi hành án tử hình để đi đến việc xóa bỏ vĩnh viễn; chấm dứt các hình thức tra tấn và giam giữ tùy tiện; và thực thi những biện pháp cụ thể chấm dứt tệ nạn buôn người trá hình dưới dạng “cô dâu nước ngoài” và lao động xuất khẩu.
- Chấm dứt ngay việc hình sự hóa các hành vi chính trị chính đáng của người dân bằng cách bãi bỏ tất cả những luật lệ mơ hồ của Bộ luật Hình sự hiện hành, đặc biệt là các điều 79, 87, 88, 89 và 258; tôn trọng thủ tục tố tụng hình sự theo tiêu chuẩn quốc tế; tuân thủ đầy đủ những Nguyên tắc Căn bản về Vai trò của Luật sư của LHQ; cải thiện chế độ lao tù hiện hữu; và trả tự do ngay tức khắc và vô điều kiện cho những tù nhân lương tâm và những dân oan.
- Bãi bỏ điều 4 Hiến pháp cho phép ĐCSVN độc quyền lãnh đạo đất nước, và bảo đảm quyền lập hội và quyền biểu tình ôn hòa của người dân như đã được quy định bởi Công ước Quốc tế về những Quyền Dân sự và Chính trị.
- Chấm dứt những chế tài và đàn áp những nhà báo và người dân bày tỏ quan điểm của họ một cách ôn hòa qua báo chí, truyền thanh và Internet.
- Tôn trọng quyền tự do tôn giáo của người dân bằng cách xóa bỏ những luật lệ có mục đích hạn chế quyền tự do hành đạo; không can thiệp vào sinh hoạt nội bộ của các tôn giáo; và ngưng ngay việc bách hại các giáo sĩ và giáo dân.
- Ngưng ngay các hình thức đối xử kỳ thị dựa trên lý lịch chính trị, niềm tin tôn giáo, và nguồn gốc sắc tộc. Bước đầu tiên là ban hành Luật Chống Kỳ Thị.
- Sửa đổi Bộ Luật Lao Động bảo đảm quyền tự do thiết lập những công đoàn độc lập; cải thiện điều kiện sinh sống và làm việc của công nhân; xóa bỏ mọi hình thức lao động cưỡng bách, đặc biệt đối với các tù nhân chính trị; nghiêm cấm việc bóc lột lao động trẻ em; và trả tự do cho những người đấu tranh bảo vệ quyền của công nhân.
- Tái lập quyền tư hữu đất đai cho người dân; ngưng ngay việc cưỡng chiếm đất đai đi ngược lại luật nhân quyền quốc tế; và trả lại những bất động sản bị Nhà nước tịch thu cho sở hữu chủ hợp pháp.
- Xử lý nghiêm minh nạn tham nhũng để giảm thiểu bất công xã hội.

Đối với Các chính phủ yêu chuộng tự do – dân chủ:

- Cần mạnh dạn nêu lên những trường hợp vi phạm nhân quyền cụ thể trong các cuộc đối thoại nhân quyền với Nhà nước VN trước khi đề cập đến các vấn đề tổng quát hơn như giao dịch thương mại hay những hình thức viện trợ khác.
- Cần cứu xét thành tích nhân quyền của VN như là điều kiện tiên quyết của các kế hoạch viện trợ phát triển cũng như các kế hoạch đầu tư kinh tế.
- Đặc biệt đối với chính quyền Hoa Kỳ:
 - o Quốc hội Hoa Kỳ cần hỗ trợ các dự luật chống lại những vi phạm nhân quyền tại VN.
 - o Hành Pháp Hoa Kỳ cần cứu xét đến việc đưa VN trở lại Danh Sách Các Quốc Gia Cần Quan Tâm Đặc Biệt mà Ủy Hội Hoa Kỳ về Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế, nhiều tổ chức phi chính phủ, và nhiều đại biểu quốc hội Hoa Kỳ đã nhiều lần nêu lên. Trong các cuộc đàm phán về Hiệp định đối tác kinh tế xuyên Thái Bình Dương đang diễn ra, Chính quyền Hoa Kỳ nên đòi hỏi Việt Nam phải có những hành động cụ thể trong việc cải thiện tình trạng nhân quyền tồi tệ hiện nay như là điều kiện cần thiết để tham gia Hiệp định.

Đối với các tổ chức nhân quyền quốc tế:

- Cần tiếp tục theo dõi tình trạng nhân quyền tại VN, và mạnh mẽ lên tiếng kết án những trường hợp vi phạm nhân quyền trầm trọng bởi Nhà nước VN.
- Cần loại trừ VN ra khỏi những tổ chức về nhân quyền quốc tế nếu họ vẫn tiếp tục coi thường những khuyến cáo đã được nêu lên.

Đối với các công ty kinh doanh quốc tế tại VN:

- Cần bảo đảm rằng quyền của công nhân và các tiêu chuẩn lao động chính yếu được tôn trọng ở những cơ sở kinh doanh của mình.

Đối với cộng đồng người Việt hải ngoại:

- Cần trình bày một cách có sức thuyết phục với các đại biểu quốc hội và công luận ở các xứ định cư rằng VN hiện nay là một trong số các quốc gia vi phạm nhân quyền trầm trọng nhất trên thế giới.
- Tiếp tục hỗ trợ các nhà đấu tranh nhân quyền trong nước về tinh thần và vật chất.

PHỤ LỤC I

Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Còn Bị Giăm Giữ*

Cập nhật 2015/04/14

SỐ THỨ TỰ	HỌ VÀ TÊN	NĂM SINH	LÝ LỊCH	NGÀY BỊ BẮT	BỊ KẾT TỘI Theo Luật Hình Sự VN **	NGÀY XỬ	ÁN TÙ (Số năm)	ÁN QUẢN CHẾ TẠI GIA (Số năm)	TRẠI GIĂM
1	A Hyum (Bả Kôl)	1940	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	8	-	Gia Lai, MăngYang prison camp
2	A Tách (Bả Hlôl)	1959	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	11	-	Gia Lai, MăngYang prison camp
3	A Thiên	1983	Montagnard Christian, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/11/20	91	N/A	N/A	-	Gia Lai prison camp - B20
4	Amlinh (Bá Blung)	1943	Degar Montagnard Christians & FULRO. Association of Montagnards in the USA	2009/02/04	87	2009/09/08	8	-	Gia Lai prison camp - B20
5	Bùi Ngọc Cường	1977	Demonstrating in Vũng Tỉnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2,5	-	Hà Tĩnh prison camp
6	Bùi Tấn Vũ	1991	Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
7	Bùi Thị Minh Hằng	1964	Land rights / Pro-democracy activist	2014/02/11	245	2012/12/12	3	-	Gia Lai, Gia Trung provincial prison
8	Bùi Thúc Nhu	1950	Great Vietnamese Nationalist Party. Indochinese Federation Front	1989	79	N/A	Life-time	-	Phú Yên, Xuân Phước, A20 prison camp (Ministry of Public Security)
9	Bùi Văn Trung	1964	Hoa Hao Buddhist activist	2012/10/30	257	2013/01/23	4	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
10	Byrk	1945	Montagnard Christian (H' mong, Hà mòn)	2012/05/08	87	2013/05/28	8	-	Gia Lai, Măng Yang prison camp
11	Cần Thị Thêu	1962	Land rights activist	2014/04/25	257	2014/09/19	15 months	-	Hà Đông provincial prison

12	Chi	1984 Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà mòn)	2012/09	87	2013/11/18	8	-	Gia Lai provincial prison
13	Đặng Thị Mi	1955 Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	26 months	-	Bắc Ninh provincial prison
14	Đặng Xuân Diệu	1977 Catholic Youth activist, Blogger. Redemptorist News Information Network	2011/07/30	79	2013 /01/09	13	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
15	Danh Đứng	1995 Demonstrating in Nhon Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
16	Danh Hưởng	1961 Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/07/19	84	2001/05/16-29	18	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
17	Đình Hrôn	1981 Montagnard Christian (H'mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	7	-	Gia Lai, MăngYang prison camp
18	Đình Lứ	1976 Montagnard Christian (H'mong, Hà mòn)	2012/04/23	87	2013/05/28	7	-	Gia Lai, MăngYang prison camp
19	Đình Lý	1979 Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà mòn)	2012/09	87	2013/11/18	7,5	-	Gia Lai provincial prison
20	Đình Ngo	1987 Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà mòn)	2012/09	87	2013/11/18	7,5	-	Gia Lai provincial prison
21	Đình Nguyên Kha	1988 Pro-democracy activist, student, Patriotic Youth Group. Distributing anti-government leaflets	2012/10/14	88	2013/05/16	4	3	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
22	Đình Tuấn Vũ	1983 Demonstrating in Nhon Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
23	Đình Văn Nhượng	1958 Land rights activist	2011/06/07	88	2012 /07/16	4	3	Bắc Giang provincial prison
24	Đỗ Đình Dũ	1959 Land rights activist	2014/06/25	258	2014/12/15	3	-	Đà Nẵng provincial prison
25	Đỗ Hưởng (aka Đoàn Hùng)	N/A Former Captain of RVA, Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties.	1993/03/05	79	1996	Life-time	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
26	Đỗ Nam Trung	1981 Labor rights, democracy activist	2014/05/15	258	2015/02/12	14 months	-	Đồng Nai prison camp, B5
27	Đỗ Thanh Nhân	1926 Government of Free Vietnam	1999	91	2001/05/16-29	20	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
28	Đỗ Thanh Vân	N/A Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/06/18	84	2001/05/16-29	20	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
29	Đỗ Thị Hồng	1957 Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn.	2012/02/14	79	2013/01/28	13	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K5
30	Đỗ Thị Thiêm	1959 Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months	-	Bắc Ninh provincial prison
31	Đỗ Văn Hào	1961 Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months	-	Bắc Ninh provincial prison
32	Đỗ Văn Hoa	1966 Land rights activist	2011/06/07	88	2012 /07/16	4	3	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp

33	Đỗ Văn Quý	1965 Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months	-	Bắc Ninh provincial prison
34	Đỗ Văn Thái	1960 Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/27	84 + 88	2001/05/16-29	18	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
35	Đoàn Đình Nam	1951 Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn .	2012/02/06	79	2013/01/28	16	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc provincial prison
36	Đoàn Huy Chương	1985 Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/13	89	2010/10/26	7	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
37	Đoàn Văn Cư	1962 Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn	2012/02/10	79	2013/01/28	14	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc provincial prison
38	Đoàn Văn Quý	1966 Farmer, Land rights activist	2012/01/05	93	2013/04/05	5	-	Hải Phòng, Trần Phú Prison
39	Đoàn Văn Sinh	1957 Farmer, Land rights activist	2012/01/05	93	2013/04/05	3,5	-	Hải Phòng, Trần Phú Prison
40	Đoàn Văn Vươn	1963 Land rights activist. Agricultural engineer	2012/01/05	93	2013/04/05	5	-	Hải Phòng, Trần Phú Prison
41	Dư Quốc Kỳ	1992 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
42	Dương Kim Khải	1958 Cow Shed Menonite home church Pastor, Vietnam Reform Party	2010/08/10	79	2011/05/30	6	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
43	Dương Thị Tròn	1947 Hoa Hao Buddhist activist	2006/10/02	245 + 257	2007/05/03	9	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K5
44	Dương Văn Phước	1962 Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	22 months	-	Bình Thuận provincial prison
45	Dương Văn Thả	1960 Hoa Hao Buddhist activist	2012/11/06	121	N/A	3	-	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
46	Dương Văn Thành	1982 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2014/02/14	258	2014/07/30	2	-	Bắc Cạn, Ngân Sơn prison camp
47	Dương Văn Tu	1967 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/10/10	258	2014/03/20	21 months	-	Tuyên Quang provincial prison
48	Giàng A Chứ	1989 Ethnic Christian Montagnard (H'mong, Hà mòn)	2012/05/23	88	2013/09/26	3	-	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
49	Giàng A Lồng (Nhè Chỉnh)	1974 Ethnic Christian Montagnard, H'Mông	2012	79	2012/12/12	3	-	Lai Châu provincial prison
50	H Lun	1968 Degar Montagnard Christians & FULRO	2004	87	2005/01/25	11	-	Gia Lai prison camp - B20
51	Hầu A Giàng	1974 Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	3	-	Lai Châu provincial prison
52	Hồ Đức Hòa	1974 Catholic Youth activist, Blogger	2011/07/30	79	2013 /01/09	13	5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
53	Hồ Long Đức	1953 Government of Free Vietnam	1999/11/25	84 + 90	2001/05/16-29	20	-	Bình Dương, An Phước prison camp
54	Hồ Thị Bích Khương	1967 Land rights activist, Bloc 8406	2011/01/15	88	2011/12/29	5	3	Hà Nội, Thanh Xuân prison camp

55	Hoàng Minh Khải	1995 Demonstrating in Nhon Trạch- Đồng Nai against Chinese ag- gression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
56	Hoàng Văn Sinh	1986 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2014/02/14	258	2014/07/30	15 months	-	Bắc Cạn, Ngân Sơn prison camp
57	Hoàng Văn Sự	1989 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2014/02/14	258	2014/07/30	1,5	-	Bắc Cạn, Ngân Sơn prison camp
58	Huỳnh Đức Minh	1958 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012	232	2014/07/17	3	-	Phú Yên provincial prison
59	Huỳnh Văn Sang	1995 Demonstrating in Nhon Trạch- Đồng Nai against Chinese ag- gression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
60	Huỳnh Văn Trí	1996 Demonstrating in Nhon Trạch- Đồng Nai against Chinese ag- gression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
61	Jonh (Chỉnh)	1952 Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/05/08	87	2013/05/28	9	-	Gia Lai, Măng Yang prison camp
62	Kpã Sinh	1959 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	8	-	Gia Lai prison camp - B20
63	Kpa Thom	N/A Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/25	87	N/A	N/A	-	Gia Lai, Chu Prong
64	Kpuih Bô	N/A Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	-	Gia Lai prison camp - B20
65	Kpuih Do	N/A Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/25	87	N/A	N/A	-	Gia Lai prison camp - B20
66	Kpuil Lẽ	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/11/22	87	2012/06/06	8	-	Gia Lai prison camp - B20
67	Kpuil Mel	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/11/22	87	2012/06/06	9	-	Gia Lai prison camp - B20
68	Ksor On	1977 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008	87	2009/01/06	7	-	Gia Lai prison camp - B20
69	Ksor Y Dú	1963 Montagnard Christian, Vietnam Good News Mission (VGNM) church	2010/01/27	87	2010/11/15	6	-	Phú Yên provincial prison
70	Lê Đức Động	1983 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	12	5	Phú Yên provincial prison
71	Lê Duy Lộc	1956 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	17	5	Phú Yên provincial prison
72	Lê Kim Hùng	1968 Government of Free Vietnam	1999/06/18	84 + 88	2001/05/16- 29	20	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
73	Lê Phúc	1951 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/18	15	5	Phú Yên provincial prison
74	Lê Quốc Quân	1971 Human rights lawyer, Pro-de- mocracy activist, Vietnam Solu- tions - Director	2007/03/19 2012/12/30	88 161	No trial 2013/10/02	4 months 2,5	- -	Hà Nội, Thanh Xuân prison camp
75	Lê Thanh Sang	1992 Demonstrating in Nhon Trạch- Đồng Nai against Chinese ag- gression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp

76	Lê Thanh Tùng	1968 Freelance journalist, pro-democracy activist, Bloc 8406	2011/12/01	88	2012/08/10	4	4	Hà Nội, Thanh Xuân prison camp
77	Lê Thị Phương Anh	1984 Labor rights, democracy activist	2014/05/15	258	2015/02/12	1	-	Đồng Nai provincial prison
78	Lê Trọng Cư	1966 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	12	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
79	Lê Văn Dũng	1995 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
80	Lê Văn Nghiêm	1991 Demonstrating in Bến Cát-Bình Dương against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/05/25	3	-	Bình Dương, An Phước prison camp
81	Lê Văn Sang	1990 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
82	Lê Văn Sơn (Paulus)	1985 Catholic Youth activist, Blogger. Redemptorist News Information Network	2011/08/03	79	2013/01/09	4	2	Hà Nam provincial prison
83	Lê Văn Thanh	1965 Land rights activist	2014/04/25	257	2014/09/19	12 months	-	Hà Đông provincial prison
84	Liêu Ny	1986 Khmer Krom monk	2013/05	91	2013/09/27	4	-	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
85	Lương Nhật Quang	1987 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28	12	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
86	Lường Văn Cha	1988 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	15 months	-	Hà Tĩnh prison camp
87	Lý A Dí	1980 Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	3	-	Lai Châu provincial prison
88	Lý Hữu Trọng	1988 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
89	Lý Văn Dinh	1963 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/11/19	258	2014/03/20	15 months	-	Tuyên Quang provincial prison
90	Lý Văn Hậu	N/A H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/10/14	258	2014/03/20	3	-	Tuyên Quang provincial prison
91	Mai Thị Dung	1969 Hoa Hao Buddhist activist, Hoa-Hao Buddhist women League - leader	2005/08/05	245 + 257	2005/09/19	11	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
92	Nay Krong	N/A Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	-	Bình Dương, An Phước prison camp
93	Nay Toa	N/A Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	8	-	Bình Dương, An Phước prison camp
94	Nay Y Nga	1979 Degar Montagnard Christians & FULRO	2011	87	2012/04/12	5	-	Phú Yên provincial prison
95	Ngô Hào	1948 Pro-democracy activist	2013/02/08	79	2013/09/11	15	-	Phú Yên provincial prison

96	Ngô Thị Minh Ước	1957	Land rights activist, demonstrating for freedom against government	2014/07/08	88	No trial yet	N/A	-	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
97	Ngô Thị Như	1950	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	26 months	-	Bắc Ninh provincial prison
98	Ngô Thị Toan	1965	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	26 months	-	Bắc Ninh provincial prison
99	Nguyễn Bích Thủy	1971	Land rights activist	2012	258	2012/03/14	3	-	Tây Ninh provincial prison
100	Nguyễn Công Chính	1969	Pastor, Lutheran church - head of Gia Lai	2011/04/28	87	2012/03/26	11	-	Bình Dương, An Phước prison camp
101	Nguyễn Đăng Minh Mẫn	1985	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013/01/09	8	4	Nghệ An provincial prison
102	Nguyễn Đình	1968	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28	14	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
103	Nguyễn Đình Cương	1985	Catholic Youth activist, Blogger	2011/08/02	79	2013/01/09	4	3	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
104	Nguyễn Đình Ngọc (aka Nguyễn Ngọc Già)	1966	Blogger, writer	2014/12/27	258	No trial yet	N/A	-	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
105	Nguyễn Đình Thuận	1977	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	15 months	-	Hà Tĩnh prison camp
106	Nguyễn Duy Hưng	1975	Head of Representative Office of Saigon Invest Group in Hanoi, accused of "Appropriating State secret documents".	2012/09/07	263	N/A	N/A	-	Hà Nội Detention Center
107	Nguyễn Hoàng Quốc Hùng	1981	Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/24	89	2011/03/18	9	-	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
108	Nguyễn Hữu Cảnh	1950	Fleeing abroad to opposing the state	2005/09	91	N/A	13	-	Bình Dương, An Phước prison camp
109	Nguyễn Hữu Chiến	1996	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	33 months	-	Hà Tĩnh prison camp
110	Nguyễn Hữu Đức	1993	Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
111	Nguyễn Hữu Vinh	1956	Blogger "Anhbasam", journalist	2014/05/05	258	No trial yet	N/A	-	Hà Nội Detention Center
112	Nguyễn Kim Nhân	1949	Land rights activist, hanging anti-China & anti-government banners	2011/06/07	88	2012/07/16	5,5	4	Nghệ An, Thanh Chương prison camp
113	Nguyễn Kỳ Lạc	1951	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/06	79	2013/01/28	16	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
114	Nguyễn Lộc Phước (aka Pe Vi Chet)	1981	Pro-democracy activist, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/11/20	N/A	N/A	N/A	-	Gia Lai prison camp - B20

115	Nguyễn Minh Luận	1995	Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
116	Nguyễn Ngọc Cương	1957	Land rights activist, distributing anti-government leaflets	2011/03/28	88	2012/20/05	7	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K1
117	Nguyễn Quang Phi	1993	Demonstrating in Thủ Đức-Bình Dương against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/08/22	2	-	Bình Dương, An Phước prison camp
118	Nguyễn Quốc Tuấn	1962	Pro-democracy activist, Head of Farmer association of Vinh Phu Ward	2012/20/07	88 + 230	N/A	N/A	-	Bình Dương, An Phước prison camp
119	Nguyễn Thái Bình	1986	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28	12	5	Phú Yên provincial prison
120	Nguyễn Thanh Phong	1993	Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
121	Nguyễn Thanh Vân	1960	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/24	84 + 90	2001/05/16-29	18	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
122	Nguyễn Thị Ánh Nguyệt	1973	Land rights activist, Cần Thơ, H.Cờ Đỏ	2013/09/10	245	2014/01/21	3	-	Cần Thơ provincial prison
123	Nguyễn Thị Bé Hai	1952	Land rights activist, demonstrating for freedom against government	2014/07/07	88	No trial yet	N/A	-	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
124	Nguyễn Thị Bích Trang	1977	Employee of Tan Tao Investment & Industrial holding company	2012/09/07	258	N/A	N/A	-	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
125	Nguyễn Thị Hằng	1972	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2	-	Hà Tĩnh prison camp
126	Nguyễn Thị Minh Thúy	1980	Blogger Anhbasam assistant	2014/05/05	258	No trial yet	N/A	-	Hà Nội Detention Center
127	Nguyễn Thị Thúy Quỳnh	1986	Hoa Hao Buddhist activist	2014/02/11	245	2012/12/12	2	-	Đồng Tháp provincial prison
128	Nguyễn Thị Trí	1958	Land rights activist, demonstrating for freedom against government	2014/07/08	88	No trial yet	N/A	-	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
129	Nguyễn Thị Tuyền	1957	Land rights activist, Cần Thơ, H.Cờ Đỏ	2013/09/10	245	2014/01/21	2,5	-	Cần Thơ provincial prison
130	Nguyễn Trung Thành	1995	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2	-	Hà Tĩnh prison camp
131	Nguyễn Văn Bình	N/A	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999	84	2001/05/16-29	16	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
132	Nguyễn Văn Cảnh	N/A	Anti-government fled abroad	2005/09	91	N/A	13	-	Bình Dương, An Phước prison camp
133	Nguyễn Văn Chung	1952	Accused of a member & collaborating with FULRO	1995/11/17	83 + 90	1996/06/13	20	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2

134	Nguyễn Văn Hoài Thương	1993 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
135	Nguyễn Văn Hữu	1957 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012	232	2014/07/17	4	-	Phú Yên provincial prison
136	Nguyễn Văn Lúa	1940 Hoa Hao Buddhist activist	2011/04/24	258	2012/03/02	4,5	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
137	Nguyễn Văn Lý	1946 Catholic priest, Bloc 8406 & Vietnam Progressive Party founder	2007/02/18	87 + 89 87 + 269 88	1983/12 2001/10/19 2007/03/30	10 15 8	5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
138	Nguyễn Văn Minh	1980 Hoa Hao Buddhist activist	2014/02/11	245	2014/12/12	2,5	-	Bình Dương, An Phước prison camp
139	Nguyễn Văn Phương	1965 Government of Free Vietnam	1999/11/25	84 + 90	2001/05/16-29	16	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
140	Nguyễn Văn Răng	1951 Pro-democracy activist	2011/01/05	79	N/A	20	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
141	Nguyễn Văn Thắng	1988 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	39 months	-	Hà Tĩnh prison camp
142	Nguyễn Văn Toàn	1985 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	1,5	-	Hà Tĩnh prison camp
143	Nguyễn Văn Trí	1990 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
144	Nguyễn Văn Tuấn	1957 Head of public relation department of the provincial People's Committee Vung Tau	2012	258	2012/06/06	4	2	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
145	Nguyễn Xuân Linh	1995 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	15 months	-	Hà Tĩnh prison camp
146	Nhi (Bả Tiêm)	1958 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/12/28	87	2009/09/08	10	-	Gia Lai provincial prison
147	Noh	1959 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	12	-	Gia Lai provincial prison
148	Nông Hùng Anh	1988 Christian Youth activist	2011/08/05	79	2013/01/09	5	3	Nghệ An provincial prison
149	Ông Bình Luận	1992 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
150	Phạm Minh Vũ	1992 Labor rights, democracy activist	2014/05/15	258	2015/02/12	1,5	-	Đồng Nai provincial prison, B5
151	Phạm Nguyễn Thanh Bình	1983 Blogger	2012	88	2013/04/17	3	3	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
152	Phạm Thành Công	1994 Demonstrating in Thủ Đức-Bình Dương against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/08/22	2	-	Bình Dương, An Phước prison camp

153	Phạm Thị Lộc	1958 Land rights activist	2012	88	2012/11/29	3,5	3	Thanh Hóa provincial prison
154	Phạm Thị Phương	1945 Former Officer of RVA, Viet-Thalander Vietnam Populist Party	2010/04/21	79	2011/09/21	11	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K4
155	Phạm Văn Thông	1962 Land rights activist, Viet Nam Reform Party, Cow Shed Menonite home church member	2010/08/10	79	2011/05/30	7	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K1
156	Phạm Xuân Thân	1958 Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1996	Lifetime	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
157	Phan Ngọc Tuấn	1959 Lutheran church missionary, distributing anti-government leaflets	2011/08/10	88	2012/08/29	5	3	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
158	Phan Thanh Tường	1987 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	10	5	Phú Yên provincial prison
159	Phan Thành Ý	1948 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28	14	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
160	Phan Văn Bàn	1940 Pro-democracy activist, distributing anti-government leaflets	1978	88	1985/11/26	Lifetime	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
161	Phan Văn Thu (Trần Công)	1948 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/05	79	2013/01/28	Lifetime	-	Bình Dương, An Phước prison camp
162	Phùng Lâm	1966 Pro-democracy activist, Democratic Party of Vietnam	2010/06/21	88	2011/01/18	7	-	Bình Phước provincial prison
163	Phùng Thanh Chương	1969 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2	-	Hà Tĩnh prison camp
164	Pinh	1967 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	9	-	Gia Lai provincial prison
165	Rah Lan Blom	1976 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	3	Bình Dương, An Phước prison camp
166	Rah Lan Mlih	1966 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	3	Gia Lai prison camp - B20
167	Rmah Hlach (Rơ Mah Hlach)	1968 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/07/23	87	2010/01/14-15	12	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
168	Ro Cham Mangắk	N/A Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	-	Bình Dương, An Phước prison camp
169	Ro Lah K'lan	N/A Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/08/25	87	N/A	N/A	-	Gia Lai prison camp - B20
170	Rơ Lan Jú (Ama Suit)	1968 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	9	-	Gia Lai prison camp - B20
171	Ro Mah Hit	N/A Montagnard Christian	2010/08/25	87	N/A	N/A	-	Gia Lai prison camp - B20
172	Ro Mah Klit	1946 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	8	3	Gia Lai prison camp - B20
173	Rơ Mah Pôl	1953 Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2009/03/27	7	3	Gia Lai prison camp - B20
174	Rơ Mah Pró	1964 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	3	Gia Lai prison camp - B20

175	Rơ Mah Then	1985 Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2009/03/27	8	3	Gia Lai prison camp - B20
176	Rôh	1962 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	10	-	Gia Lai provincial prison
177	Run	1971 Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà môn)	2012/08/05	87	2013/11/18	9	-	Gia Lai provincial prison
178	Runh	1979 Montagnard Christian, religious freedom activist (H'mong, Hà môn)	2012/08/05	87	2013/05/28	10	-	Gia Lai, Măng Yang prison camp
179	Siu Ben (Ama Yôn)	1975 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	12	-	Gia Lai prison camp - B20
180	Siu Brom	1967 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	10	3	Gia Lai prison camp - B20
181	Siu Glôl	1985 Montagnard (Jarai) Christian pastor in Chur Puh	2010/09/22	87	2010	10	-	Gia Lai prison camp - B20
182	Siu Hlom	1967 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	12	3	Gia Lai prison camp - B20
183	Siu Jă (Ama Hyen)	1972 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	7	-	Gia Lai prison camp - B20
184	Siu Kheh	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	-	Gia Lai prison camp - B20
185	Siu Koch	1985 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/07/23	87	2010/01/14-15	10	3	Gia Lai prison camp - B20
186	Siu Lit	N/A Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	-	Gia Lai prison camp - B20
187	Siu Nheo	1955 Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	10	3	Gia Lai prison camp - B20
188	Siu Thái (Ama Thuong)	1978 Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/04/07	87	2011/12/19	10	-	Gia Lai prison camp - B20
189	Siu Wiu	1978 Degar Montagnard Christians & FULRO	2008	87	2009/01/06	10	-	Hà Nam, Phủ Lý, Ba Sao prison camp
190	Son Nguyễn Thanh Điền	1972 Government of Free Vietnam	2000/08/17	84	2001/05/16-29	16	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
191	Son Tâm	Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999	84	2001/05/16-29	15	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
192	Tạ Khu	1947 Hội đồng công luật công án Bia Son, Religious activist	2012/02/06	79	2013/01/28	16	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
193	Tạ Phong Tần	1968 Blogger, former police officer, Free Journalists Club. Redemptorist News Information Network	2011/09/05	88	2012/12/28	10	5	Thanh Hóa, Yên Định prison camp, K5
194	Thạch Phum Rít	1989 Religious activist, Khmer	2013/05	91	2013/09/27	3	-	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
195	Thạch Tha (Trà Quảnh Tha)	1978 Religious activist, Khmer	2013/05	91	2013/09/27	2	-	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
196	Thạch Thuol	1985 Khmer Krom monk	2013/05	91	2013/09/27	6	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2

197	Thái Văn Dung	1988 Engineer, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/19	79	2013/01/09	4	4	Thanh Hóa provincial prison
198	Trần Hữu Cảnh	1952 Cao Dai follower, religious freedom activist	2005	91	2005/07/27	13	-	Bình Dương, An Phước prison camp
199	Trần Hữu Thọ	1978 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
200	Trần Huỳnh Duy Thức	1966 Pro-democracy activist, blogger, Chấn Sturdy group, owner of Internet company (OCI)	2009/05/24	79	2010/01/20	16	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
201	Trần Minh Nhật	1988 Student, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/27	79	2013 /01/09	4	3	Thái Nguyên, Phú Sơn provincial prison, K4
202	Trần Phi Dũng	1966 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	13	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
203	Trần Quân	1984 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	12	5	Phú Yên provincial prison
204	Trần Thị Huệ	N/A Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	1999/04/20	84 + 88	2001/05/16-29	18	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
205	Trần Thị Thúy	1971 Land rights activist, Vietnam Reform Party, Hoa Hao Buddhist	2010/08/10	79	2011/05/30	8	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K5
206	Trần Văn Khánh	1988 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	14 months	-	Đồng Nai prison camp
207	Trần Văn Miên	1960 Land rights activist	2014/03/26	257	2014/09/19	22 months	-	Hà Đông provincial prison
208	Trần Văn Sang	1975 Land rights activist	2014/03/26	257	2014/09/19	20 months	-	Hà Đông provincial prison
209	Trần Văn Tùng	1994 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/12/05	12 months	-	Đồng Nai prison camp
210	Trần Vũ Anh Bình	1974 Musician, Patriotic Youth Group, Redemptorist News Information Network	2011/09/19	88	2012/10/30	6	2	Bình Dương, An Phước prison camp
211	Tráng A Chớ	1985 Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	7	-	Lai Châu provincial prison
212	Trịnh Bá Khiêm	1958 Land rights activist	2014/04/25	257	2014/09/19	1,5	-	Hà Đông provincial prison
213	Trịnh Xuân Thủy	1996 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2	-	Hà Tĩnh prison camp
214	Trương Duy Nhất	1964 Journalist, Blogger	2013/05/26	258	2014/03/04	2	-	Nghệ An provincial prison
215	Trương Văn Duy	1964 Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1996	20	-	Bình Dương, An Phước prison camp
216	Từ Thiện Lương	1950 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	16	5	Phú Yên provincial prison

217	Văn Ngọc Hiếu	1963 Ethnic Khmer, Government of Free Vietnam	2000/02/27	84 + 90	2001/05/16-29	20	-	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
218	Viên Văn Man	1990 Demonstrating in Nhơn Trạch-Đồng Nai against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/09/29	12 months	-	Đồng Nai prison camp
219	Võ Minh Trí (Việt Khang)	1978 Musician, Patriotic Youth Group	2011/12/23	88	2012/10/30	4	2	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
220	Võ Ngọc Cư	1951 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/06	79	2013/01/28	16	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
221	Võ Thành Lê	1955 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/05	79	2013/01/28	16	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
222	Võ Thị Thu Thủy	1962 Pro-democracy activist, Catholic activist Distributing anti-government leaflets	2011/03/10	88	2012/03/06	5	-	Quảng Bình, Đồng Hới prison camp
223	Võ Tiết	1952 Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28	16	5	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
224	Võ Văn Phụng	1950 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012	232	2014/07/17	3	-	Phú Yên provincial prison
225	Vừ A Sứ	1989 H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/11/22	258	2014/05/06	2	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
226	Vũ Đình Thụy	N/A Former officer of RVA, poet, writing anti-communist poetry sent abroad	N/A	79	N/A	30	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
227	Vương Tấn Sơn	1953 Hội đồng công luật công án Bia Sơn - director of Quỳnh Long, LLC	2012/02/10	79	2013/01/28	17	-	Phú Yên provincial prison
228	Y Ang Knul	1964 Degar Montagnard Christians & FULRO	2005/01/08	87	2005/11/16-17	11	5	Daklak provincial prison
229	Y Ben Niê	1971 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2005/07/05	14	-	Daklak provincial prison
230	Y Gyin	1942 Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/12/19	87	2013/05/28	3	-	Gia Lai, Măng Yang prison camp
231	Y Hê ê ban	1946 Degar Montagnard Christians & FULRO	2003	87	2003/10/16	12	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
232	Y Jim Eban	1973 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/18	87	2005/07/05	13	-	Daklak provincial prison
233	Y Jut E-Ban	1970 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/01/23	87	2005/07/05	11	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
234	Y Kur B.Đáp	1971 Degar Montagnard Christians & FULRO	2004/07/28	87	2005/11/16-17	17	5	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
235	Y Kur B.Ya	1956 Degar Montagnard Christians & FULRO	2002/12/19	87	2003/10/16	13	4	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
236	Y Ngenh (Ma Đem)	1974 Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2008/08/06	8	3	Daknong provincial prison
237	Y Nginh Nie	1974 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/23	87	2005/07/05	11	-	Bình Dương, An Phước prison camp

238	Y Ngun Knul	1968 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/29	87	2004/01	18	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
239	Y Pher H'Druê	1979 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/31	87	2005/07/05	12	-	Daklak provincial prison
240	Y Rit Nie Kdam	1972 Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2004/01	12	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
241	Y Ruih Êban	1960 Degar Montagnard Christians & FULRO	2005/02/19	87	2005/11/16-17	10	5	Daklak provincial prison
242	Y Tlúp Adrong (aka Ama Joel)	1959 Montagnard Christian, religious freedom activist	2003/10/21	87	2004/08/11-12	12	-	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
243	Yuh (Bã Nar)	1962 Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/02/04	87	2009/09/08	8	-	Gia Lai prison camp - B20

* Danh sách này chỉ bao gồm một phần nhỏ số tù nhân lương tâm hiện bị giam cầm tại Việt Nam. Một số lớn bị giam cầm mà không được xét xử công khai, đặc biệt là đồng bào các sắc tộc thiểu số và tín đồ của các giáo hội không được chính quyền thừa nhận ở Cao Nguyên Trung Phần.

****Những điều khoản trong Bộ luật Hình sự dùng để kết án những người hoạt động nhân quyền:**

79: Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân

83: Tội hoạt động phi

84: Tội khủng bố

87: Tội phá hoại chính sách đoàn kết

88: Tội tuyên truyền chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam

89: Tội phá rối an ninh

90: Tội chống phá trại giam

91: Tội trốn đi nước ngoài hoặc trốn ở lại nước ngoài nhằm chống chính quyền nhân dân

93: Tội giết người

121: Tội làm nhục người khác

143: Tội hủy hoại hoặc cố ý làm hư hỏng tài sản

161: Tội trốn thuế

226: Tội sử dụng trái phép thông tin trên mạng và trong máy tính

230: Tội chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vũ khí quân dụng, phương tiện kỹ thuật quân sự

232: Tội chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vật liệu nổ

245: Tội gây rối trật tự công cộng

257: Tội chống người thi hành công vụ

258: Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân

275: Tội tổ chức, cưỡng ép người khác trốn đi nước ngoài hoặc ở lại nước ngoài trái phép

289: Tội đưa hối lộ

290: Tội làm môi giới hối lộ

PHỤ LỤC II

Danh Sách Tù Nhân Lương Tâm Bị Quản Chế Cập Nhật 2015/04/14

SỐ THỨ TỰ	HỌ VÀ TÊN	NĂM SINH	LÝ LỊCH	NGÀY BỊ BẮT	BỊ KẾT TỘI Theo Luật Hình Sự VN **	NGÀY XỬ	ÁN TỬ (Số năm)	ÁN QUẢN CHẾ TẠI GIA (Số năm)	TRẠI GIAM
1	Cao Văn Tinh	1974	Land rights activist, Vietnam Reform Party	2010/08/10	79	2011/05/30	5	4	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
2	Chang A Dơ	1979	Ethnic Hmong Christian	2011/04	89	2012/03/13	2	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
3	Chu Mạnh Sơn	1989	Catholic Youth activist. Redemptorist News Information Network	2011/08/03	88	2012/05/24	2,5	1	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
4	Cư A Báo	1976	Montagnard Christian	2011/04	89	2012/03/13	2	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
5	Đặng Ngọc Minh	1957	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013 /01/09	3	2	Nghệ An provincial prison
6	Đặng Văn Nhu	1952	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 suspended	5	At home
7	Đậu Văn Dương	1986	Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/02	88	2012/05/24	3,5	1,5	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
8	Đỗ Thị Thiêm (tức Chinh)	1982	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 suspended	5	At home
9	Đỗ Văn Đức	1952	Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	20 months suspended	-	At home
10	Dương Chí Dũng	1991	Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	30 months suspended	-	At home
11	Dương Thủ Đức	1988	Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	15 months suspended	-	At home
12	Dương Thủ Hiền	1990	Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	15 months suspended	-	At home

13	Giàng A Si	1979	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2,5	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
14	Lê Công Định (aka Nguyễn Kha)	1968	Human rights lawyer, Pro-democracy activist, Former vice president of the Ho Chi Minh City Bar Association 2005-2008	2009/06/13	79	2010/01/20	5	3	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
15	Lê Thăng Long	1967	Pro-democracy activist, Blogger, businessman, Chân Sturdy group. VN Progressive Democratic Movement,	2009/06/04	79	2010/01/20	5	3	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
16	Lô Thanh Thảo	1977	Pro-democracy activist, Distributing anti-government leaflets	2012/03/26	88	2013/01/06	3,5	2	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
17	Lưu Văn Tùng	1996	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2 suspended	-	At home
18	Mùa A Thắng	1980	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2012/04	89	2012/03/13	2	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
19	Ngô Thị Đức	1941	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months suspended	5	At home
20	Ngô Thị Thoa	1975	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 suspended	5	At home
21	Nguyễn Bá Đăng	1965	Former officer of VPA, People's Democratic Party of Vietnam, Bloc 8406	2010/01/22	88	2011/01/22	3	2	Nghệ An, Thanh Chương prison camp, section 6
22	Nguyễn Chí Thành	1973	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church member	2010	79	2011/05/30	2	3	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
23	Nguyễn Đan Quế	1942	Pro-democracy activist, Medical doctor Nonviolent Movement for Human Rights in Vietnam, founder	1978 1991 2003	79		10 20 2,5		Released in a government amnesty in 1998 Released in 2005. Under house arrest without charge since then
24	Nguyễn Đặng Vĩnh Phúc	1980	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013/01/09	3 suspended	3	At home
25	Nguyễn Đức Thoại	1990	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2 suspended	-	At home
26	Nguyễn Phong	1975	Pro-democracy activist, Technician, Vietnam Progressive Party, leader, Bloc 8406	2007/02/17	88	2007/03/30	6	3	Thanh Hóa, Yên Định - B11 Detention Center (Ministry of Public Security)
27	Nguyễn Phương Uyên	1992	Distributing anti-government leaflets	2011/10/14	88	2013/05/16	3 suspended	3	At home

28	Nguyễn Thành Tâm	1953	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church	2010/07/18	79	2011/05/30	2	3	Ben Tre provincial jail
29	Nguyễn Thị Chiến	1961	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 suspended	5	At home
30	Nguyễn Tiến Trung	1983	Pro-democracy activist, Engineer Democratic Party of Vietnam	2009/07/07	79	2010/01/20	7	3	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
31	Nguyễn Trung Tôn	1972	Pastor, Full Gospel Church. Block 8406	2011/11/15	88	2011/12/29	2	2	Nghệ An, Nghi Kim prison camp
32	Nguyễn Văn Duyệt	1980	Engineer, Catholic Youth activist. Redemptorist News Information Network	2011/08/07	79	2013/05/23	3,5	4	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
33	Nguyễn Văn Oai	1980	Catholic Youth activist	2011/07/30	79	2013/01/09	3	2	Nghệ An provincial prison
34	Nguyễn Văn Song	1954	Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	20 months suspended	-	At home
35	Nguyễn Văn Tính	1942	Freelance journalist, Staff writer for the dissident newsletter To Quoc	2008/09/24	88	2009/10/09	3,5	3	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
36	Nguyễn Văn Túc	1964	Land rights activist, Bloc 8406, Hanging anti-China & anti-government banners	2008/09/10	88	2009/10/09	4	3	Hà Nội, Thanh Trì, Thanh Liệt - B14 Detention Center
37	Nguyễn Xuân Anh	1982	Martial arts master, Catholic Youth activist	2011/08/07	79	2013 /01/09	3	2	Nghệ An provincial prison
38	Nguyễn Xuân Nghĩa	1949	Pro-democracy activist, writer, Bloc 8406 - Executive Board member, hanging anti-China & anti-government banners	2008/09/10	88	2009/10/09	6	3	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
39	Phạm Minh Hoàng	1955	Pro-democracy activist, Vietnamese French, Professor, Vietnam Reform Party Saigon Polytechnic University	2010/08/13	79	2011/08/10	3	3	Sài gòn, Nguyễn Văn Cừ - B34 Detention Center (Ministry of Public Security)
40	Phạm Ngọc Hoa	1954	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church	2010/08/10	79	2011/05/30	2	3	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
41	Phạm Thanh Nghiê	1977	Labour rights activist, Bloc 8406	2008/09/18	88	2010/01/29	4	3	Thanh Hóa, Yên Định - B11 Detention Center
42	Phạm Văn Trội	1972	Human rights activist, Vietnam Human Rights Committee, Bloc 8406	2008/09/10	88	2009/10/08	4	4	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
43	Phan Thanh Hải (anhbasg)	1969	Blogger, attorney, Free Journalists Club	2010/10/18	88	2012/09/24	5	3	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
44	Phan Văn Lợi	1951	Catholic priest, Bloc 8406 executive board member. "Freedom of expression" bi-weekly magazine editor in chief	1981/10/29	89	1982/11/20	7	N/A	Huế

45	Phùng Quang Quyền	1956 Land rights activist, Vietnam Populist Party	2006/11/15 2009/08/31	258 91	2007/12/10 2010/04/20	1,5 4	4	Đông Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
46	Thào A Khay	1986 Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
47	Thào A Lâu	1978 Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
48	Thích Quảng Độ (aka Đặng Phúc Tuệ)	1928 Patriarch of the Unified Buddhist Church of Vietnam	1995/08	258	1978/08/12 1995/08/15	5	N/A	Thanh Minh Zen Monastery.
49	Trần Anh Kim	1949 Former officer of VPA, Democratic Party of Vietnam	2009/07/07	79	2009/12/28	5,5	3	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
50	Trần Hoài Ân	1953 Hoa Hao Buddhist activist	2011/07/02	258	2011/12/13	3	2	An Giang, Bằng Lăng prison camp
51	Trần Văn Thu	1997 Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2 suspend- ed	-	At home
52	Trương Thị Tám	1963 Land rights activist, Vietnam Populist Party	2009/08/31	91	2010/04/20	3	3	Lâm Đồng
53	Trương Văn Kim	1951 Land rights activist, Vietnam Populist Party	2009/08/26	91	2010/04/20	3	3	Lâm Đồng
54	Vàng A Giảng	1980 Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2,5	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
55	Vàng Seo Phừ	1978 Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2011/04	89	2012/03/13	2	2	Điện Biên, Mường Nhé prison camp
56	Vĩ Đức Hồi	1956 Pro-democracy activist, blogger, Bloc 8406, Former director of CPV school in Hữu Lũng, Lạng Sơn	2010/10/27	88	2011/01/28	6	3	Lạng Sơn, Yên Trạch prison camp
57	Võ Văn Phụng	1950 Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	N/A	143	2014/04/07	5		Phú Yên, Tuy Hòa
58	Võ Văn Thanh Liêm	1940 Hoa Hao Buddhist leader, Head of Quang Minh Tự temple in An Giang	2005/08/05	245 + 257	2005/09/19	7	3	Đông Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
59	Võ Viết Diễm	1971 Pro-democracy activist, Vietnam Restoration Party	2012/04/03	79	2013/01/15	3	3	Tây Ninh provincial prison
60	Vũ Thị Thảo	1975 Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 sus- pended	5	At home
61	Y Bri E-Nuol	1958 Degar Montagnard Christians & FULRO	2003/01/27	87	2003/10/16	10	3	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
62	Y Jon E-Nuoi	1976 Degar Montagnard Christians & FULRO	2003/01/29	87	2003/10/16	11	3	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
63	Y Yoan Hmôk	1981 Degar Montagnard Christians & FULRO	2004/07/28	87	2005/11/16- 17	9	5	Daklak provincial prison

PHỤ LỤC III

GIẢI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM NĂM 2014

Giải Nhân Quyền Việt Nam do Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam (MLNQVN) thành lập từ năm 2002 nhằm tuyên dương thành tích tranh đấu bất bạo động cho lý tưởng nhân quyền tại Việt Nam. Giải Nhân Quyền Việt Nam còn nhằm bày tỏ sự liên đới của người Việt khắp nơi đối với những cá nhân và đoàn thể đã và đang dấn thân bảo vệ quyền làm người của người dân Việt Nam. Từ ngày thành lập đến nay, MLNQVN đã tuyên dương những nhà đấu tranh hàng đầu cho nhân quyền tại Việt Nam, gồm:

- 2002: *Hoà thượng Thích Quảng Độ và Linh mục Nguyễn Văn Lý*
- 2003: *Quý Ông Nguyễn Vũ Bình, Lê Chí Quang, Nguyễn Khắc Toàn, và Bác sĩ Phạm Hồng Sơn*
- 2004: *Ông Phạm Quế Dương và Bác sĩ Nguyễn Đan Quế*
- 2005: *Ông Lê Quang Liêm, Linh mục Phan Văn Lợi, và Thượng Tọa Thích Tuệ Sỹ*
- 2006: *Ông Đỗ Nam Hải và Ông Nguyễn Chính Kết*
- 2007: *Ông Hoàng Minh Chính, Luật sư Lê Thị Công Nhân, và Luật sư Nguyễn Văn Đài*
- 2008: *Thượng Tọa Thích Thiện Minh, Nhà báo Điếu Cày Nguyễn Văn Hải, và Bán Nguyệt San Tự Do Ngôn Luận*
- 2009: *Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy và Mục sư Nguyễn công Chính*
- 2010: *Ký giả Trương Minh Đức và nhà hoạt động công đoàn Đoàn Huy Chương*
- 2011: *TS Cù Huy Hà Vũ và nhà hoạt động công đoàn Đỗ Thị Minh Hạnh*
- 2012: *Cô Phạm Thanh Nghiê, nhà báo Tạ Phong Tần, và Cô Huỳnh Thục Vy*
- 2013: *LS Lê Quốc Quân, Ông Trần Huỳnh Duy Thức, và Ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng.*

Năm nay, MLNQVN hân hạnh trao Giải Nhân Quyền Việt Nam 2014 tại thành phố San Jose, bang California cho những chiến sĩ nhân quyền xuất sắc là: *Dòng Chúa Cứu Thế Việt Nam, Ông Nguyễn Bắc Truyển, và hai nhạc sĩ Võ Minh Trí (Việt Khang) và Trần Vũ Anh Bình.*

DÒNG CHÚA CỨU THỂ VIỆT NAM

Là một dòng tu Công giáo, Tỉnh Dòng Chúa Cứu Thế Việt Nam (DCCTVN) là một tổ chức khá đông đảo với gần 600 tu sĩ và tu sinh. DCCTVN có 22 cơ sở truyền giáo trên toàn quốc, hoạt động trên khắp đất nước Việt Nam, từ Bắc chí Nam, từ đồng bằng đến miền núi, tới các vùng sâu xa ít được biết tới. Với truyền thống dân thân đem lý tưởng tôn giáo vào mọi sinh hoạt trần thế, đặc biệt chú trọng tới những thành phần xã hội bị bỏ rơi, quyền con người bị xâm phạm tước đoạt bất công, DCCTVN trong nhiều năm qua đã có rất nhiều hoạt động đa dạng nhằm tranh đấu cho “Công Lý và Hòa Bình”, cho dân chủ và nhân quyền tại Việt Nam.

Ngoài lãnh vực tự do tôn giáo, bảo vệ sự sống, chống nạn buôn người, bảo vệ dân oan, giúp đỡ đồng bào sắc tộc nghèo và các thương phế binh Việt Nam Cộng Hòa, DCCTVN còn tiên phong trong công tác huấn luyện truyền thông ngoài luồng và tổ chức các buổi hội thảo học hỏi về nhân quyền và dân chủ. Cơ quan Truyền thông Chúa Cứu Thế VN (VRNs) có nội dung rất phong phú đa dạng, gồm nhiều chuyên mục về nhân quyền.

Nhưng nổi bật hơn hết, DCCTVN là một tổ chức xã hội dân sự quan trọng có khả năng nối kết các nỗ lực bảo vệ và thăng tiến phẩm giá con người và các nhân quyền căn bản. Ở đây những người hoạt động cho nhân quyền thuộc nhiều thành phần xã hội có cơ hội ngồi lại với nhau, chia sẻ cho nhau những ưu tư về tình hình đất nước và áp ủ với nhau những ước mơ cho một Việt Nam có tự do và nhân quyền được tôn trọng.

NHÀ HOẠT ĐỘNG NHÂN QUYỀN NGUYỄN BẮC TRUYỀN

Với kiến thức bậc đại học về kinh tế và pháp luật, tuy bước vào đời hoạt động qua ngã thương trường trên cương vị giám đốc xí nghiệp, nhưng ông Nguyễn Bắc Truyền đã đặc biệt quan tâm đến các vấn đề dân sinh xã hội. Ông tận tình hướng dẫn giúp dân oan khiếu kiện và, mặt khác, không ngần ngại công khai thách thức bạo quyền, đẩy mạnh phong trào đấu tranh đòi Tự do - Dân chủ - Nhân quyền tại Việt Nam. Ông viết báo giấy, báo điện tử lên tiếng tố cáo sự thối nát của chế độ đương quyền và giải bày nỗi thống khổ của người dân. Năm 2006, Ông bị kết án 3 năm 6 tháng tù cộng thêm 2 năm quản chế về tội “Tuyên truyền chống Nhà nước”.

Ra tù và bị quản chế nhưng ông vẫn theo đuổi cuộc đấu tranh cho Tự Do, tham gia Đảng Dân Chủ Nhân Dân, Hội Ái hữu Tù nhân Chính trị và Tôn giáo Việt Nam, tiếp tục làm tư vấn pháp lý cho các gia đình có thân nhân bị bắt vì tham gia các hoạt động đấu tranh tại Việt Nam cùng vận động tài chính giúp đỡ những cựu tù nhân chính trị và gia đình tù nhân chính trị. Ông thường xuyên bị công an theo dõi và nhiều lần bị hành hung. Khi được phỏng vấn về cảm nghĩ của ông về những hành vi đàn áp bạo ngược này, ông đã thẳng thắn trả lời rằng ông không có gì để tự vệ cả, nên ông đành chịu nhưng không vì thế mà ông ngưng tranh đấu.

HAI NHẠC SĨ TRẦN VŨ ANH BÌNH VÀ VÕ MINH TRÍ (VIỆT KHANG)

Nhạc sĩ Trần Vũ Anh Bình, bút hiệu Hoàng Nhật Thông, và Nhạc sĩ Võ Minh Trí, bút hiệu Việt Khang là những biểu tượng cho sự trưởng thành và dần thân của thế hệ thanh niên mới. Hai người được nối kết với nhau bằng lòng yêu mến tổ quốc, bất bình trước những hành động đàn áp, vi phạm nhân quyền và âm mưu bán nước của nhà cầm quyền cộng sản VN. Hai người đã cùng chia sẻ nhiều hoạt động chung, đặc biệt dùng sáng tác ca nhạc để đánh động lòng người, nhất là giới trẻ, cùng tham gia các hoạt động yêu nước, đòi dân chủ, nhân quyền và vẹn toàn lãnh thổ cho đất nước.

Những sáng tác của họ, đặc biệt là hai bản nhạc “Anh Là Ai?” và “Việt Nam Tôi Đâu?” của Việt Khang đã trở thành động lực giúp tuổi trẻ tại Việt Nam vượt qua nỗi sợ hãi, dũng cảm đứng lên đấu tranh, đòi hỏi công bằng, dân chủ, nhân quyền, và toàn vẹn lãnh thổ cho Tổ Quốc Việt Nam. Chính vì những sáng tác âm nhạc này mà Trần Vũ Anh Bình bị kêu án 6 năm tù giam và 2 năm quản chế, và Võ Minh Trí bị kết án 4 năm tù giam và 2 năm quản chế trong phiên tòa ngày 30 Tháng Mười 2012.

Ngoài lãnh vực sáng tác âm nhạc, Trần Vũ Anh Bình đã cùng một số thanh niên sinh viên thành lập nhóm “Tuổi Trẻ Yêu Nước” vào tháng Tư năm 2011, và trang mạng “Tuổi Trẻ Yêu Nước”, là nơi các bạn trẻ tại Việt Nam dùng để trao đổi phổ biến những ý thức về dân chủ, nhân quyền, dân quyền, và các vấn nạn xã hội khác, và nhất là nạn ngoại xâm từ phương Bắc.

Hai nhạc sĩ Việt Khang và Trần Vũ Anh Bình là biểu tượng của quyền tự do sáng tác và quyền tự do diễn đạt. Ảnh hưởng của các nhạc sĩ này đã có tác động sâu rộng nơi quần chúng, làm khơi dậy lòng yêu nước và ý thức về những quyền tự do căn bản khác. Việc chính quyền cộng sản huy động hàng trăm công an cảnh sát ngăn cản dân chúng tham dự phiên tòa xử Việt Khang và Trần Vũ Anh Bình đã chứng tỏ sự lo sợ của bạo quyền trước sức mạnh của âm nhạc kết hợp với lòng yêu nước và quyết tâm cho tự do-nhân quyền.

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam được thành lập vào năm 1997, quy tụ một số cá nhân và đoàn thể dẫn thân trong lãnh vực tranh đấu và bảo vệ nhân quyền và tự do mà mọi người dân Việt Nam đều có quyền hưởng như đã được quy định trong Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và các văn kiện quốc tế nhân quyền khác.

LIÊN LẠC

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam
8971 Colchester Ave, Westminster, CA 92683
Tel.: (714) 657-9488

Web page: <http://www.vietnamhumanrights.net>

Facebook: <https://www.facebook.com/mlnqvn>

Email: vnhrnet@vietnamhumanrights.net